

ICS

ADVISEURS

Een toekomstbestendig sportlandschap

Binnensportaccommodaties
Gemeente Delft

Opdrachtgever
Gemeente Delft

Datum
29 juli 2022

Referentienummer
2210031_20220729Lh03

Auteur(s)
Michel de Boer
Marieke Slits

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Plan van Aanpak	3
1.3 Scope	4
1.4 Leeswijzer	4
2. Huidig aanbod	6
2.1 Ontwikkelingen	6
2.2 Overzicht binnensportaccommodaties	7
2.3 Functionaliteit	9
2.4 Kwaliteit	11
2.5 Onderhoud	15
3. Huidige vraag en prognose ontwikkeling toekomstige vraag	16
3.1 Ontwikkelingen	16
3.2 Onderwijs	20
3.3 Verenigingen	24
4. Knelpuntenanalyse	29
4.1 Voordijkshoorn en Hof van Delft	29
4.2 Binnenstad, Vrijenban en Wippolder	37
4.3 Buitenhof en Voorhof	44
4.4 Tanthof-West, Tanthof-Oost, Abtswoude en Schieoevers	55
5. Oplossingsrichtingen	60
5.1 Korte termijn (0-5 jaar)	60
5.2 Lange termijn (5-15 jaar)	61
6. Financieel perspectief	64
6.1 Uitgangspunten	64
6.2 Financiële doorrekening	65
6.3 Benchmark tarieven	66
7. Algehele conclusies & aanbevelingen	68
8. Bijlagen	70

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICSadviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICSadviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICSadviseurs B.V., d.d. december 2008, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICSadviseurs B.V.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Delft werkt aan een toekomstbestendige sportinfrastructuur. Onderdeel hiervan is het realiseren van voldoende sportvoorzieningen, zowel voor buiten- als binnensport. Voor de buitensport heeft de gemeente dit goed in beeld, voor de binnensport is dit meer diffuus. Om de vraag en het aanbod van binnensportvoorzieningen, ook in relatie tot toekomstige ontwikkelingen, in kaart te brengen heeft de gemeente Delft, ICSadviseurs gevraagd een onderzoek uit te voeren gericht op de volgende aspecten:

- Vraag naar en aanbod van binnensportvoorzieningen in Delft in kaart brengen. Hierbij gaat het om:
  - inzicht in hoeverre huidige binnensportvoorzieningen verenigingsport kunnen faciliteren;
  - de huidige vraag van Delftse binnensportverenigingen (ook als zij buiten Delft inhuren) in kaart brengen op basis van programmering en ledenaantal;
  - de toekomstige vraag naar aanleiding van groei van de stad en aantrekkende werking van eventuele nieuwe voorzieningen in kaart brengen;
  - inzicht in (huidige en toekomstige) behoefte van ongeorganiseerde sporters voor binnensportvoorzieningen;
- Vraag matchen met huidig aanbod;
- Benodigde type voorzieningen in kaart brengen;
- Relatie tot onderwijshuisvesting.

In deze rapportage zijn de uitkomsten van dit onderzoek vastgelegd.

1.2 Plan van Aanpak

Om tot toekomstbestendige binnensportvoorzieningen te komen, is een stappenplan opgesteld. Het stappenplan is opgedeeld in vijf fasen. Onderstaand een korte toelichting van de verschillende fasen. Het resultaat, na het doorlopen van de verschillende fasen, is een onderbouwd toekomstperspectief voor de binnensportaccommodaties in de gemeente Delft.

- **Fase 1 - Warming-up:** In deze fase werd de basis gelegd voor het onderzoek. Het gehele proces werd met elkaar doorgesproken en afgestemd. Daarnaast werden belangrijke ontwikkelingen en benodigde documenten gedeeld om zo een eerste indruk te krijgen van de opgaven.
- **Fase 2 – Wedstrijdanalyse:** In deze fase werd het huidige aanbod, huidige gebruik en de aanvullende en toekomstige vraag in beeld gebracht. Dit op basis van de ontvangen informatie, het afnemen van online vragenlijsten bij verenigingen en onderwijsinstellingen en verschillende gesprekken met gemeente en beheerders van de binnensportaccommodaties. Dit was de basis voor het in beeld brengen van de knelpunten in een knelpuntenanalyse.
- **Fase 3 – Wedstrijd (1^e helft) matchen van vraag en aanbod:** In deze fase werden aan de hand van de geconstateerde knelpunten oplossingen geformuleerd. Zowel korte termijn- als lange termijn-oplossingen voor de binnensportaccommodaties. Zo ontstonden meerdere perspectieven voor de binnensport met heldere keuzes die konden worden afgewogen.
- **Fase 4 – Wedstrijd (2^e helft) benodigde investeringen en tariefbepaling:** Binnen deze fase werden de investeringen van de voorgestelde oplossingen in beeld gebracht. Bovendien werd in deze fase ook een advies uitgebracht (op basis van een regionaal benchmarkonderzoek naar tariefstelling binnensport) voor de tarieven van de binnensportvoorzieningen.

- **Fase 5 – Wedstrijdverslag:** De (voorliggende) rapportage vormt met de deelproducten uit de voorgaande fases een gedragen plan waarin de resultaten van het doorlopen proces helder en bondig staan beschreven. Op basis van de geconstateerde knelpunten (capaciteit en/of kwaliteit) wordt het toekomstbeeld geschetst inclusief financiële consequenties en planning.

1.3 Scope

Het onderzoek concentreert zich op alle binnensportaccommodaties en alle gebruikers van de binnensportaccommodaties binnen de gemeente Delft. Met uitzondering van incidentele gebruikers en sportverenigingen van de TU Delft.

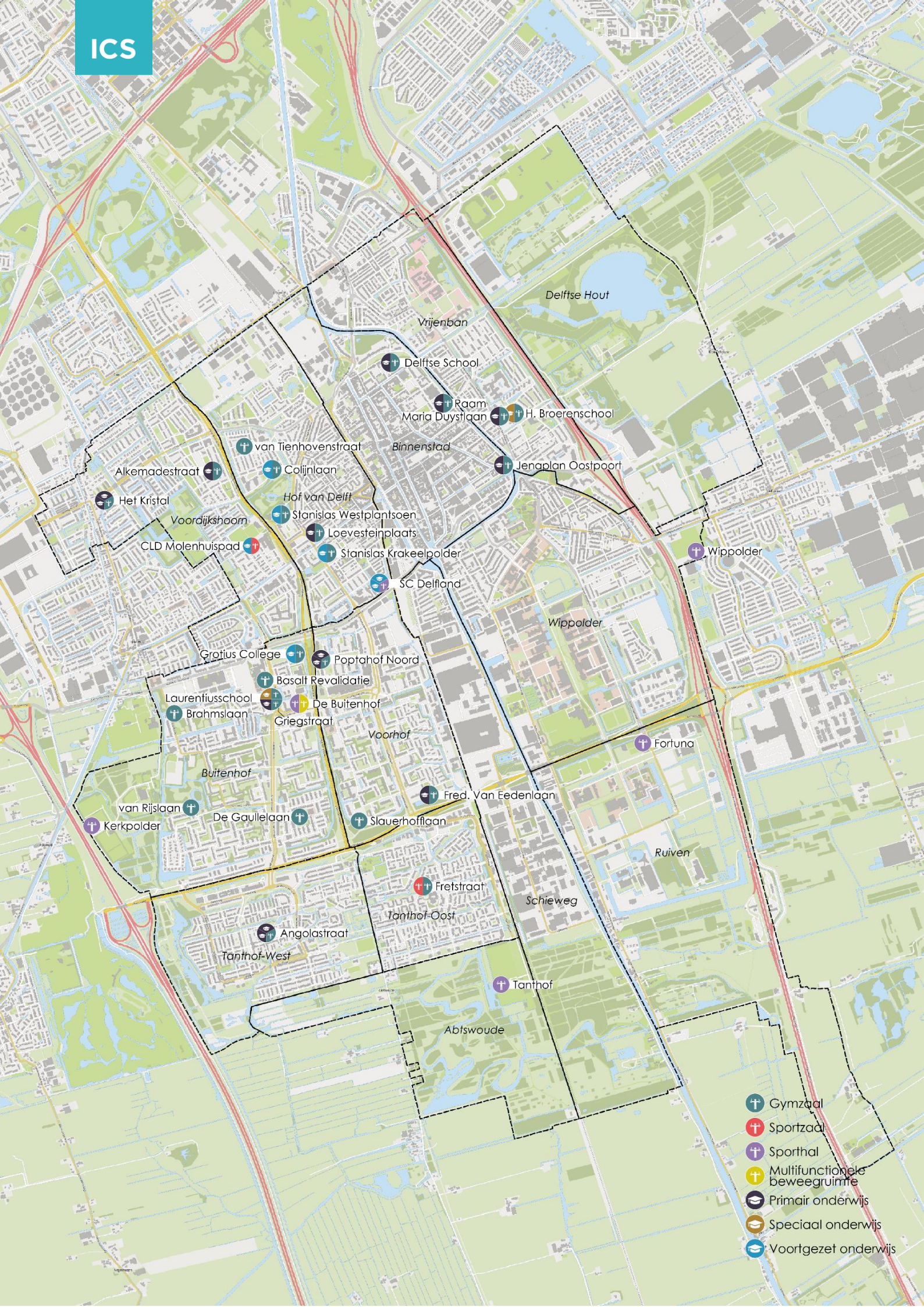
1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het huidige aanbod aan binnensportaccommodaties in Delft in type accommodatie en beschikbare uren ten behoeve van het bewegingsonderwijs en verenigingen.

In hoofdstuk 3 wordt de huidige vraag aan sporturen vanuit het onderwijs en de verenigingen uiteengezet. Daarnaast wordt een beschrijving van de toekomstige vraag gegeven waar we ingaan op relevante ontwikkelingen en prognoses in relatie tot de binnensportaccommodaties.

Vervolgens worden in hoofdstuk 4, op basis van de resultaten zoals weergegeven in de voorgaande hoofdstukken, de (voornaamste) constatering(en) samengevat per cluster.

Tot slot schetst hoofdstuk 5 de verschillende scenario's geprioriteerd naar korte en lange termijn en worden in hoofdstuk 6 de financiële gevolgen daarvan uiteengezet.

- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte
- Primair onderwijs
- Speciaal onderwijs
- Voortgezet onderwijs

Vrijenban

Delftse Hout

Delftse School

Raam Maria Duyslaan

H. Broerenschool

Binnenstad

Jenaplan Oostpoort

Alkemadestraat

van Tienhovenstraat

Colijnlaan

Hof van Delft

Hef Kristal

Voordijkshoorn

CLD Molenhuispad

Stanislas Westplantsoen

Loevesteinplaats

Stanislas Krakeelpolder

SC Delfland

Wippolder

Wippolder

Grotius College

Poptahof Noord

Basalt Revalidatie

Laurentiuschool

Brahmslaan

De Buitenhof

Griegstraat

Voorhof

Fortuna

Buitenhof

van Rijslaan

De Gaullelaan

Slauerhofflaan

Fred. van Eedenlaan

Kerkpolder

Ruiven

Fred. van Eedenlaan

Fretstraat

Schieweg

Angolastraat

Tanthof-Oost

Tanthof-West

Schieweg

Tanthof

Abiswoude

2. Huidig aanbod

De gemeente Delft streeft naar een evenwichtige spreiding van sportaccommodaties over de stad. Dat betekent dat de gemeente sport, daar waar mogelijk, terug de stad in haalt. Daarnaast houdt de gemeente bij de toekomstige situering van binnensportaccommodaties rekening met het onderwijsgebruik (dubbelgebruik vanuit efficiëntie) en de maximale afstanden tussen school en accommodatie, zoals vastgelegd in de verordening onderwijshuisvesting. Diverse onderwijsinstellingen maken nu gebruik van de verenigingshallen aan de rand van de stad. Deze verenigingshallen liggen buiten de norm van de verordening, maar op deze wijze wordt slim gebruik gemaakt van de beschikbare grotere voorzieningen in plaats van dat er verschillende kleine voorzieningen worden gerealiseerd.

De gemeente wil, waar mogelijk, oudere gymlokalen vervangen door een sportzaal of sporthal, op locaties in de buurt van scholen, zodat verplaatsing van leerlingen zoveel mogelijk beperkt blijft. De minimale standaardmaat van 252 m² volgens de verordening Onderwijshuisvesting gemeente Delft 2014 is volgens aanbevelingen van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) te klein voor de huidige invulling van bewegingsonderwijs. Voor nieuwbouw wordt aanbevolen om een minimale netto norm te hanteren van 308 m² per zaaldeel (dit is reeds in het IHP onderwijs van 2020 opgenomen als uitgangspunt). Waar mogelijk worden grotere sportzalen of dubbele sportzalen gerealiseerd om te voldoen aan de eisen van sportverenigingen waardoor de mogelijkheden voor medegebruik worden vergroot. Tevens wordt, waar mogelijk, gebouwd op een centrale locatie.

2.1 Ontwikkelingen

Sporthal Hoornbloem (Den Hoorn)

De gemeente Midden-Delfland is voornemens op termijn (de komende 2-3 jaar) Sporthal De Hoornbloem (Den Hoorn) te sluiten. Voor deze locatie is herontwikkeling beoogd. Voor de lokale behoefte vanuit bewegingsonderwijs en sport komt er in de nieuwe situatie nog wel een gymzaal terug. Deze biedt echter geen ruimte voor de huidige Delftse huurders van Sporthal De Hoornbloem. Vanuit sport gaat het om volleybalvereniging VVV/Delta en korfbalvereniging DES. Zij maken vier avonden en op zaterdag gebruik van de sporthal, waarbij voor DES geldt dat zij slechts enkele maanden van het jaar gebruik maken van de zaal. Vanuit bewegingsonderwijs gaat het om Stanislas en het CLD. Zij maken vijf dagen per week gebruik van de Hoornbloem, en daarnaast van de blaashal van DIOS handball. Wel wordt onderzocht of de huidige blaashal van DIOS handball vervangen wordt voor een sporthal met extra zaaldeel. Desondanks zal het sluiten van De Hoornbloem leiden tot meer druk op de binnensportvoorzieningen in Delft.

Sportcentrum Maria Duystlaan

Op de locatie Maria Duystlaan vindt de realisatie vervangende nieuwbouw van een school en een Sportcentrum, bestaande uit een zwemvoorziening en een binnensportvoorziening plaats. De zwemvoorziening is ter vervanging van het voormalige Zwem- en Squashcentrum aan de Clara van Sparwoudestraat en het huidige zwembad (Sportfondsenbad) aan de Weteringlaan. De binnensportvoorziening (sporthal) wordt gerealiseerd ten behoeve van bewegingsonderwijs en verenigingssport. Bovendien wordt op de locatie van het voormalige Zwem- en Squashcentrum de nieuwbouw van de basisschool Jan Vermeerschool gerealiseerd. Tijdens de bouw van het sportcentrum zal gekeken moeten worden naar tijdelijke alternatieven voor de gebruikers van de huidige gymzaal.

Continuuroosters basisonderwijs en beschikbaarheid vakleerkrachten

Steeds meer basisscholen hanteren het zogenoemde "continuurooster". Op scholen met een continuurooster blijven alle leerlingen tijdens de middagpauze op school. Deze middagpauze is korter dan een traditioneel lesrooster waardoor de school vaak al tussen 14:00 en 14:45 uur uitgaat. Dit betekent dat het tijdsbestek waarin scholen lesgeven kleiner wordt. Dit heeft gevolgen voor het inroosteren van de gymlessen. De gymlessen kunnen niet meer tot circa 15:00 uur worden ingepland, omdat scholen eerder uit zijn. Hetzelfde aantal gymlessen moet in minder beschikbare uren worden ingepland. Daarnaast speelt ook mee dat vakleerkrachten ook maar op bepaalde dagen beschikbaar zijn.

Start Islamitisch College

Met de Wet meer Ruimte voor Nieuwe Scholen: vanaf schooljaar 2022-2023 start Stichting Islamitisch College met een tijdelijke school op de J.J. Slauerhofflaan. Waar de school definitief naartoe gaat zal over circa 2 jaar duidelijk zijn. Er loopt nu een aanvraag voor een VO school, te weten Mercuriuscollege, bij de minister van OC&W. Als deze school toestemming krijgt, kunnen zij per schooljaar 2023-2024 gaan starten. Deze ontwikkeling gaat van invloed zijn op vraag en aanbod van binnensportvoorzieningen.

2.2 Overzicht binnensportaccommodaties

Delft heeft in relatie tot het aantal inwoners een ruim aanbod aan binnensportaccommodaties die inwoners uitnodigen om te sporten en te bewegen. Zie de kaart met het totaaloverzicht op pagina 5 en bijlage 1. De binnensportaccommodaties zijn in te delen in verschillende typen die hieronder worden toegelicht.

In totaal zijn in de gemeente vierentwintig gymzalen, twee sportzalen en zes sporthallen te vinden¹. Normaliter is een gymzaal één zaalsporteenheid, een sportzaal twee zaalsporteenheden en een sporthal drie of vier. In Delft zijn er in totaal 50 zaalsporteenheden. Landelijk is het gemiddeld aantal zaalsporteenheden zestien per 25.000 inwoners, oftewel één per 1.500 inwoners. De gemeente Delft heeft circa 104.000 inwoners. Dat betekent dat met 50 zaalsporteenheden de gemeente ongeveer twaalf zaalsporteenheden heeft per 25.000 inwoners. Dit komt neer op ongeveer 0,7 zaalsporteenheden per 1.500 inwoners. De dichtheid aan sportaccommodaties is dus lager dan het landelijk gemiddelde, maar vergelijkbaar met andere stedelijke gebieden in de Randstad.²

¹ Dit zijn sportvoorzieningen in eigendom/beheer van de gemeente, onderwijsinstellingen of stichtingen/verenigingen.

² Let wel, de sportvoorziening van de TU Delft is buiten beschouwing gelaten in deze rapportage, maar de studenten in de stad worden wel als inwoner meegeteld. In de praktijk ligt het aantal zaalsporteenheden per 1.500 inwoners daarom iets hoger.

Gymzalen

De gemeente Delft beschikt over vierentwintig gymzalen, waarvan zestien in eigen beheer en acht in beheer bij het onderwijs of een stichting/organisatie.

Beheer/ eigendom	#	Naam accommodatie	Adres	Afmetingen (LxBxH)	Zaal- delen
Gemeente	1	Gymzaal Raam	Raam 20	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	2	Gymzaal Maria Duystlaan	Maria Duystlaan 2	21 * 11 * 5,5	1
Gemeente	3	Gymzaal Colijnlaan	Colijnlaan 2	20 * 10 * 5,5	1
Gemeente	4	Gymzaal Loevesteinplaats	Loevesteinplaats 8	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	5	Gymzaal Van Tienhovenstraat	Van Tienhovenstraat 1	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	6	Gymzaal Alkemadestraat	Van Alkemadestraat 2	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	7	Gymzaal Het Kristal	Kristalweg 107	22 * 14 * 5,5	1
Gemeente	8	Gymzaal Frederik van Eedenlaan	Frederik van Eedenlaan 12	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	9	Gymzaal Poptahof Noord	Poptahof Noord 448	22 * 14 * 5,5	1
Gemeente	10	Gymzaal Slauerhofflaan	J.J. Slauerhofflaan 279	20 * 10 * 5,5	1
Gemeente	11	Gymzaal Brahmslaan	Brahmslaan 44	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	12	Gymzaal De Gaillelaan	De Gaillelaan 1	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	13	Gymzaal Griegstraat	Griegstraat 4	20 * 10 * 5,5	1
Gemeente	14	Gymzaal Van Rijslaan	Van Rijslaan 4	21 * 12 * 5,5	1
Gemeente	15	Gymzaal Angolastraat	Angolastraat 3	20 * 10 * 5,5	1
Gemeente	16	Gymzaal Fretstraat	Fretstraat 2	21 * 12 * 5,5	1
Onderwijs	17	Gymzaal Delftse School	Koningsplein 83	onbekend	1
Onderwijs	18	Gymzaal Jenaplan Oostpoort	Oosteinde 6	16 * 8,5	1
Onderwijs	19	Gymzaal H. Boerenschool	Clara v. Sparwoudestraat 1	15 * 8	1
Onderwijs	20	Gymzaal Stanislas Krakeelpolder	Krakeelpolderweg 1	21 * 12 * 5,5	1
Onderwijs	21	Gymzaal Stanislas Westplantsoen	Kruitmolenpad	onbekend	3
Onderwijs	22	Gymzaal Grotius College	Juniusstraat 8	onbekend	4
Onderwijs	23	Gymzaal Laurentiusschool	Griegstraat 2	20 * 10	1
Basalt revalidatie	24	Gymzaal Basalt Revalidatie	Reinier de Graafweg 1	onbekend	3

Tabel 1 - Overzicht gymzalen in de gemeente Delft

Sportzalen

Er zijn twee sportzalen in Delft. Daarvan is één sportzaal in beheer van de gemeente Delft, dit is de sportzaal aan de Fretstraat, welke gekoppeld is aan de gymzaal in de Fretstraat. De andere sportzaal is van het Christelijk Lyceum Delft (CLD) aan het Molenhuispad.

Beheer/ eigendom	#	Naam accommodatie	Adres	Afmetingen (LxBxH)	Zaal- delen
Gemeente	1	Sportzaal Fretstraat	Fretstraat 2	28 * 16 * 7	1
Onderwijs	2	Sportzaal CLD Molenhuispad	Molenhuispad 1	28 * 21 * 5,5	3

Tabel 2 - Overzicht sportzalen in de gemeente Delft

Sporthallen

In totaal zijn er in Delft zes sporthallen. Daarvan is één sporthal in beheer en eigendom van de gemeente en één sporthal in beheer van de voortgezet onderwijs scholen van SC Delfland. Deze twee sporthallen liggen centraal in de stad. Aan de randen van de stad/gemeente liggen nog vier sporthallen. Deze zijn allemaal in beheer en eigendom van verschillende stichtingen en verenigingen.

Beheer/ eigendom	#	Naam accommodatie	Adres	Afmetingen (LxBxH)	Zaal- delen
Gemeente	1	Sporthal De Buitenhof	Duke Ellingtonstraat 2	48 * 28 * 9	3
Gemeente	-	MFR De Buitenhof	Duke Ellingtonstraat 2	n.v.t.	n.v.t.
Onderwijs	2	Sporthal SC Delfland	Van Bleijswijkstraat 72	44 * 32 * 7	2
Stichting	3	Sporthal Kerpolder	Kerpolderweg 14	44 * 26 * 7	2
Stichting	4	Sporthal Tanthof	Henk van Riessenlaan 5	45 * 35 * 7+	2
Stichting	5	Sporthal Fortuna	Schoemakerstraat 340	50 * 30 * 7	3
Vereniging	6	Sporthal Wippolder	Rijksstraatweg 9	45 * 24 * 7	2

Tabel 3 - Overzicht sporthallen in de gemeente Delft

2.3 Functionaliteit

De functionaliteit van de binnensportaccommodaties wordt mede bepaald door de afmetingen van de voorzieningen. De afmetingen van de voorzieningen bepalen welke sporten er kunnen worden beoefend. Vanuit het bewegingsonderwijs worden de richtlijnen van Norm VNG (modelverordening) en de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) gebruikt. Voor het sportgebruik gelden de richtlijnen zoals deze zijn opgenomen in het Handboek Sportvoorzieningen van NOC*NSF. In deze analyse wordt alleen naar de vloerafmetingen gekeken.

Geschiktheid voorzieningen – Norm VNG

De VNG schrijft voor dat een zaal voor bewegingsonderwijs minimaal een oppervlakte heeft van 252 m² (21 x 12 meter). Dit is de minimale afmeting waaraan een zaal voor bewegingsonderwijs moet voldoen. Echter gymzalen met deze afmetingen worden vaak als te klein ervaren. Het tegelijk lesgeven in meerdere activiteiten, het zwaaien over de breedte en sportspelen zijn allen minder goed mogelijk bij deze afmetingen.

Geschiktheid voorzieningen – KVLO

De KVLO schrijft voor dat een zaal voor bewegingsonderwijs minimaal 308 m² dient te zijn³ (22 x 14 meter). Daarnaast worden voor het voortgezet onderwijs (VO) en de binnensport, naast de minimale standaardzalen, grotere zalen (26 x 14 meter) aanbevolen. Het gelijktijdig zelfstandig en gedifferentieerd werken aan verschillende bewegingsactiviteiten in groepen, het (sport)spelen op aangepaste veldjes vraagt om deze bredere en grotere zalen, aldus de KVLO.

Geschiktheid voorzieningen – NOC*NSF

Het Handboek Sportvoorzieningen van NOC*NSF schrijft minimale afmetingseisen voor. Dit zowel voor de speelveldoppervlakte alsook voor de omloop rondom het speelveld. In onderstaande tabel zijn deze minimale afmetingen weergegeven:

Type sport	Lengte	Breedte	Hoogte
Badminton	15,4	8,1	7
Basketbal	28	16	7
Volleybal	24	15	7
Combiveld ⁴	44	24	n.v.t.

Tabel 4 - Minimale afmetingen sportvoorzieningen per sport

Voor mensen met een beperking kan in principe iedere hal vorm of maat ook, maar is het bepalen van welke sporten in een bepaalde hal kunnen plaatsvinden afhankelijk van de vrije uitloop en vrije hoogte en daarnaast of noodzakelijke ruimten, bijvoorbeeld voor scheidsrechters voldoen aan de obstakelvrije afmetingen. Zo is onder andere bij rolstoelbasketbal het noodzakelijk om naast het veld minimaal 2,0 meter vrije uitloopruimte te hebben, zodat bij het inbrengen van de bal er meer mogelijkheden zijn. En daarnaast is het bij verschillende rolstoelsporten noodzakelijk dat er opbergruimte is buiten de sportvelden en de daarbij behorende vrije uitlopen, waar eventueel de dagelijkse niet-sportrolstoelen van de spelers kunnen worden opgeborgen⁵.

Gymzaal, sportzaal of sporthal

In relatie tot binnensportaccommodaties hebben we doorgaans te maken met de volgende type accommodaties:

1. Gymzalen

Gymzalen hebben per definitie een te kleine oppervlakte om de meeste binnensporten te accommoderen als het gaat om bijvoorbeeld competitiewedstrijden. Daarom zijn gymzalen in beginsel voor gymnastieklessen van het onderwijs. Een veld voor zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal en zaalvoetbal kan niet in een gymzaal worden uitgelijnd. Ook voor basketbal voldoet een gymzaal niet aan de minimale afmetingen. Voor badminton en volleybal geldt dat de vloerafmetingen wel volstaan, maar dat de hoogte van een gymzaal een beperkende factor is. Voor competitie doeleinden dient een accommodatie minimaal 7 meter hoog te zijn. Gymzalen hebben doorgaans een hoogte van 5,5 meter. Wel zouden gymzalen eventueel door badminton/volleybalverenigingen gericht op recreatiesport (geen wedstrijden of competitie) kunnen worden gebruikt. Uiteraard kunnen daarnaast binnensporten zonder belijning, zoals tafeltennis, vechtsporten, gymnastiek en bepaalde disciplines binnen het turnen, wel plaatsvinden in de gymzalen.

³ Bron: Handboek Huisvesting bewegingsonderwijs KVLO 2019

⁴ Bron: Handboek Sportvoorzieningen - Geschikt voor zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal en zaalvoetbal

⁵ Bron: Richtlijnen Toegankelijkheid Indoor Sportaccommodaties, Stichting Onbeperkt Sportief

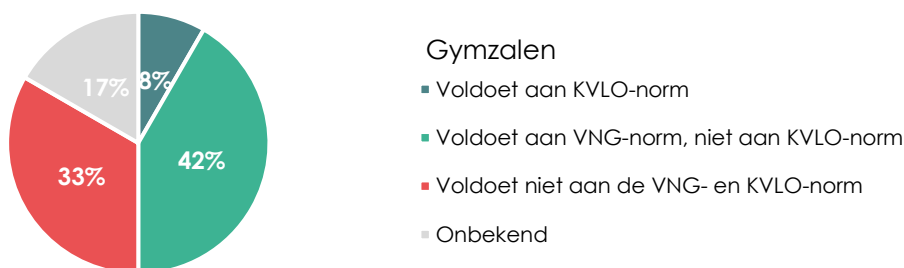
2. Sportzalen

In reguliere (standaard) sportzalen, met een afmeting van 28 bij 22 meter, wordt ruimte geboden voor badminton, volleybal en sporten zonder belijning. Voor basketbal, zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal en zaalvoetbal geldt dat het niet mogelijk is om in een sportzaal in competitieverband te sporten.

3. Sporthallen

In reguliere (standaard) sporthallen, vaak met afmetingen van 44 bij 26 meter of 48 bij 28 meter, wordt ruimte geboden om zowel in trainings- als in wedstrijdverband sporten als badminton, tennis, volleybal, zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal, zaalvoetbal, maar ook sporten die dikwijls geen belijning nodig hebben zoals gymnastiek, tafeltennis en turnen te beoefenen. Dergelijke hallen zijn vaak in minimaal drie vakken in te delen.

Zoals hierboven vermeld is de minimale standaardmaat van een gymzaal 252 m² bvo. Daarnaast is de visie van de gemeente Delft om in het vervolg alleen nog maar gymzalen te bouwen volgens de KVLO-norm. In Delft zijn er twee gymzalen die voldoen aan de KVLO-norm (gymzaal het Kristal en gymzaal Poptahof Noord). Deze gymzalen zijn vrij recent gebouwd. Daarnaast zijn er ook acht gymzalen aan de andere kant van het spectrum die niet voldoen aan de minimale maat van 252 m². Deze gymzalen voldoen niet aan de VNG-norm. Hierbij gaat het om gymzaal Colijnlaan, gymzaal Maria Duystlaan⁶, gymzaal H. Broerenschool, gymzaal Jenaplan Oostpoort, gymzaal Laurentiusschool, gymzaal Griegstraat, gymzaal Slauerhofflaan en gymzaal Angolastraat (33% van alle gymzalen).

Figuur 1 - Percentage van de gymzalen dat voldoet aan de KVLO of VNG-norm

2.4 Kwaliteit

Naast het kunnen beschikken over voldoende trainingscapaciteit stellen verenigingen ook kwalitatieve eisen aan de voorzieningen. De scholen en de verenigingen hebben op uiteenlopende onderdelen (zoals inventaris, afstemming met beheerder, akoestiek, schoonmaak, klimaatbeheersing, staat van onderhoud, zaalafmeting, beschikbaarheid en ligging) van de voorzieningen beoordeeld waar zij gebruik van maken. Hieronder volgt een uiteenzetting waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de gymzalen, sportzalen en sporthallen. Van enkele accommodaties is geen kwaliteitsbeoordeling ontvangen.

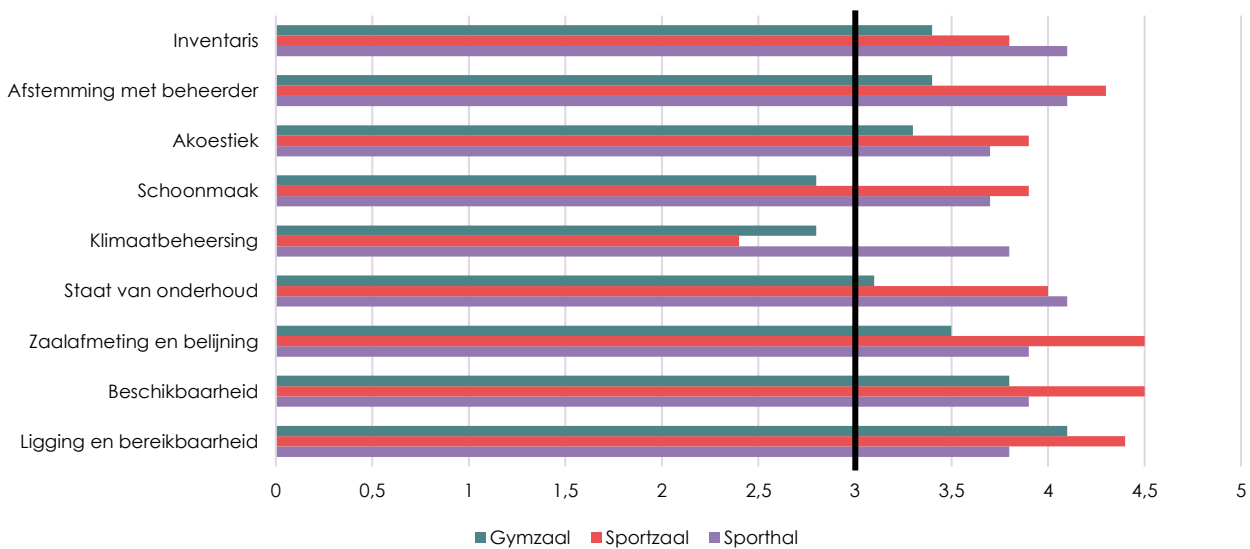
Over het algemeen zijn de verenigingen en scholen redelijk tevreden over de kwaliteit van de sportaccommodaties. Het gaat hierbij om alle sportaccommodaties in de gemeente Delft, zowel de gemeentelijke accommodaties als accommodaties van onderwijsinstellingen en verenigingen/stichtingen. Op een schaal van 1 (zeer slecht), 2 (slecht), 3 (redelijk), 4 (goed) tot 5 (zeer goed), scoren de accommodaties gemiddeld een 3,5. De sporthallen worden beter beoordeeld (gemiddeld een 4,0) dan de gymzalen (gemiddeld 3,3). Ook de sportzalen scoren gemiddeld een 4,0, maar dit betreft "slechts" twee accommodaties.

Het thema waar over het algemeen het slechtst op wordt gescoord is de klimaatbeheersing. Met name bij de gymzalen en de sportzalen, bij de sporthallen wordt de klimaatbeheersing als redelijk tot goed beoordeeld.

⁶ De gymzaal aan de Maria Duystlaan wordt op korte termijn gesloopt en vervangen voor een sporthal.

Andere thema's waar de gymzalen slechter op scoren zijn de schoonmaak en de staat van het onderhoud. Dit zijn ook de thema's waar de gymzalen aanmerkelijk lager scoren dan de sportzalen en de sporthallen. Bij een aantal gymzalen wordt door de gebruikers aangegeven dat er sprake is van achterstallig onderhoud of wordt de schoonmaak niet altijd even goed gedaan. Verder scoren de gymzalen op de meeste thema's iets lager, dan de sportzalen en de sporthallen, maar niet meer dan een halve punt. Enige uitzondering is het thema 'ligging en bereikbaarheid'. Daarbij scoren de sporthallen het laagst. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de ligging van de sporthallen aan de randen van Delft. Of dit komt door beperkte parkeergelegenheid en/of betaald parkeren bij de sporthallen die wel centraal gelegen liggen. Eén van de verenigingen gaf aan dat het betaald parkeren bij de sporthal een behoorlijke hindernis en kostenpost is voor de trainers, leden en bezoekende verenigingen.

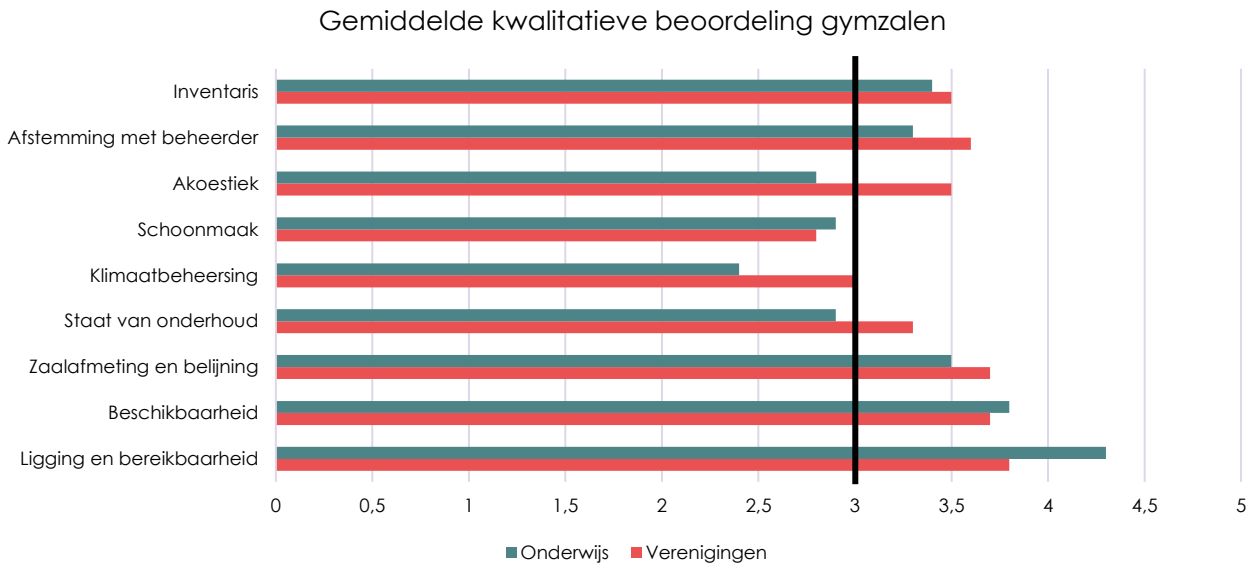
Gemiddelde kwalitatieve beoordeling per type accommodatie

Figuur 2 - Weergave van de gemiddelde kwalitatieve beoordeling door scholen en verenigingen per type sportaccommodatie

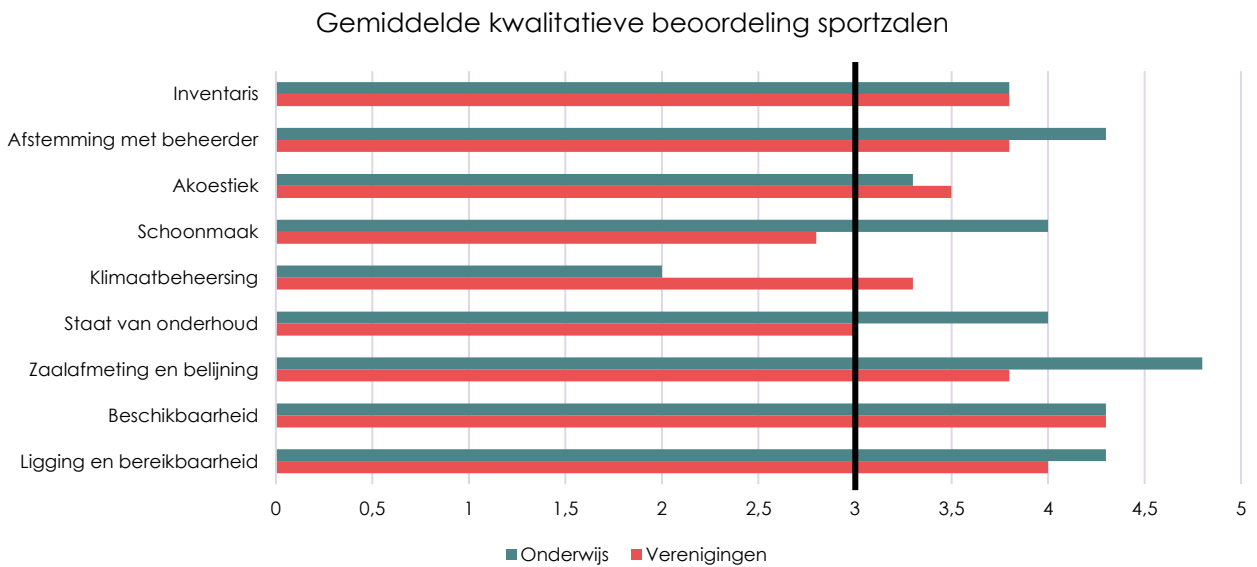
Als we kijken naar het verschil in beoordeling door onderwijs en de verenigingen kan de conclusie worden getrokken dat er over het algemeen niet veel verschil zit in de beoordelingen. Op een schaal van 1 tot en met 5, beoordelen de verenigingen de accommodaties gemiddeld een 3,83 en het onderwijs geeft de accommodaties gemiddeld een 3,67.

De grootste verschillen qua beoordeling tussen onderwijs en verenigingen zitten met name bij de thema's 'klimaatbeheersing' en 'akoestiek'. Het onderwijs beoordeelt de gymzalen en sportzalen beduidend lager op klimaatbeheersing dan de verenigingen. Bij akoestiek worden met name de gymzalen en de sporthallen slechter beoordeeld door het onderwijs. Eén van de scholen geeft bijvoorbeeld bij de gymzaal aan de Fretstraat aan dat de slechte akoestiek zorgt voor een versterking van het geluid, in plaats van demping. Dit is niet goed werkbaar met de leerlingen tijdens een les bewegingsonderwijs.

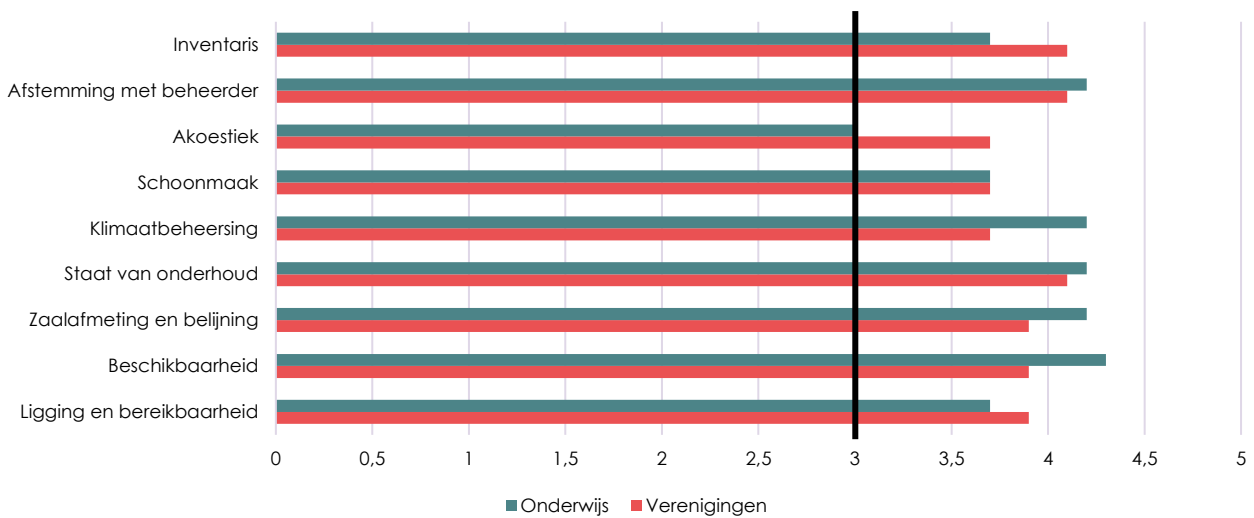
Figuur 3 - Weergave van de kwalitatieve beoordeling van de gymzalen door scholen en verenigingen

Een thema waar de verenigingen een slechtere score op gaven was de schoonmaak van de sportzalen en de ligging en bereikbaarheid van de gymzalen.

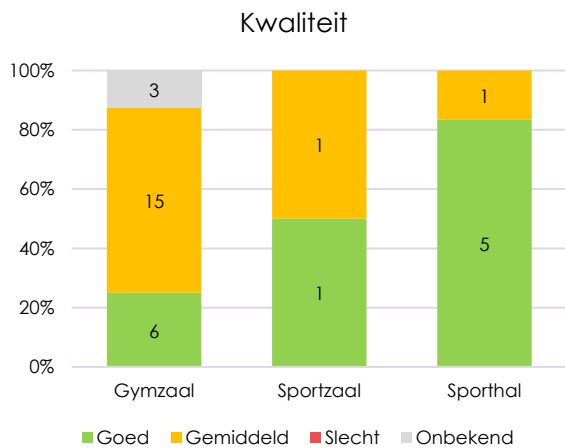
Figuur 4 - Weergave van de kwalitatieve beoordeling van de sportzalen door scholen en verenigingen

Gemiddelde kwalitatieve beoordeling sporthallen

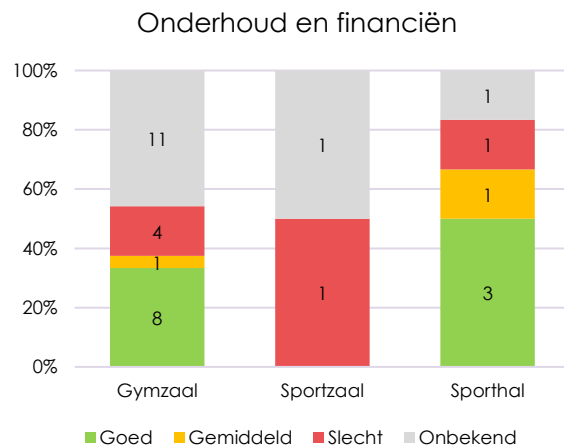

Figuur 5 - Weergave van de kwalitatieve beoordeling van de sporthallen door scholen en verenigingen

De totale kwaliteitsbeoordeling van de accommodaties (figuur 6) is zoals eerder vermeld redelijk. Het grootste gedeelte van de sportaccommodaties in Delft bestaat uit gymzalen. Hiervan wordt 63% van de gymzalen als redelijk beoordeeld en 25% als goed. Van drie gymzalen (de overige 13%) is geen beoordeling gegeven. Het percentage bij de sporthallen dat goed wordt beoordeeld op kwaliteit is hoger, namelijk 83%, maar dit zijn in totaal wel een stuk minder accommodaties. Bij de sporthallen wordt slechts één accommodatie als redelijk beoordeeld. Dit betreft sporthal SC Delfland. Wat wel zeer opvallend is aangezien deze sporthal het meest recent is gebouwd. Je zou daarbij een goede score verwachten. Op zes van de negen thema's scoort de sporthal slechts een 2 of 3 in plaats van een goede score van 4 of 5.

Figuur 6 - Kwaliteitsbeoordeling sportaccommodaties Delft

Figuur 7 - Beoordeling onderhoud en financiën sportaccommodaties Delft

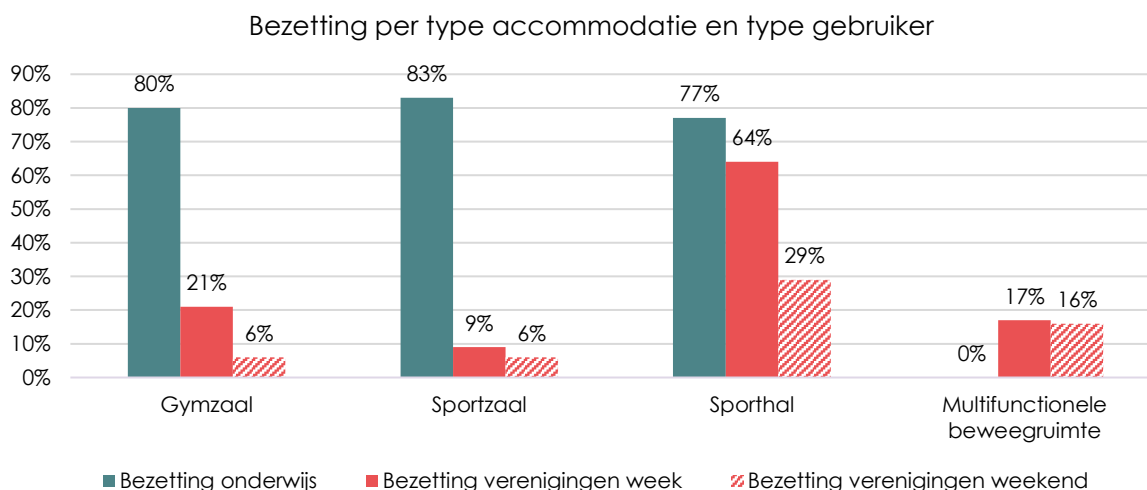
2.5 Onderhoud

Als we kijken naar onderhoud en financiën zijn er van een groot aantal locaties geen gegevens beschikbaar. Dit betreft met name locaties in beheer van de onderwijsinstellingen. Van de accommodaties waarvan wel gegevens beschikbaar waren, is op basis van een inspectierapport en MJOP de beoordeling bepaald. Daarin is te zien dat de beoordeling wisselend is. Gemiddeld liggen de onderhoudskosten van de sportaccommodaties per vierkante meter per jaar op € 38,-. Van ongeveer de helft van de locaties is het onderhoud en de daarbij behorende kosten goed, dit betekent dat het inspectierapport aangaf dat de onderhoudsstaat uitstekend dan wel goed was, en de kosten lager liggen dan het gemiddelde. Het andere deel scoort slecht. Het inspectierapport gaf dan vaak aan dat de onderhoudsstaat redelijk is, maar de onderhoudskosten lagen soms ver boven het gemiddelde van € 38,- per vierkante meter per jaar.

Accommodaties waar de komende tien jaar zeer hoge onderhoudskosten in het MJOP opgenomen staan zijn onder andere de gymzaal aan de Slauerhofflaan (gemiddeld € 94,- per m² per jaar) en de gymzaal aan de Angolastraat (gemiddeld € 62,- per m² per jaar).

3. Huidige vraag en prognose ontwikkeling toekomstige vraag

Primair kennen de sportvoorzieningen twee typen gebruikers: het onderwijs en de verenigingen. Bij het in kaart brengen van de huidige situatie en vraag naar binnensportaccommodaties worden deze twee typen gebruikers apart inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van de ontwikkelingen die invloed hebben op het bewegingsonderwijs en de sportdeelname.

Figuur 8 - Bezetting per type accommodatie per gebruiker

3.1 Ontwikkelingen

Om de huidige en toekomstige vraag vanuit de sportverenigingen en scholen in Delft te kunnen duiden zijn er ontwikkelingen en prognoses die zeer relevant zijn voor het sportcapaciteitsvraagstuk. We behandelen achtereenvolgens de volgende ontwikkelingen:

- Ontwikkeling sportdeelname;
- Woningbouwontwikkelingen;
- Demografische ontwikkelingen;
- Leerlingenprognoses.

3.1.1 Sportdeelname

Om goede voorspellingen te kunnen doen over de behoefte aan binnensportruimte moet worden gekeken wat de trends op ledenontwikkelingen van sportverenigingen doen. In deze paragraaf noemen we een aantal trends en ontwikkelingen.

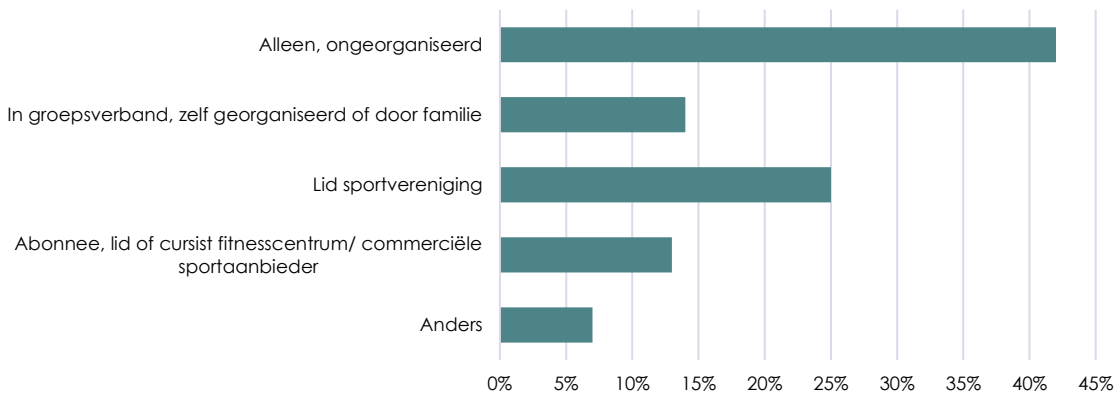
Sportdeelname

Een goede indicator hiervoor is de Sportdeelname Index. In 2020 deed gemiddeld 55% van de Nederlanders van 4 jaar en ouder minstens een keer per week aan sport in Nederland. Voor volwassenen van 18 jaar en ouder was dat percentage landelijk 50,8%. In Delft ligt het percentage van wekelijkse sporters (van 18 jaar en ouder) hoger, namelijk op 58%. Dit percentage is inclusief de studenten in Delft. Over het algemeen sporten studenten meer dan de gemiddelde Nederlander, dus het is aannemelijk dat dit het percentage wat omhoog haalt.

Het verband waarin wordt gesport kan vervolgens onderverdeeld worden in alleen (ongeorganiseerd) sporten, sporten binnen een sportvereniging, sporten in groepsverband (zelf georganiseerd) of sporten bij een fitnesscentrum/commerciële partij.

Verband waarin wordt gesport 2020

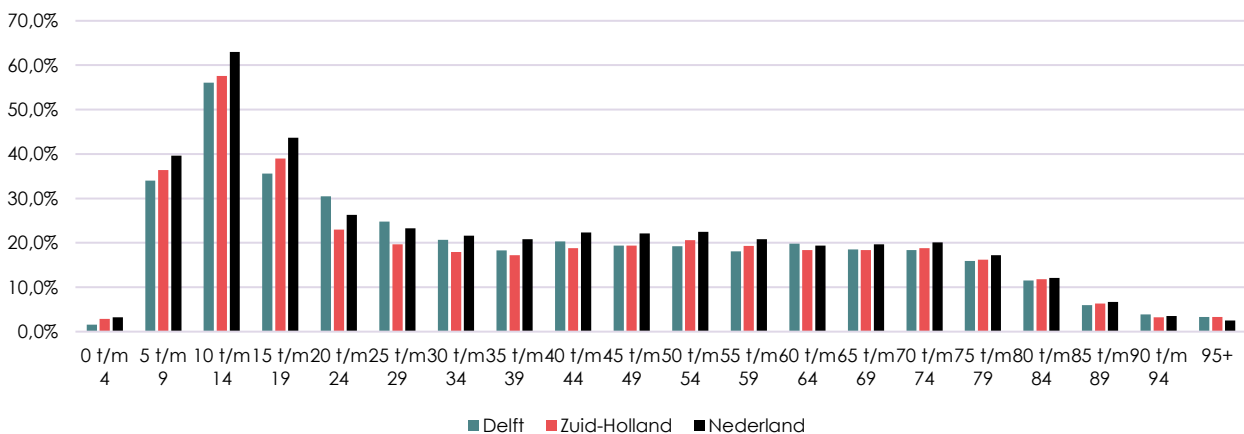

Figuur 9 - Verband waarin wordt gesport - Nederlandse sporters van 6 jaar en ouder die minimaal 1 keer per jaar sporten (bron: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)

In 2019 waren 4,2 miljoen mensen lid van een of meer van de 76 bij NOC*NSF aangesloten sportbonden. Daarmee is gemiddeld 24,7% van de Nederlandse bevolking lid van een of meerdere sportbonden⁷. In de gemeente Delft lag dit percentage wel iets lager, namelijk op 23,2%⁸.

Kijkende naar de verschillende leeftijdscategorieën ligt het ledenpercentage met name bij (jonge) kinderen van 5 tot en met 19 jaar een stuk lager dan het landelijk gemiddelde. In de leeftijdscategorie 20 tot en met 24 jaar ligt het percentage juist hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit komt zeer waarschijnlijk door de vele studenten in Delft. Studenten sporten over het algemeen regelmatig en meer per week.

Vergelijking ledenpercentage gemeente Delft, provincie Zuid-Holland en Nederland (2019)

Figuur 10 - Vergelijking ledenpercentage (bron: KISS rapportage gemeente Delft, peiljaar 2019)

⁷ Bron: <https://www.volksgezondheidenzorg.info/sport/sportopdekaart>

⁸ Bron: KISS rapportage gemeente Delft (peiljaar 2019)

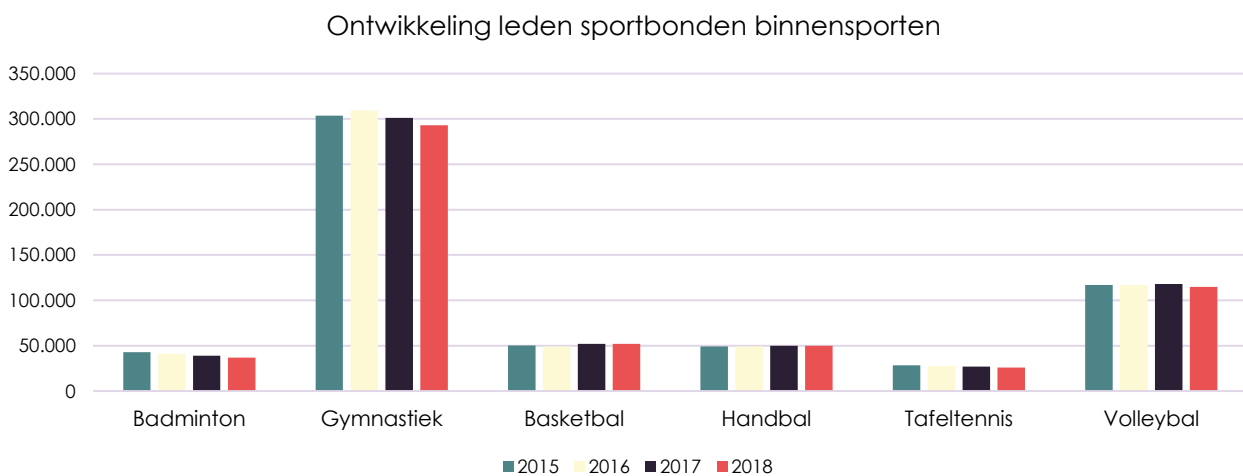
Ongeorganiseerde sport

Een trend binnen de sportdeelname zijn de opkomende ongeorganiseerde sporten die vooral in de openbare ruimte plaatsvinden (zoals bootcamp, hardlopen, fietsen en wandelen). Vooral ouderen zullen in ongeorganiseerd verband gaan sporten en deze trend zet zich de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid verder voort. Het advies is om als binnensportverenigingen hierop te anticiperen en de mogelijkheden te verkennen om ook buiten een aanbod te ontwikkelen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan beachsporten (volleybal, handbal, etc.), maar ook het airbadminton⁹ wat tijdens de coronapandemie aan populariteit heeft gewonnen.

Verder zien we een veranderende vraag naar binnensportvoorzieningen. Wij zien bijvoorbeeld dat de vraag naar binnensportvoorzieningen diverser wordt en ook hier een verschuiving plaatsvindt van het georganiseerd naar meer ongeorganiseerd sporten. Hierbij valt te denken aan sporten als klimmen, boulderen, freerunnen, padel en dans. Dit vereist een andere configuratie voor binnensportvoorzieningen met vaak andere functionaliteiten. Het beter en multifunctioneler inrichten van (beweeg) ruimten kan in deze wensen en behoeften voldoen. We zien als landelijk namelijk steeds meer vraag naar kleinschalige(re) ruimten die meervoudig gebruikt kunnen worden in plaats van (grote) zaaldelen in een sporthal.

Lidmaatschap bij sportbonden

Wanneer we inzoomen op de binnensport dan zien we dat de voornaamste sportbonden op landelijk niveau (in de periode 2015 – 2018) te maken hadden met een terugloop van ledenaantallen. De sportbond met de meeste leden is de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie. De grootste dalingen zijn te zien bij de Badmintonbond en de Tafeltennisbond, respectievelijk 13% en 9% daling. Basketbal en Handbal zagen als enige een lichte groei.

Figuur 11 - Ontwikkeling van de leden van sportbonden in de periode 2015 t/m 2018 die bekend staan als binnensporten (bron: Jaaroverzicht Sportdeelname NOC*NSF)

Een andere ontwikkeling die zich voordoet is dat steeds meer buitensportverenigingen gebruikmaken van binnensportaccommodaties. Korfbal en hockey zijn hier voorbeelden van. Beide sporten maken in de wintermaanden steeds vaker gebruik van de binnensportaccommodaties.

Lidmaatschappen bij sportverenigingen in Delft

Er zijn te weinig gegevens beschikbaar om duiding te geven aan de daadwerkelijke ontwikkeling van lidmaatschappen bij sportverenigingen in de gemeente Delft.

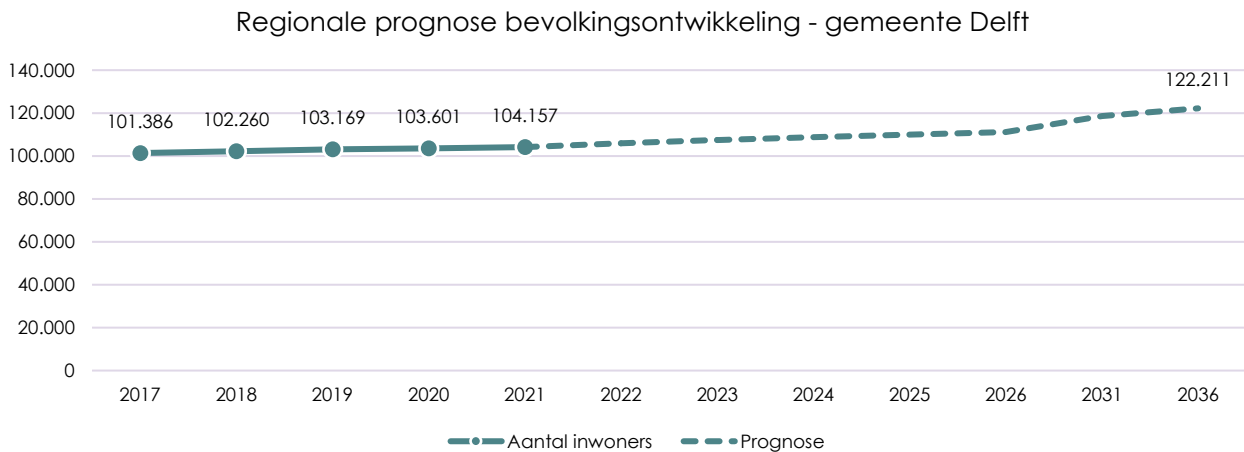
⁹ Airbadminton is de nieuwste rage binnen de badmintonsport en wordt in een park, op het strand of andere openbare plaatsen gespeeld met een speciaal ontwikkelde Airshuttle om in de buitenlucht te kunnen badmintonnen.

3.1.2 Woningenbouw

Delft zet tot 2040 in op het toevoegen van 15.000 woningen. De nieuwe woningen dragen bij aan een kwaliteitsverbetering in de wijken. Waar mogelijk bouwt de gemeente in hogere dichtheden. Om prettig samen te kunnen leven, is het belangrijk dat er voldoende sociale activiteiten en voorzieningen (cultuur, sport, zorg, welzijn, recreatie en onderwijs) zijn in de wijk of buurt die uitnodigen tot ontmoeten, meedoen, sporten, bewegen, spelen of talentontwikkeling. Delft zorgt ervoor dat het aantal en het type basisvoorzieningen in juiste verhouding komt en blijft tot de omvang en samenstelling van de Delftse samenleving¹⁰.

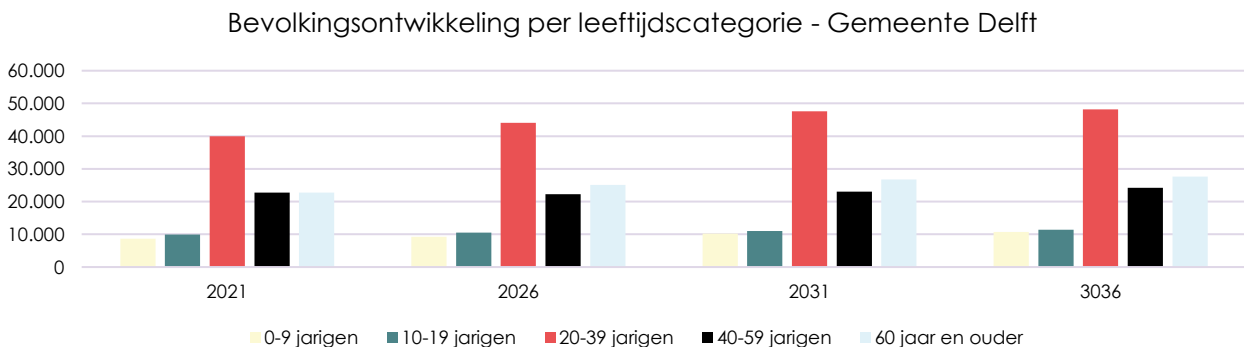
3.1.3 Demografie

Het totale aantal inwoners laat de afgelopen jaren een groei zien en blijft volgens de prognose van het CBS de komende jaren ook verder stijgen. In de huidige prognoses wordt uitgegaan van circa 122.200 inwoners in 2036. Dit betekent een groei van zeker 17% ten opzichte van het huidige aantal inwoners (circa 104.000 in 2021). Dat is aanzienlijk.

Figuur 12 - Regionale prognose bevolkingsontwikkeling gemeente Delft (bron: Data op Maat gemeente Delft)

Daarnaast blijkt uit de bevolkingscijfers van Delft dat er sprake zal zijn van vergrijzing (de leeftijdscategorie 60 jaar en ouder neemt meer toe dan de leeftijdscategorie van 40 tot 59-jarigen), maar tegelijkertijd zien we een vergelijkbare groei bij de 0 tot 9-jarigen en 20 tot 39-jarigen.

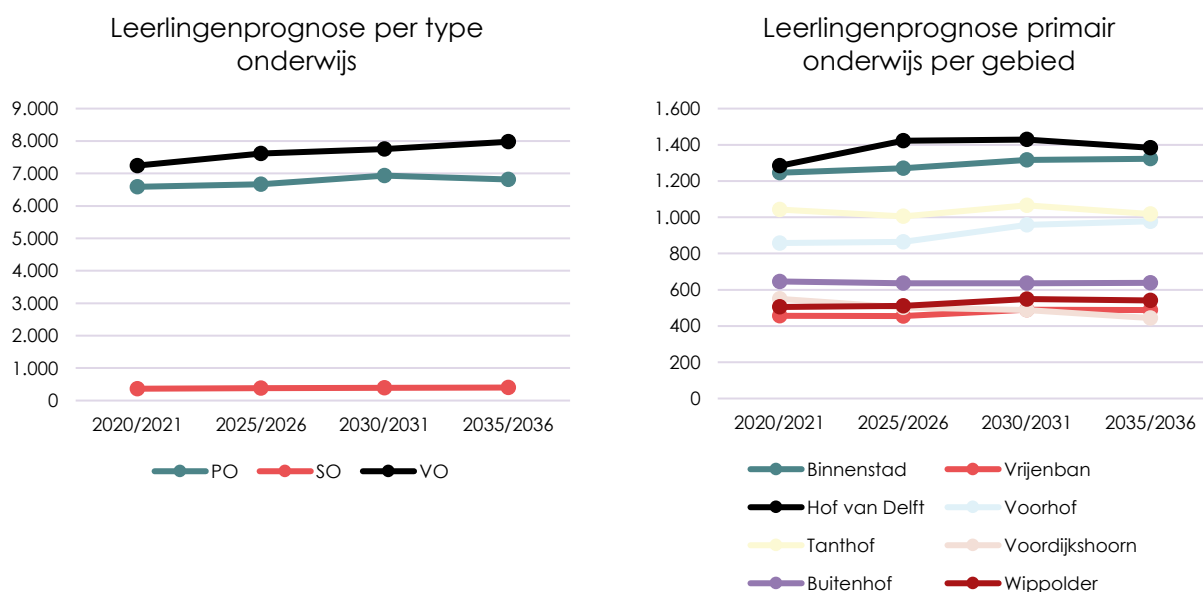
Figuur 13 - Regionale prognose bevolkingsontwikkeling per leeftijdscategorie gemeente Delft (bron: Data op Maat gemeente Delft)

¹⁰ Bron: Omgevingsvisie Delft 2040

De groei van de bevolking in Delft zal leiden tot een grotere vraag voor sportaccommodaties. Enerzijds omdat scholen meer leerlingen kunnen verwachten en daardoor meer bewegingsonderwijs, anderzijds omdat de sportdeelname binnen binnensportverenigingen groeit als het belangstellings-/deelnamecijfer bij de verenigingen gelijk blijft.

3.1.4 Leerlingenprognoses

Uit de prognoses blijkt dat het aantal leerlingen in de gemeente Delft de komende jaren toeneemt. Bij alle type onderwijs wordt een groei verwacht met de grootste groei in het voortgezet onderwijs (circa 700 leerlingen meer in 2035/2036 ten opzichte van 2020/2021¹¹). In het primair onderwijs wordt ook een groei verwacht, maar zit er wel verschil in de verschillende gebieden in Delft. Zo wordt bij de scholen in de wijken Voorhof en Hof van Delft een groei verwacht van 100 tot 120 leerlingen. In de wijk Voordijkshoorn was echter een afname van circa 100 leerlingen geprognosticeerd. Nu blijkt dit in de praktijk alleen niet te kloppen en is er geen afname waar te nemen.

Figuur 14 - Leerlingenprognoses gemeente Delft

3.2 Onderwijs

Op doordeweekse dagen tussen 08:00 uur en 16:00 uur staan de gemeentelijke sportvoorzieningen ter beschikking van het bewegingsonderwijs, voor zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs. In Delft zijn er dertig scholen binnen het primair onderwijs, vijf scholen in het speciaal onderwijs en twaalf scholen binnen het voortgezet onderwijs.

De behoefte aan klokuren gym in het primair onderwijs wordt berekend aan de hand van het aantal midden- en bovenbouwgroepen (groepen 3 t/m 8). Groepen uit de onderbouw (groepen 1 en 2) maken in principe gebruik van speellokalen in de schoolgebouwen zelf. Elke midden- en bovenbouwgroep heeft normatief (VNG-normering onderwijshuisvesting) per week 1,5 klokuur (2 lessen van 45 minuten) in een gymzaal tot zijn beschikking. In werkelijkheid kan dit aantal afwijken. De normatieve vraag (huidig en in de toekomst) aan klokuren gym voor het primair onderwijs is in de volgende tabellen weergegeven.

¹¹ De leerlingenprognose is gebaseerd op de 1 oktobertelling van 2019. Het aantal leerlingen op 1 oktober 2019 is weergegeven onder 2020/2021

Voordijkshoorn en Hof van Delft					
Basisschool	2020/2021	2025/2026	2030/2031	2035/2036	Δ 2020 - 2035
Freinetschool Delft (Hugo de Groot)	20	21	21	21	+ 1
Freinetschool Delft (Margriet)					
Freinetschool Delft (de Libel)					
De Schatkaart	5	5	5	3	- 2
Gabriëlschool (Harnaschpolder)	11	6	6	6	- 5
Gabriëlschool (Michiel ten Hove)	8	11	11	11	+ 3
Het Mozaïek (Van Alkemadestraat)	8	9	9	8	0
Het Mozaïek (Casper Fagelstraat)	8	8	8	8	0
Delftse Montessorischool	9	11	11	11	+ 2
Vrijeschool Widar	11	11	11	11	0
Totaal	80	82	82	79	- 1
Aantal zaaldelen (o.b.v. 26 uur per week)	3,1	3,2	3,2	3	- 0,1

Tabel 5 - Normatieve klokuurbehoefte heden en prognose voor het primair onderwijs - cluster Voordijkshoorn en Hof van Delft

Binnenstad, Vrijenban en Wippolder					
Basisschool	2020/2021	2025/2026	2030/2031	2035/2036	Δ 2020 - 2035
Montessorischool Jan Vermeer (Raam)	11	11	11	11	0
Montessorischool Jan Vermeer (Maria Duystlaan)	9	9	11	11	+ 2
IKC Bernadette Maria	11	11	11	11	0
Cornelis Musiusschool	6	5	6	6	0
De Oostpoort	9	9	11	11	+ 2
Max Havelaar kindcentrum (Voorstraat)	17	17	18	18	+ 1
Max Havelaar kindcentrum (Verwersdijk)					
Prins Mauritschool	17	17	17	17	0
Delftsche Schoolvereniging	17	18	18	18	+ 1
International School Delft Primary (IGBO) ¹²	12	12	12	12	0
Totaal	109	109	115	115	+ 6
Aantal zaaldelen (o.b.v. 26 uur per week)	4,2	4,2	4,4	4,4	+ 0,2

Tabel 6 - Normatieve klokuurbehoefte heden en prognose voor het primair onderwijs - cluster Binnenstad, Vrijenban en Wippolder

¹² Momenteel heeft IGBO 8 groepen 3 t/m 8, dit betekent 12 klokuren bewegingsonderwijs. Er is geen prognose voor internationaal onderwijs, daarom is de huidige situatie aangehouden als standaard voor de toekomst.

Buitenhof, Voorhof en Schieoevers					
Basisschool	2020/2021	2025/2026	2030/2031	2035/2036	Δ 2020 - 2035
IKC De Eglantier Voorhof	15	15	17	18	+ 3
De Parkschool	6	6	8	8	+ 2
Delftse Daltonschool	5	5	5	5	0
Mgr. Bekkersschool	5	5	5	6	+ 1
Titus Brandsmaschool	11	11	11	11	0
De Horizon (Poptahof Noord)	6	5	5	5	- 1
De Horizon (Brahmslaan)	6	6	6	6	0
Rembrandtschool	5	5	5	5	0
Laurentiuschool (SBO)	12	13	14	13	+ 1
Totaal	71	71	76	77	+ 6
Aantal zaaldelen (o.b.v. 26 uur per week)	2,7	2,7	2,9	3	+ 0,3

Tabel 7 - Normatieve klokuurbehoefte heden en prognose voor het primair onderwijs - cluster Buitenhof, Voorhof en Schieoevers

Tanthof-West, Tanthof-Oost en Abtswoude					
Basisschool	2020/2021	2025/2026	2030/2031	2035/2036	Δ 2020 - 2035
De Eglantier Tanthof	6	6	8	6	0
Simon Carmiggelschool	9	9	11	11	+ 2
De Bonte Pael	8	8	8	8	0
De Regenboog	6	6	6	6	0
De Waterhof (Angolastraat)	14	12	12	11	- 3
De Waterhof (Lepelaarstraat)					
Totaal	43	41	45	42	- 1
Aantal zaaldelen (o.b.v. 26 uur per week)	1,7	1,6	1,7	1,6	- 0,1

Tabel 8 - Normatieve klokuurbehoefte heden en prognose voor het primair onderwijs - cluster Tanthof-West, Tanthof-Oost en Abtswoude

De normatieve uren bewegingsonderwijs in het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs worden ook berekend aan de hand van het aantal groepen leerlingen van 6 jaar of ouder. Het aantal klokuren per week per groep voor deze scholen ligt echter hoger, namelijk 2,25 klokuren per week.

Voor het voortgezet onderwijs worden normatieve uren bewegingsonderwijs bepaald op basis van de ruimtebehoefte in zaaldelen. Op basis van een ruimtebehoeftemodel¹³ wordt het aantal zaaldelen en daarmee lessen bepaald. Deze berekening is als volgt: (aantal leerlingen * 32 * vierkante meter bruto vloeroppervlakte bewegingsonderwijs per leerling) ÷ 460. Voor het leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs wordt een aangepaste formule gehanteerd: (aantal leerlingen * 32 * vierkante meter bruto vloeroppervlakte bewegingsonderwijs per leerling) ÷ 322.

¹³ Bron: Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2014.

In de verordening op onderwijshuisvesting is opgenomen dat een sportaccommodatie een maximale capaciteit van 40 uren per zaaldeel heeft voor het voortgezet (speciaal)onderwijs. In het IHP is hier echter bewust vanaf geweken en wordt 32 uur per zaaldeel gehanteerd, omdat in de praktijk 40 uur veelal niet haalbaar is vanwege praktische zaken rondom roostering. In dit onderzoek gaan we daarom voor het voortgezet (speciaal)onderwijs uit van 32 uur.

De normatieve vraag (huidig en in de toekomst) aan klokuren gym voor het speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs is in de onderstaande tabellen weergegeven.

Speciaal onderwijs	2020/2021	2025/2026	2030/2031	2035/2036	Δ 2020 - 2035
Herman Broerenschool en -college	25	25	26	27	+ 2
Maurice Maeterlinckschool	46	45	47	48	+ 2
Pleysier College Delft	26	29	30	31	+ 5
De Strandwacht	3	4	5	5	+ 2
Totaal	100	103	108	111	+ 11
Aantal zaaldelen (o.b.v. 32 uur per week)	3,2	3,3	3,4	3,5	+ 0,3

Tabel 9 - Normatieve klokuurbehoefte heden en prognose voor het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

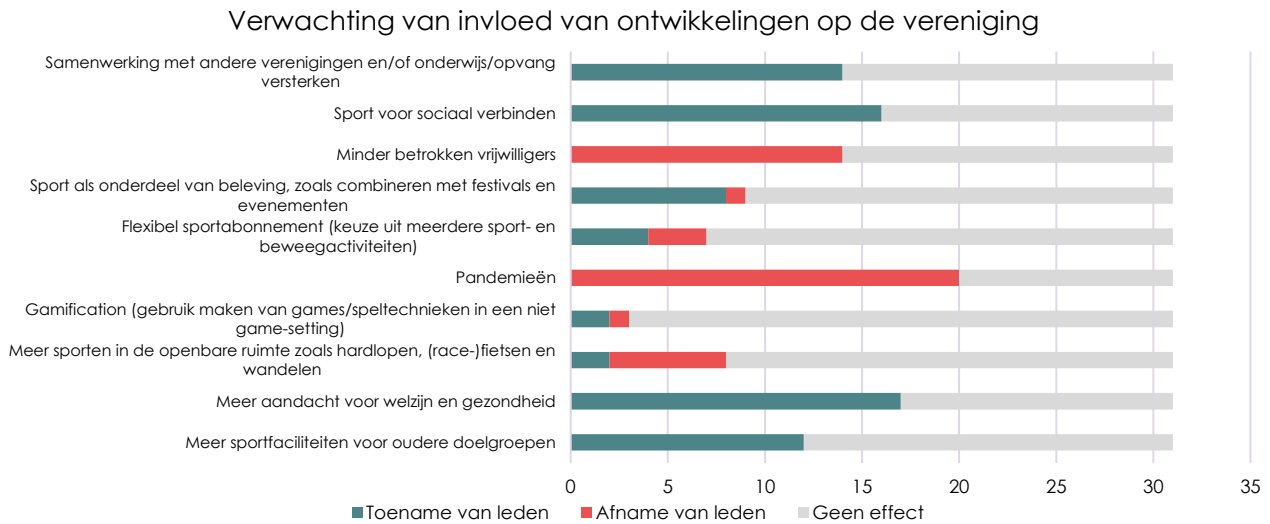
Voortgezet onderwijs	2020/2021	2025/2026	2030/2031	2035/2036	Δ 2020 - 2035
Grotius College	78	78	82	84	+ 6
Praktijkschool Grotius College	42	45	46	47	+ 5
SC Delfland Grotius	28	34	35	36	+ 8
Internationale Schakel Klas (ISK)	0	0	0	0	0
Laurentius praktijkschool	22	24	25	26	+ 4
Stanislascollege (Westplantsoen)	146	161	161	166	+ 20
Stanislascollege (Reinier de Graafpad)	68	71	72	74	+ 6
Stanislascollege (Krakeelpolderweg)	45	43	44	45	0
Christelijk Lyceum Delft (Molenhuispad)	130	135	137	141	+ 11
Christelijk Lyceum Delft (Hof van Delft)	48	48	49	50	+ 2
Christelijk Lyceum Delft (SC Delfland)	27	30	30	31	+ 4
International School Delft Secondary (IGVO) ¹⁴	10	10	10	10	0
Totaal	644	679	691	710	+ 66
Aantal zaaldelen (o.b.v. 32 uur per week)	20,1	21,2	21,6	22,2	+ 2,1

Tabel 10 - Normatieve klokuurbehoefte heden en prognose voor het voortgezet onderwijs

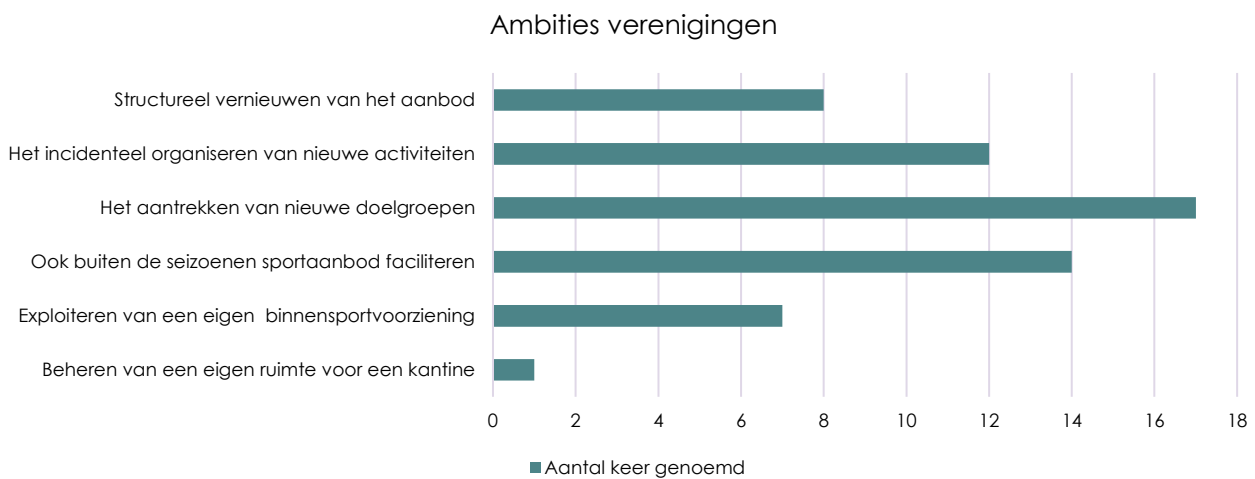
¹⁴ Ook voor het IGVO geldt dat er geen prognoses zijn. Per 1 oktober 2021 hebben zij een ruimtebehoefte van 10 klokuren.

3.3 Verenigingen

In de gemeente Delft zijn verschillende verenigingen die gebruikmaken van de binnensportaccommodaties. Een totaaloverzicht van de verenigingen die gebruikmaken van de binnensportaccommodaties is opgenomen in bijlage 3. De verenigingen maken voornamelijk in de avonden (na 16:00 uur) en in de weekenden gebruik van de binnensportaccommodaties voor zowel trainingen alsook wedstrijden.

Figuur 15 - Verwachting van invloed van ontwikkelingen op de vereniging, op basis van de antwoorden van 31 respondenten

Figuur 16 - Ambities van de verenigingen, op basis van de antwoorden van 31 respondenten

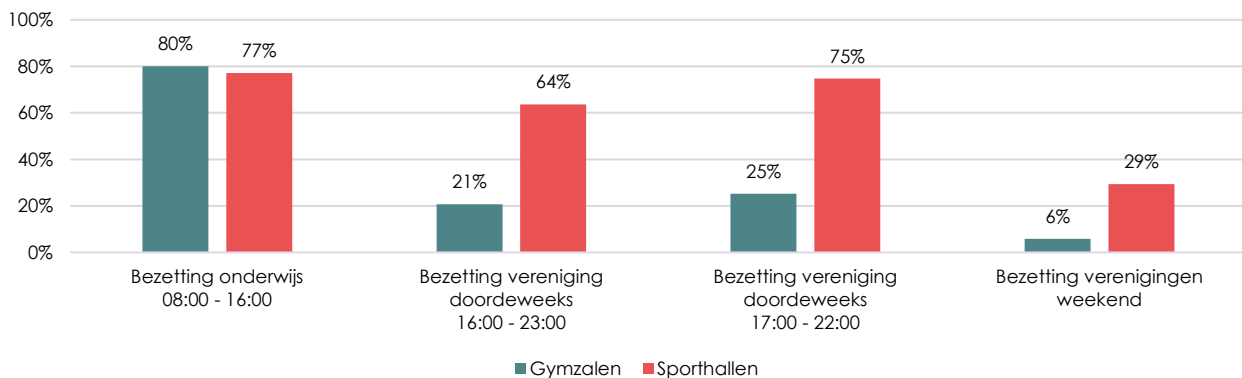

De huidige vraag naar binnensportaccommodaties kenmerkt zich in een structurele vraag en een incidentele vraag.

- **Structureel:** Het structurele gebruik door verenigingen kent een regelmatige basis. Gedurende het sportseizoen worden wekelijks zaaldelen gehuurd voor trainingen en/of wedstrijden. Bij verenigingen die structureel gebruikmaken van binnensportaccommodaties is de afname aan uren in de meeste gevallen het hoogst. Deze verenigingen kunnen worden gezien als de hoofdgebruikers.
- **Incidenteel:** De incidentele vraag komt voornamelijk van de buitensportverenigingen die gedurende enkele maanden gebruikmaken van de binnensportaccommodaties ten behoeve van de zaalcompetitie. Ook evenementen worden gezien als incidenteel gebruik. De incidentele vraag naar zaalcapaciteit wordt aanvullend op het structurele gebruik ingeroosterd.

Om de huidige bezetting van de binnensportaccommodaties in beeld te brengen is gebruikgemaakt van de roosters van het seizoen 2019 - 2020. Roosters van 2020 - 2021 kunnen een vertekend beeld geven door de huidige coronapandemie. In het onderzoek is daarnaast met name gefocust op het structurele gebruik.

Bezettingsgraden gymzalen en sporthallen

Figuur 17 - Bezettingsgraden van structureel gebruik van de gymzalen en sporthallen in Delft

Het gebruik van sporthallen kent een andere intensiteit dan de gymzalen. Bij het inzichtelijk maken van de bezettingsgraden is daarom onderscheid gemaakt tussen deze twee typen voorzieningen¹⁵.

In de grafiek zijn alleen gegevens van sportaccommodaties opgenomen waar een roostering van bekend was. Dit zijn de sportaccommodaties in beheer van de gemeente en stichtingen (zoals Stichting Wippolder of stichting Kerkpolder).

De conclusie is dat de bezetting door verenigingen laag is voor wat betreft het gebruik van de gymzalen. Kijkende naar de piekuren (doordeweekse dagen tussen 17:00 en 22:00 uur) wordt een bezettingsgraad van "slechts" 25% gehaald. In de weekenden is er zelfs niet tot nauwelijks bezetting van de gymzalen. Dit beeld zien we ook in andere gemeenten terug: Er zijn namelijk verenigingen die de voorkeur geven aan sporten in een gymzaal, maar je ziet dat het merendeel van de "grotere" sporten, zoals volleybal, badminton en basketbal, behoefte hebben aan een accommodatie met een groter oppervlak; een sportzaal dan wel sporthal. Dit vooral in relatie tot het invulling geven aan wedstrijden.

De bezetting van de sporthallen is daarom ook een stuk hoger. In de piekuren zelfs 75%. Hierdoor is te zien in de roostering dat bij enkele accommodaties eigenlijk alleen nog randuren beschikbaar zijn in de roostering en een tekort aan uren kan worden ervaren.

¹⁵ De sportzaal aan de Fretstraat is de enige sportzaal waarvan roostering beschikbaar was. Deze sportzaal is in deze analyse daarom meegeteld onder de gymzalen.

Landelijk vergelijk

In veel gemeenten is veelal geen volledig beeld van de bezetting van de binnensportaccommodaties. De veelheid aan huurders en rekenmethoden (schoolgebruik wel/niet, welke begin- en eindtijd wordt gehanteerd, zomer en winter apart of gemiddelde per jaar) maakt dit lastig. Diezelfde aspecten zorgen ervoor dat als er al inzicht is in de bezetting van binnensportaccommodaties, deze tussen gemeenten erg lastig te vergelijken zijn. Bij een gelijke bezetting kunnen percentages uiteenlopen van 20% tot 90% afhankelijk van de gekozen methodiek.

Gymzaal van Tienhovenstraat
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

	Helelin	Prognose
Onovernachts	76%	93%
Week (16:00-23:00)	35%	50%
Weekend (8:00-23:00)	8%	17%

Gymzaal Collijnlaan
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

	Helelin	Prognose
Onovernachts	98%	98%
Week (16:00-23:00)	27%	24%
Weekend (8:00-23:00)	7%	7%

Gymzaal Het Kristal
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

	Helelin	Prognose
Onovernachts	68%	68%
Week (16:00-23:00)	50%	54%
Weekend (8:00-23:00)	10%	0%

Gymzaal Alkemadestraat
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

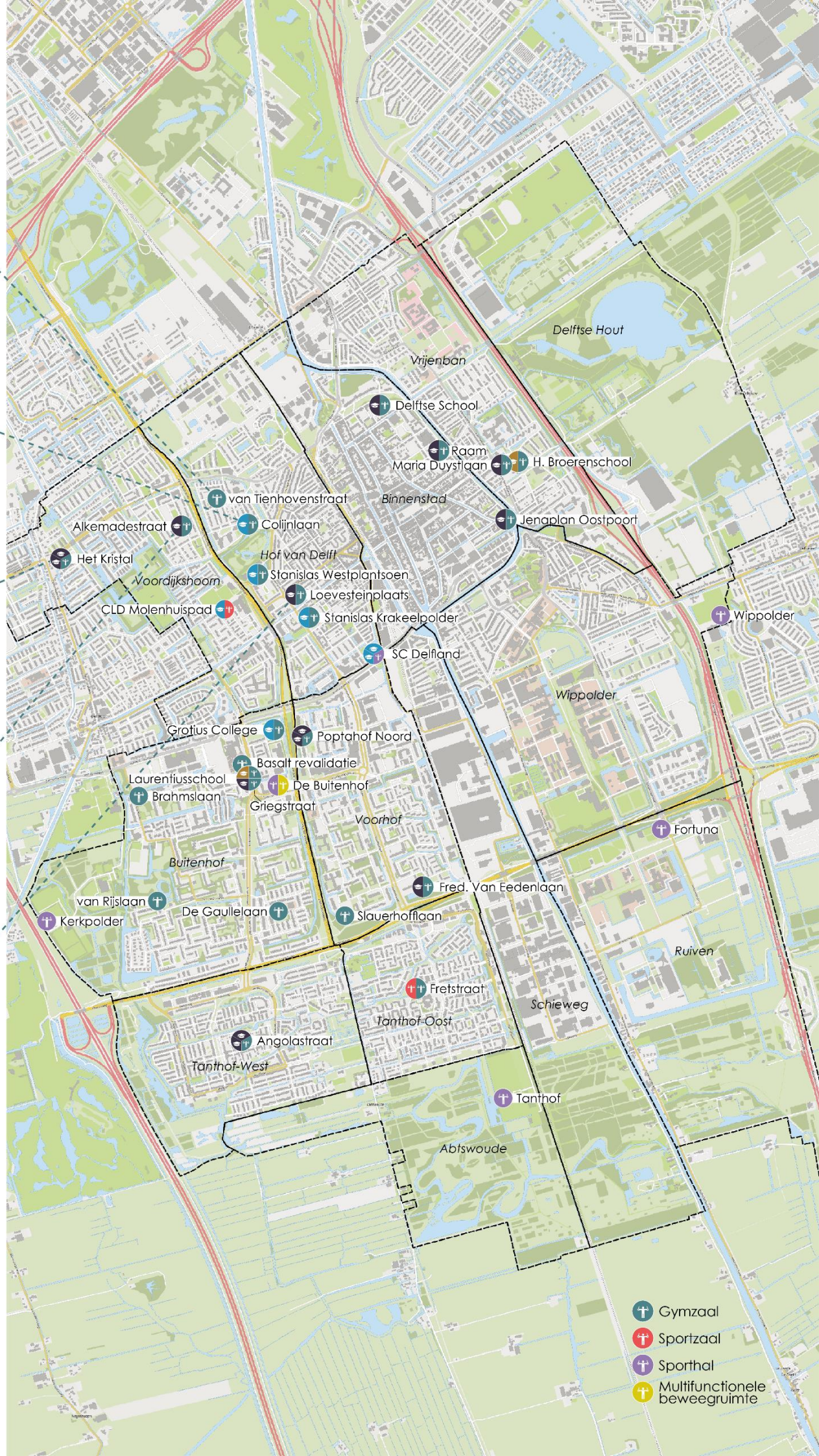
	Helelin	Prognose
Onovernachts	98%	98%
Week (16:00-23:00)	26%	26%
Weekend (8:00-23:00)	0%	0%

Gymzaal Loevesteinplaats
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

	Helelin	Prognose
Onovernachts	100%	115%
Week (16:00-23:00)	34%	31%
Weekend (8:00-23:00)	18%	22%

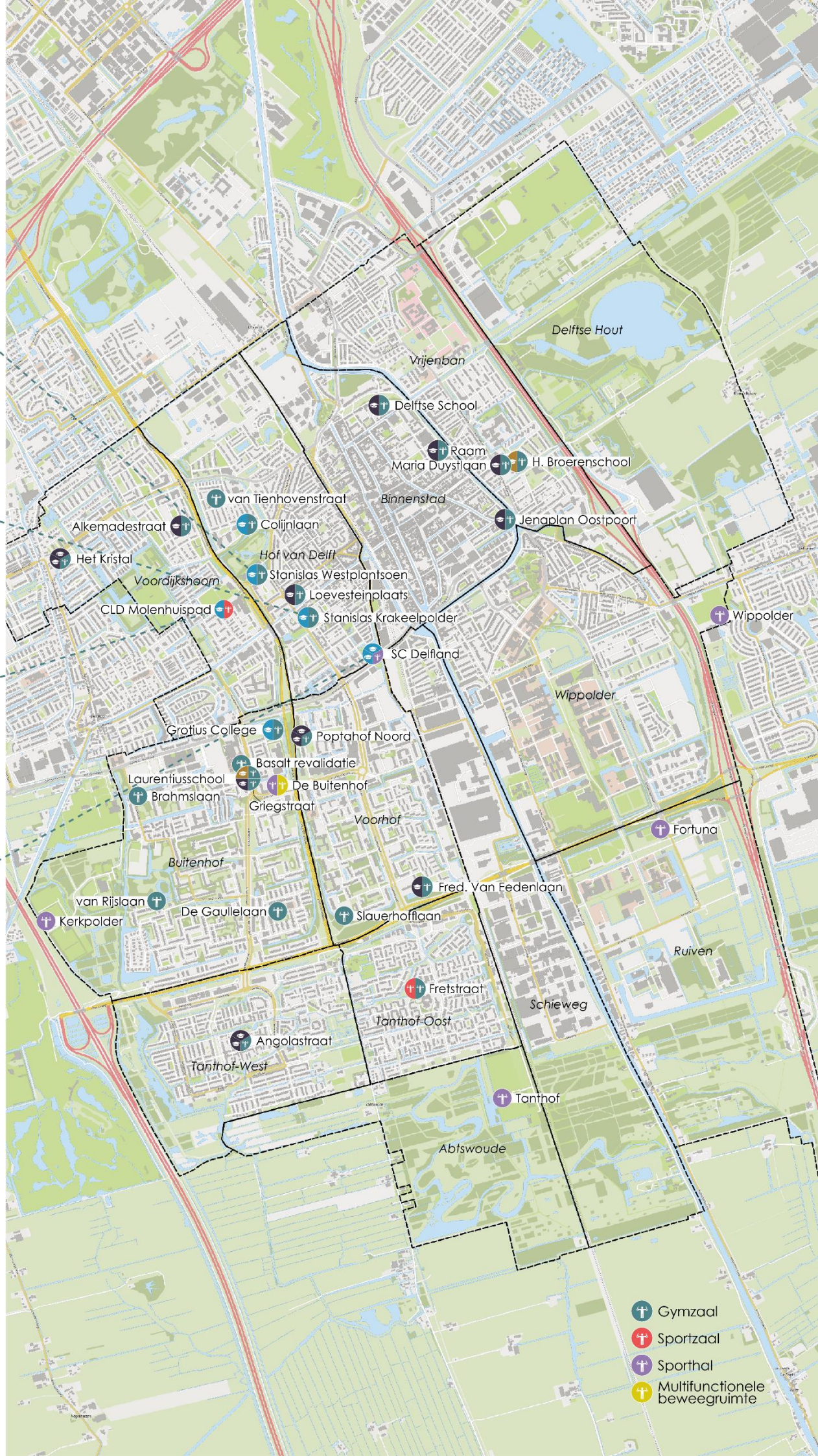
- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte

Gymzaal Stanislas Westplantsoen Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Reken	Prognose
Onderwijs	109%	173%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Gymzaal Stanislas Krakeelpolder Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Reken	Prognose
Onderwijs	91%	91%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Sportzaal CLD Molenhuispad Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Reken	Prognose
Onderwijs	125%	220%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Sporthal SC Delfland Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Reken	Prognose
Onderwijs	86%	105%
Week (16:00-23:00)	64%	73%
Weekend (8:00-23:00)	48%	56%

- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte

4. Knelpuntenanalyse

4.1 Voordijkshoorn en Hof van Delft

In de wijken Voordijkshoorn en Hof van Delft, het noordwestelijk gedeelte van Delft, liggen negen sportaccommodaties, waarvan zeven gymzalen, één sportzaal en één sporthal:

- Gymzaal Het Kristal;
- Gymzaal Alkemadestraat;
- Gymzaal van Tienhovenstraat;
- Gymzaal Colijnlaan;
- Gymzaal Loevesteinplaats;
- Gymzaal Stanislas Westplantsoen;
- Gymzaal Stanislas Krakeelpolder;
- Sportzaal CLD Molenhuispad;
- Sporthal SC Delfland.

In de volgende paragrafen wordt per accommodatie een beschrijving gegeven van de bezetting, kwaliteitsbeoordeling, onderhoudsstaat, een eventueel knelpunt en mogelijke oplossingsrichting in de vorm van één of meerdere scenario's.

De beschikbare capaciteit voor bewegingsonderwijs in vergelijking met de normatieve klokuurbehoefte is in onderstaande tabel weergegeven.

Sport- accommodatie	Capa- citeit	School	Normatieve ruimte- behoefte 2020/2021	Vershil met capa- citeit	Normatieve ruimte- behoefte 20235/2036	Vershil met capa- citeit
Gymzaal het Kristal	26	De Schatkaart	5	10	3	17
		Gabriëlschool (Harnaschpolder)	11		6	
Gymzaal Alkemadestraat	26	Het Mozaïek (Van Alkemadestraat)	8	10	8	10
		Het Mozaïek (Casper Fagelstraat)	8		8	
		International School Delft	n.v.t.		n.v.t.	
Gymzaal van Tienhovenstraat	26	Gabriëlschool (Michiel ten Hove)	8	7	11	4
		Vrijeschool Widar	11		11	
Gymzaal Loevesteinplaats	26	Freinetschool Delft (Hugo de Groot)	20	6	21	5
		Freinetschool Delft (Margriet)				
		Freinetschool Delft (de Libel)				
Totaal uren PO	104		71	33	68	36
Zaaldelen	4		2,73	1,27	2,62	1,38

Tabel 11 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte PO - cluster Voordijkshoorn en Hof van Delft

Sport-accommodatie	Capaciteit	School	Normatieve ruimte-behoefte 2020/2021	Vershil met capaciteit	Normatieve ruimte-behoefte 20235/2036	Vershil met capaciteit
Gymzaal Colijnlaan	32	Laurentius Praktijkschool	22	10	26	6
Gymzaal Stanislas Westplantsoen	96	Stanislascollege (Westplantsoen)	146	- 50	166	- 70
Gymzaal Stanislas Krakeelpolder	32	Stanislascollege (Krakeelpolder)	45	- 13	45	- 13
Sportzaal CLD Molenhuispad	96	Christelijk Lyceum Delft (Molenhuispad)	130	- 34	141	- 45
Sporthal SC Delfland ¹⁶	64	SC Delfland Grotius	28	9	36	- 3
		Christelijk Lyceum Delft (SC Delfland)	27		31	
Totaal uren SO/VO	320		398	- 78	445	- 125
Zaaldelen	10		12,44	- 2,44	13,91	- 3,9

Tabel 12 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte SO/VO - cluster Voordijkshoorn en Hof van Delft

Gymzaal Het Kristal

Gymzaal het Kristal gelegen aan de Kristalweg in de wijk Voordijkshoorn is een vrij nieuwe gymzaal gebouwd in 2011. De gymzaal is gekoppeld aan twee scholen, namelijk De Schatkaart en de Gabriëlschool (locatie Harnaschpolder). Deze twee scholen hebben gezamenlijk een normatieve ruimtebehoefte van 16 klokuren per week. Dit betekent dat de gymzaal meer dan voldoende capaciteit biedt. Er is zelfs capaciteit over.

De bezetting door verenigingen is doordeweeks gemiddeld en in het weekend is er alleen sprake van incidentele bezetting. De verenigingen die de meeste uren afnemen zijn de dansvereniging Dance for Life Studio en de Phoenix Tafeltennisvereniging. Daarnaast maakt vechtsportvereniging Ryo-Un-Kai Karatedo Nederland ook nog 1,5 uur per week gebruik van de gymzaal. De tafeltennisvereniging heeft aangegeven dat hun ledenaantal de afgelopen jaren wat naar beneden is gegaan vanwege de verhuizing vanaf de Brasserskade en het wegvallen van een trainer, maar ze verwachten in de toekomst weer wat te gaan groeien en daardoor zouden zij mogelijk wat meer uren kunnen gaan afnemen. De gymzaal heeft voldoende capaciteit om dat te accommoderen.

De gymzaal wordt op kwaliteit goed beoordeeld, alleen met klimaatbeheersing als duidelijk aandachtspunt. Deze werd als zeer slecht beoordeeld. De onderhoudsstaat is volgens het inspectierapport uitstekend.

Het scenario voor de gymzaal aan de Kristalweg is instandhouding.

Gymzaal Alkemadestraat

De gymzaal aan de Alkemadestraat is gekoppeld aan basisschool Het Mozaïek. Deze gymzaal uit 1969 wordt door drie scholen gebruikt; de twee locaties van Het Mozaïek (aan de Alkemadestraat en aan de Casper Fagelstraat) en de International School Delft. Het Mozaïek maakt gebruik van de gymzaal op de maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag en de internationale school maakt gebruik van de gymzaal op de woensdag. Daarmee resteert er slechts een paar uur van de beschikbare capaciteit en is de gymzaal voor wat betreft onderwijs optimaal gevuld. Wel geeft de internationale school aan dat de gymzaal eigenlijk wel wat aan de kleine kant is voor de volle groepen leerlingen in de leeftijdscategorie 11 tot 15 jaar.

De bezetting door verenigingen is zeer laag. De twee gymnastiekverenigingen Dok en Sparta DGV (die beiden het merendeel van hun uren huren aan de Fretstraat) maken enkele uren per week gebruik van de

¹⁶ Qua afmetingen zou de sporthal over 3 zaaldelen moeten beschikken. Echter, dit is in praktische zin niet mogelijk, omdat er maar één scheidingswand en slechts 4 kleedkamers zijn (2 kleedkamers per zaaldeel).

gymzaal evenals Haaglanden Beweegt, 2B in Shape, Tacoyo en Sportclub Gazan. In het weekend is er geen bezetting.

De kwaliteit van de gymzaal wordt als goed beoordeeld, met klimaatbeheersing en schoonmaak als aandachtspunt. De onderhoudsstaat is redelijk, maar de kosten voor gepland onderhoud voor komende jaren is niet aan de hoge kant met gemiddeld € 26,- per vierkante meter per jaar.

Het scenario voor deze gymzaal aan de Alkemadestraat is voor nu instandhouding, omdat onderhoud en kwaliteit niet direct aanleiding geven tot vervangen, maar dit zou gezien de gebouwleeftijd in een volgende inventarisatie cyclus opnieuw bekeken kunnen worden.

Gymzaal Van Tienhovenstraat

De gymzaal aan de Van Tienhovenstraat is gebouwd in 1953 en één van de oudste gymzalen in Delft. Deze gymzaal wordt met name gebruikt door het onderwijs en de Aikido Stichting Delft (een vechtsportvereniging).

De nabijgelegen Vrijeschool Widar en de Gabriëlschool (locatie Michiel ten Hove) maken gebruik van de gymzaal. De normatieve ruimtebehoefte van de scholen is momenteel 19 klokuren per week. De leerlingenprognose laat een stijging zien waardoor het aantal klokuren bewegingsonderwijs dan ook zal toenemen. De gymzaal biedt echter nog voldoende capaciteit om die groei te kunnen accommoderen.

De bezetting door verenigingen komt zoals gezegd met name van de Aikido Stichting. Zij huren momenteel 2 avonden doordeweeks en de zaterdagochtend, maar de vereniging heeft aangegeven ambities te hebben om te groeien. Dit zou een extra doordeweekse avond betekenen en ze hebben aangegeven te overwegen om het lessenaanbod op de zaterdag uit te breiden. De gymzaal biedt voldoende capaciteit en kan doorgaans voor dit soort sporten prima worden ingezet, maar dan zou in gesprek moeten worden gegaan met één van de kleinere verenigingen (Tai Chi Delft en Tacayo) die nu elk 1 tot 1,5 uur per week op de woensdag en donderdag afnemen om te zien of zij op een ander moment hun trainingen kunnen inplannen, zodat één hele avond beschikbaar komt voor de Aikido Stichting. Daarnaast vermeldt de Aikido Stichting wel dat zij op dit moment ook 1 dag in de week huren bij een volledig commerciële partij voor een lagere prijs dan de zaalhuur bij de gemeente.

De kwaliteit van het gebouw en de onderhoudsstaat worden ondanks de gebouwleeftijd als goed beoordeeld. Ook de verwachte onderhoudskosten voor de komende jaren zijn niet hoog.

Het scenario voor deze gymzaal aan de Van Tienhovenstraat is nagenoeg gelijk aan dat van de Alkemadestraat, namelijk instandhouding voor nu. Dit komt doordat het onderhoud en de kwaliteit niet direct aanleiding geven tot vervangen, maar dit zou gezien de gebouwleeftijd in een volgende inventarisatie cyclus opnieuw bekeken kunnen worden. In de scenariovorming in dit rapport sorteren we daar alvast op voor door een ontwikkeling voor de gymzaal aan de Van Tienhovenstraat op de lange termijn wel alvast mee te nemen.

Gymzaal Loevesteinplaats

Centraal in de wijk Hof van Delft ligt de gymzaal aan de Loevesteinplaats. De gymzaal is gebouwd in 1993 en gekoppeld aan de Freinetschool. De Freinetschool met drie locaties in Hof van Delft is dan ook de hoofdgebruiker voor wat betreft het gebruik door onderwijs. Naast de Freinetschool maakt ook Het Mozaïek (locatie Casper Fagelstraat) gebruik van de gymzaal. De normatieve behoefte van de twee scholen is zodanig dat de gymzaal nu volledig is vol geroosterd. De leerlingenprognose voor de Freinetschool voorspelt een groei, als de normatieve behoefte bewegingsonderwijs van de Freinetschool omhooggaat zal er onvoldoende capaciteit beschikbaar zijn in de gymzaal. Mogelijk kan op termijn Het Mozaïek in een andere gymzaal worden ingeroosterd, bijvoorbeeld de gymzaal aan de Alkemadestraat. Dan blijft er voldoende capaciteit voor de Freinetschool.

Na schooltijd huurt Holland Kinderopvang de zaal voor 1 uur per dag voor de buitenschoolse opvang. De bezetting door verenigingen is verder wederom laag. Verschillende kleine verenigingen huren doordeweeks 1 tot 2 uur per week. In het weekend huurt vechtsportvereniging UTCA de gymzaal op zaterdag.

De kwaliteit van de gymzaal wordt redelijk tot goed beoordeeld met als aandachtspunt de schoonmaak. In het inspectierapport wordt de onderhoudsstaat als uitstekend beoordeeld en is het gepland onderhoud voor de komende jaren laag, gemiddeld € 17,- per vierkante meter per jaar.

Concreet is het scenario voor deze gymzaal instandhouding, maar zal wel gekeken moeten worden naar de roostering van het basisonderwijs. Wanneer Het Mozaïek in een andere gymzaal ingeroosterd wordt (bijvoorbeeld de gymzaal aan de Alkemadestraat die gekoppeld is aan de andere locatie van het Mozaïek) komt er voldoende capaciteit vrij om de groei van de Freinetschool te kunnen accommoderen.

Gymzaal Colijnlaan

De gymzaal aan de Colijnlaan 2 is gebouwd in 1956 en gekoppeld aan een schoolgebouw die tijdelijk in gebruik is door de Internationale School. De Internationale School maakt echter geen gebruik van deze gymzaal, de gymzaal wordt volledig gebruikt door de Laurentius praktijkschool. De normatieve ruimtebehoefte van de Laurentius praktijkschool is 22 uur per week en dit zal naar verwachting verder oplopen naar 26 uur per week als het leerlingenaantal stijgt zoals geprognosticeerd. Aan de andere kant maakt de Laurentius praktijkschool nu al voor 31,5 uur per week gebruik van de gymzaal en daarmee bezetten ze de volledige capaciteit.

De bezetting door verenigingen is laag. Badmintonvereniging FF Slaan en vechtsportvereniging Infinity Defense huren beide 1 tot 1,5 uur per week. De huurder met de meeste uren per week is Rayosports. Zij huren enkele uren op de maandag, zo goed als de gehele dinsdagavond en een deel van de zaterdagochtend. Naast Rayosports zijn er geen andere huurders in het weekend.

De kwaliteitsbeoordeling van deze gymzaal is wisselend. Op onderdelen, zoals ligging en bereikbaarheid, scoort de zaal heel goed, maar beschikbaarheid en staat van het onderhoud daarentegen zijn slecht tot zeer slecht. De afmetingen van de gymzaal voldoen niet aan de VNG-normering. In het inspectierapport wordt de onderhoudsstaat als redelijk beoordeeld. De onderhoudsposten in het MJOP laten eenzelfde beeld zien. De te verwachten onderhoudskosten zijn gemiddeld, namelijk € 34,- per vierkante meter per jaar.

Het scenario voor de gymzaal aan de Colijnlaan is vervangende nieuwbouw op termijn. Mogelijk in relatie tot de plannen van het Stanislas (Westplantsoen), maar een plan in combinatie met de gymzaal aan de van Tienhovenstraat is ook denkbaar.

Gymzaal Stanislas Westplantsoen en gymzaal Stanislas Krakeelpolder

Het Stanislascollege heeft in de wijk Hof van Delft twee locaties. Locatie Westplantsoen en locatie Krakeelpolder. Beiden beschikken over een eigen gymzaal, respectievelijk 3 zaaldelen en 1 zaaldeel. De gymzalen van de locatie Westplantsoen zijn gebouwd in 1956 en de gymzaal Krakeelpolder is gebouwd in 2001.

Voor beide scholen geldt dat de normatieve behoefte bewegingsonderwijs groter is dan de beschikbare capaciteit. Stanislas Krakeelpolder maakt daarom ook gebruik van sporthal Kerkpolder en de sportfaciliteiten van de TU Delft, en Stanislas Westplantsoen maakt gebruik van Sporthal de Hoornbloem in Den Hoorn en de blaashal van DIOS handbal. Voor Stanislas Krakeelpolder is daarmee voldoende capaciteit beschikbaar. Voor Stanislas Westplantsoen is dat echter een ander verhaal. In de toekomst zullen zij namelijk geen gebruik meer kunnen maken van de sporthal in Den Hoorn. Dit betekent dat zij alleen hun eigen gymzalen en de blaashal van DIOS tot hun beschikking hebben. De ruimtebehoefte van de school is 146 klokuren per week en loopt naar verwachting op tot 166 klokuren per week in 2036. Met een beschikbare capaciteit van 96 uur per week (op basis van 32 uur per zaaldeel), ontstaat daarmee een tekort van 50 uur op de korte termijn en 70 uur op de langere termijn¹⁷.

¹⁷ Op basis van een beschikbare capaciteit van 40 uur per zaal is het tekort op korte termijn 26 uur per week en op lange termijn 46 uur per week.

Er zijn geen gegevens beschikbaar over gebruik na schooltijd door verenigingen, en er is geen kwaliteitsbeoordeling gegeven door de scholen. Wel is bekend dat de gymzaal Stanislas Westplantsoen verouderd is. In het IHP waren reeds plannen opgenomen voor vervanging.

Het scenario voor gymzaal Stanislas Krakeelpolder is instandhouding. De normatieve behoefte vanuit Stanislas Westplantsoen vraagt om een accommodatie met 4 of 5 zaaldelen. Vanwege de verwachte groei van de jongere leeftijden van de bevolking zou het advies zijn om vijf zaaldelen te realiseren. Voor de gymzalen van Stanislas Westplantsoen is het scenario daarom nieuwbouw of renovatie van de gymzalen met daarnaast nieuwbouw van een sporthal. De nieuwe sporthal kan dan in de avonduren ingezet worden voor verenigingssport. De capaciteitsuitbreiding voor het bewegingsonderwijs van het VO staat in relatie met de ontwikkelingen in gemeente Midden-Delfland, de sluiting van sporthal De Hoornbloem, en de mogelijke realisatie van de sporthal van DIOS.

Sportzaal Christelijk Lyceum Delft (CLD) Molenhuispad

Het CLD heeft één van zijn locaties aan het Molenhuispad. Bij deze school voor voortgezet onderwijs zit een sportzaal met een scheidingswand en een gymzaal. Drie zaaldelen in totaal, gebouwd in 1980. Net als bij Stanislas Westplantsoen geldt dat de normatieve behoefte voor bewegingsonderwijs hoger is dan de beschikbare capaciteit waardoor een deel van de leerlingen momenteel les krijgt in sporthal de Hoornbloem in Den Hoorn en de blaashal van DIOS handbal. De normatieve klokuurbehoefte is op dit moment 130 uur, maar zal naar verwachting de komende jaren gaan oplopen naar 141 uur in 2036. Met 3 zaaldelen heeft de sportzaal bij de school een capaciteit van 96 op basis van 32 uur per week en 120 uur op basis van 40 uur per week. Het CLD heeft daarom op hun eigen locatie een tekort aan beschikbare uren bewegingsonderwijs, en wijkt daarom uit naar de sporthal in Den Hoorn en de blaashal van DIOS.

Er zijn geen gegevens beschikbaar over gebruik na schooltijd door verenigingen. De kwaliteit van de sportzaal wordt door de school als goed beoordeeld met klimaatbeheersing als aandachtspunt. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de onderhoudsstaat en het MJOP. In het IHP waren reeds plannen opgenomen voor renovatie of vervangende nieuwbouw van de sportzaal.

Het scenario voor de sportzaal van het CLD aan het Molenhuispad is nader onderzoek te doen naar renovatie of vervangende nieuwbouw, zoals in het IHP voorgesteld tussen 2026 en 2030.

Sporthal SC Delfland

In 2017 is aan de rand van de Spoorzone een nieuwe accommodatie voor onderwijs en sport gerealiseerd en is een samenwerking tussen twee scholen onder de naam Scholencombinatie Delfland, daarnaast is in het gebouw een sporthal gerealiseerd. De sporthal beschikt eigenlijk over genoeg oppervlak om op te delen in drie zaaldelen, maar kan slechts in twee zaaldelen worden gesplitst. Er zijn ook maar vier kleedruimten met een was- of douchegelegenheid (twee per zaaldeel), waardoor de sporthal niet in drie zaaldelen op te splitsen is.

De gezamenlijke normatieve klokuurbehoefte van de twee scholen is 55 uur. De verwachting is dat dit in de toekomst wel gaat oplopen tot een klokuurbehoefte van 67 uur. Met een beschikbare capaciteit van 64 uur (twee keer 32 uur) is dit krap, maar dat zou in de praktijk te doen moeten zijn. De sporthal is daarmee wel volledig gevuld en kan niet ingezet worden voor andere scholen.

De huidige bezetting van de sporthal voor wat betreft de verenigingssporten is goed. De sporthal wordt momenteel met name gebruikt door badmintonvereniging BC Delft en basketbalvereniging DAS Delft. Per 01-09-2022 verhuist DAS Delft naar de tweede sporthal van Fortuna. Dit betekent dat er uren beschikbaar komen voor andere verenigingen. Hiermee zou de extra behoefte van BC Delft (die zij wel hebben aangegeven) ook opgelost kunnen worden. Zij hebben aangegeven behoefte te hebben aan de huur van een extra avond per week (4 badmintonbanen). Het is de vraag of de verhuizing van DAS Delft naar de tweede sporthal Fortuna snel genoeg zal plaatsvinden. Hierover dient in gesprek te worden gegaan met BC Delft.

De kwaliteit van het gebouw wordt als redelijk benoemd, wat opvallend is gezien de geringe leeftijd van het gebouw. Met name ligging en bereikbaarheid, beschikbaarheid, zaalafmetingen en belijning, klimaatbeheersing, schoonmaak en afstemming met beheerder ontvingen een matig tot redelijke score in plaats van een goed. Er zijn geen gegevens beschikbaar over het onderhoud.

Het scenario voor de sporthal aan de van Bleijswijkstraat is instandhouding.

Conclusie

- Het basisonderwijs heeft in dit cluster een ruimtebehoefte van 71 uur. Dit staat gelijk aan 2,73 zaaldelen (op basis van 26 beschikbare uren per week). Er zijn op dit moment 4 gymzalen in gebruik voor het basisonderwijs. Dit is ruim voldoende om te voldoen aan de behoefte. Er zou theoretisch gezien ook overwogen kunnen worden om één gymzaal af te stoten, maar in de praktijk zal dit waarschijnlijk met roostering lastig rond te krijgen zijn.
- Wel zie je dat er bij de gymzaal aan de Loevesteinplaats te weinig uren beschikbaar zijn. Een herverdeling van de scholen over de gymzalen zou dit capaciteitsprobleem kunnen oplossen.
- Voor de bezetting van de gymzalen door de sportverenigingen in deze wijken geldt dat deze vaak laag is. Zoals eerder in dit rapport geconstateerd maken verenigingen, passend in het landelijk beeld, doorgaans eerder gebruik van sportzalen en sporthallen. De bezetting in sportzalen en sporthallen is hoger, doordat deze typen sportaccommodaties voor bepaalde sporten (met name met competitiewedstrijden) beter aansluit.
- De bezetting door verenigingen van de gymzaal aan de Van Tienhovenstraat komt met name van de Aikido Stichting. Zij hebben daarnaast aangegeven ambities te hebben om te groeien. Dit zou een extra doordeweekse avond betekenen en ze hebben aangegeven te overwegen om het lessenaanbod op de zaterdag uit te breiden. Om dit in de gymzaal te kunnen accommoderen zou in gesprek moeten worden gegaan met de kleinere verenigingen die de gymzaal huren.
- Voor de gymzalen in gebruik door het basisonderwijs zijn op dit moment geen vervangingsvraagstukken. Wel zouden, gezien de gebouweleeftijd, de gymzaal aan de Alkemadestraat en de gymzaal aan de Van Tienhovenstraat in een volgende inventarisatie cyclus opnieuw bekeken kunnen worden voor een eventuele vervangingsvraag, waarbij het goed is om de extra vraag vanuit de vechtsportvereniging Aikido stichting Delft in ogenschouw genomen dient te worden.
- De Internationale school is tijdelijk gehuisvest aan de Colijnlaan en maakt gebruik van gymzaal Alkemadestraat. Zodra de nieuwe huisvesting aan de Prins Bernhardlaan gereed is zal de IGVO geen gebruik meer maken van de gymzaal in Voordijkshoorn.
- Sporthal SC Delfland is qua afmetingen officieel 3 zaaldelen. De faciliteiten zijn echter ingericht op maar 2 zaaldelen, waardoor de sporthal niet kan worden opgedeeld in drie zaaldelen. Dit biedt daarom geen extra capaciteit wanneer de ruimtebehoefte van de VO scholen verder toeneemt. Verder geldt dat de sporthal qua bezetting ten behoeve van de verenigingssporten goed is, maar op termijn komen er uren vrij, doordat DAS Delft verhuist naar de nieuwe sporthal Fortuna. Een deel van die uren zou aan de andere huurder BC Delft kunnen worden verhuurd;
- Stanislascollege (Westplantsoen en Krakeelpolder) en Christelijk Lyceum Delft (Molenhuispad) hebben alle drie te maken met een te kort aan beschikbare capaciteit bij de scholen zelf. De behoefte in dit cluster aan VO bewegingsonderwijs is 13 zaaldelen en dit loopt naar verwachting verder op naar ruim 14 zaaldelen, terwijl er slechts capaciteit is van 11 zaaldelen. Dat betekent een tekort van 3 tot 4 zaaldelen op basis van 32 uur per zaaldeel.
- Het tekort van Stanislascollege (Krakeelpolder) wordt opgelost door efficiënt te roosteren in sporthal Kerkpolder. Het tekort van Stanislascollege (Westplantsoen) en Christelijk Lyceum Delft (Molenhuispad) wordt opgelost door bewegingsonderwijs te geven in sporthal De Hoornbloem in Den Hoorn en in de blaashal van DIOS (handbalvereniging). Het gebruik maken van sporthal de Hoornbloem zal binnenkort echter niet meer mogelijk zijn, dus zal een alternatieve oplossing gevonden moeten worden.

- Korte termijn uitwijkmogelijkheden voor Stanislas Westplantsoen en CLD Molenhuispad zijn (wanneer zeer efficiënt geroosterd wordt):
  - Sporthal de Buitenhof 40 tot 42 uur. Afstand is 1,5 tot 1,8 km (bron: Google Maps);
  - Meer uren in de blaashal van DIOS.
- De staat van de gymzalen van Stanislas Westplantsoen, gymzaal Colijnlaan en de sportzaal van CLD Molenhuispad vragen tegelijkertijd ook om een alternatieve ontwikkeling; nieuwbouw dan wel renovatie.
- Bij een gecombineerde ontwikkeling van Stanislas Westplantsoen, CLD Molenhuispad en Laurentius Praktijkschool zal rekening gehouden moeten worden met een ruimtebehoefte van 9 zaaldelen.

Sportaccommodatie	VNG-norm	Ontwikkelrichting	Aandachtspunt
Gymzaal Het Kristal	V	In stand houden	
Gymzaal Alkemadestraat	V	In stand houden	
Gymzaal van Tienhovenstraat	V	Korte termijn: in stand houden. Lange termijn: nieuwbouw van gymzaal of sportzaal eventueel in combinatie met gymzaal Colijnlaan	
Gymzaal Loevesteinplaats	V	In stand houden	Bij groei Freinetschool, Het Mozaïek elders inroosteren
Gymzaal Stanislas Krakeelpolder	V	In stand houden	
Gymzaal Colijnlaan	X	Korte termijn: in stand houden. Lange termijn: eventueel sloop na realisatie nieuwe sporthal Stanislas Westplantsoen of nieuwbouw gymzaal/sportzaal in combinatie met gymzaal Van Tienhovenstraat	
Gymzaal Stanislas Westplantsoen	V	Nieuwbouw sporthal in combinatie met nieuwbouw of renovatie huidige gymzalen.	
Sportzaal CLD Molenhuispad	V	Nieuwbouw sportzaal in combinatie met nieuwbouw of renovatie huidige sportzaal.	
Sporthal SC Delfland	V	In stand houden	

Tabel 13 - Ontwikkelrichtingen sportaccommodaties cluster Voordijkshoorn en Hof van Delft

Gymzaal Delftse School Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Hele dag	Prognose
Onderwijs	65%	69%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

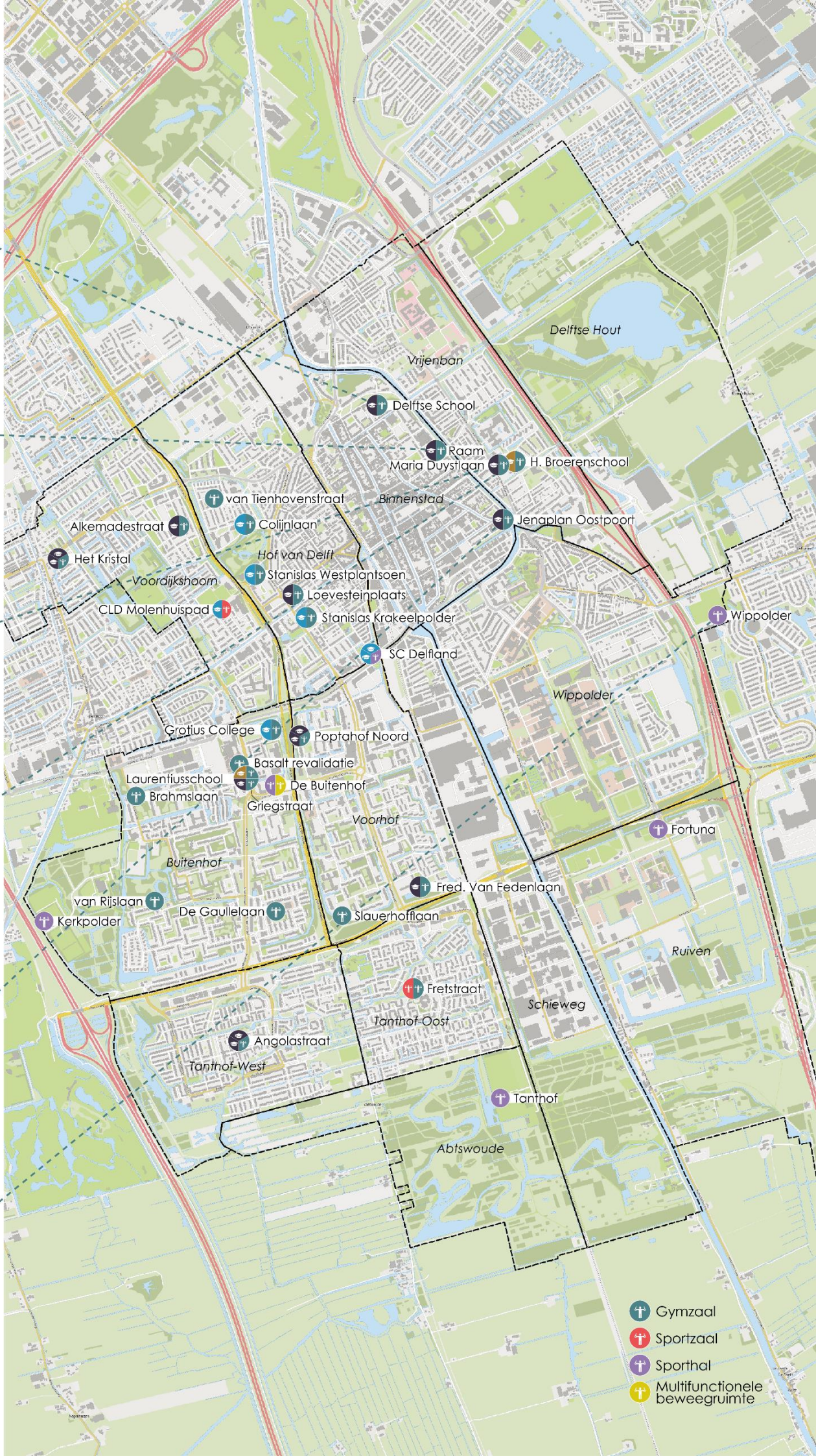
Gymzaal Raam Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Hele dag	Prognose
Onderwijs	106%	112%
Week (16:00-23:00)	47%	43%
Weekend (8:00-23:00)	13%	13%

Gymzaal Maria Duyslaan Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Hele dag	Prognose
Onderwijs	94%	102%
Week (16:00-23:00)	17%	19%
Weekend (8:00-23:00)	0%	0%

Gymzaal H. Boerenschool Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Hele dag	Prognose
Onderwijs	76%	84%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Gymzaal Jenaplan Oostpoort Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Hele dag	Prognose
Onderwijs	46%	46%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Sporthal Wippolder Beheer: Stichting/Vereniging		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Hele dag	Prognose
Onderwijs	98%	100%
Week (16:00-23:00)	59%	27%
Weekend (8:00-23:00)	13%	13%

- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte

4.2 Binnenstad, Vrijenban en Wippolder

In de wijken Binnenstad, Vrijenban en Wippolder, het noordoostelijke gedeelte van Delft liggen zes sportaccommodaties, waarvan vijf gymzalen en één sporthal:

- Gymzaal Delftse school;
- Gymzaal Raam;
- Gymzaal Maria Duystlaan;
- Gymzaal Jenaplan Oostpoort;
- Gymzaal H. Boerenschool;
- Sporthal Wippolder.

In de volgende paragrafen wordt per accommodatie een beschrijving gegeven van de bezetting, kwaliteitsbeoordeling, onderhoudsstaat, een eventueel knelpunt en mogelijke oplossingsrichting in de vorm van één of meerdere scenario's.

De beschikbare capaciteit voor bewegingsonderwijs in vergelijking met de normatieve klokuurbehoefte is in onderstaande tabel weergegeven.

Sport-accommodatie	Capaciteit	School	Normatieve ruimte-behoefte 2020/2021	Verskil met capaciteit	Normatieve ruimte-behoefte 20235/2036	Verskil met capaciteit
Gymzaal Delftse school	26	Delftsche Schoolvereniging	17	9	18	8
Gymzaal Raam	26	Montessorischool Jan Vermeer (Raam)	11	-2	11	-3
		Max Havelaar kindcentrum (Voorstraat)	17		18	
		Max Havelaar kindcentrum (Verwersdijk)				
Gymzaal Maria Duystlaan	26	Montessorischool Jan Vermeer (Maria Duystlaan)	9	-4	11	-6
		IKC Bernadette Maria	11		11	
		ISK	10		10	
Gymzaal Jenaplan Oostpoort	26	De Oostpoort	9	17	11	15
Sporthal Wippolder	26	Cornelis Musiusschool	6	3	6	3
		Prins Mauritschool	17		17	
Totaal uren PO	130		107	23	113	17
Zaaldelen	5		3,96	0,88	4,35	0,65

Tabel 14 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte PO - cluster Binnenstad, Vrijenban en Wippolder

Sport-accommodatie	Capaciteit	School	Normatieve ruimte-behoefte 2020/2021	Verskil met capaciteit	Normatieve ruimte-behoefte 20235/2036	Verskil met capaciteit
Gymzaal H. Broerenschool	32	Herman Broerenschool en college	25	7	27	5
Totaal uren SO/VO	32		25	7	27	5
Zaaldelen	1		0,78	0,22	0,84	0,16

Tabel 15 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte SO/VO - cluster Binnenstad, Vrijenban en Wippolder

Gymzaal Delftse School

Bij de Delftsche Schoolvereniging, aan de noordzijde van de Binnenstad van Delft, bevindt zich ook een gymzaal. De gymzaal is redelijk recent gebouwd en opgeleverd in 2010. Het eigendom en beheer van de gymzaal ligt bij het schoolbestuur. De normatieve behoefte in uren bewegingsonderwijs blijft voor de school naar verwachting de komende jaren stabiel. Met een hele gymzaal tot hun beschikking is daarmee voldoende capaciteit voor de school en is er zelfs overmaat. De normatieve behoefte is 65% van de beschikbare uren. Er zijn geen gegevens beschikbaar over het werkelijk gebruik van de gymzaal door de school. Hetzelfde geldt voor gebruik door verenigingen of andere scholen.

De school beoordeelt de gymzaal als redelijk tot zeer goed. Aandachtspunten zijn de klimaatbeheersing, staat van het onderhoud, schoonmaak en akoestiek. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de onderhoudsstaat en de verwachte onderhoudslasten.

Het scenario voor de gymzaal bij de Delftsche Schoolvereniging is in standhouding.

Gymzaal Raam

Veel van de gymzalen in dit cluster (Binnenstad en Vrijenban) zijn gekoppeld aan de scholen. Zo ook gymzaal Raam welke gekoppeld is aan de Montessorischool Jan Vermeer, maar het eigendom en beheer ligt bij deze gymzaal wel bij de gemeente. De gymzaal is gebouwd in 2003 bij een grootschalige renovatie van het schoolgebouw. De gymzaal wordt voor bewegingsonderwijs gebruikt door drie scholen; de Montessorischool Jan Vermeer (locatie Raam) en de twee locaties van het Max Havelaar Kindcentrum (locatie Voorstraat en Verwersdijk). De ruimtebehoefte van de twee scholen is bij elkaar opgeteld 28 uur en de verwachting is dat dit over de jaren mogelijk nog met een uur omhoog kan gaan. Met een beschikbare capaciteit van 26 uur per week betekent dit dus dat er een tekort is. In de roostering is te zien dat de scholen iedere dag van 8:30 tot 14:00 uur zijn ingeroosterd, daarmee komt het totaal aantal uren op 27,5 uur (3 dagen Max Havelaar kindcentrum en 2 dagen Montessorischool), maar het is de vraag in hoeverre zij praktisch gezien ook alle uren bewegingsonderwijs echt kunnen geven, omdat er vaak wel "verlies" ontstaat bij wisselingen tussen de groepen.

De bezetting door verenigingen en andere organisaties is redelijk. Eén van de hoofdgebruikers (naast het onderwijs) is de kinderopvangorganisatie De Lange Keizer. Als we kijken naar de piekuren (tussen 17:00 en 22:00 uur), dan is de bezetting doordeweeks circa 54%. Iedere avond is er een bezetting door één of meerdere verenigingen. In het weekend is de bezetting minimaal en maken alleen twee vechtsportverenigingen (Wing-Chun Kung-Fu Delft en Shio-Ryu-Karate Delft) gebruik van enkele uren in de ochtend.

De gymzaal wordt op onderdelen (zoals bereikbaarheid, zaalafmeting en onderhoud) heel goed beoordeeld, terwijl de klimaatbeheersing, schoonmaak, akoestiek, afstemming met beheerder en inventaris te wensen overlaat. Daarbij dient wel vermeld te worden dat er maar één kwaliteitsbeoordeling van deze gymzaal is ontvangen. In het inspectierapport wordt de onderhoudsstaat als uitstekend beoordeeld en ook de gemiddelde kosten voor de komende jaren in het MJOP zijn niet aan de hoge kant in vergelijking met de andere accommodaties.

Concreet is het scenario voor gymzaal Raam instandhouding, maar zal wel gekeken moeten worden naar de bezetting door het onderwijs. Mogelijk kan een deel van de bewegingsonderwijslessen van het Max Havelaar kindcentrum ergens anders worden ingeroosterd. Bijvoorbeeld gymzaal Jenaplan Oostpoort of de gymzaal van de Delftse School en in de toekomst de nieuwe sporthal bij de Maria Duystlaan.

Gymzaal Maria Duystlaan

De huidige gymzaal aan de Maria Duystlaan is gebouwd in 1962 en voldoet niet aan de VNG-norm. De kwaliteit wordt als slecht tot redelijk beoordeeld, wat aansluit bij de ontwikkeling die in het IHP was opgenomen voor nieuwbouw van de school in combinatie met een nieuwe sportaccommodatie. Daarbij is besloten om een nieuwe sporthal met 3 zaaldelen te realiseren. De geplande oplevering is 2025. Zodra de bouw van start gaat zal de huidige gymzaal gesloopt worden en moeten de gebruikers tijdelijks elders worden ingeroosterd.

De gymzaal wordt momenteel gebruikt door drie scholen: de Montessorischool Jan Vermeer (locatie Maria Duystlaan), IKC Bernadette Maria en de ISK. De ruimtebehoefte bewegingsonderwijs van de twee basisscholen is bij elkaar 20 uur. De ISK maakt momenteel gebruik van 4,5 uren per week. Tijdelijk zouden deze scholen deels gebruik kunnen maken van gymzaal Jenaplan Oostpoort of met leerlingenvervoer naar sporthal Wippolder gebracht kunnen worden¹⁸.

Wat verenigingen betreft zijn er op dit moment een bootcamp vereniging (Argos Sportconsultancy) en een boks verenigingen (Dames Boksen Delft) die gebruik maken van de gymzaal in de avonduren. Ook deze twee verenigingen zullen tijdelijk naar een andere locatie moeten worden verwezen. Na oplevering van de sporthal is het tevens de vraag of deze verenigingen teruggaan naar de Maria Duystlaan aangezien een sporthal geen voor de hand liggende accommodatie is voor deze typen sport.

Het scenario voor de gymzaal aan de Maria Duystlaan was reeds bepaald en is sloop en nieuwbouw van een sporthal met 3 zaaldelen. Op korte termijn (tijdens de bouw) zal een tijdelijke regeling getroffen moeten worden voor de huidige gebruikers van de gymzaal.

Gymzaal Jenaplan Oostpoort

Nabij de Oostpoort ligt de Jenaplanschool De Oostpoort met daaraan gekoppeld een gymzaal. De school en de gymzaal zijn gedateerd (bouwjaar 1928) en de gymzaal is slechts 16 bij 8,5 meter wat een stuk kleiner is dan de minimale eisen van de VNG-norm (21 bij 12 meter). Het schoolbestuur heeft de gymzaal in eigen beheer en daarom is er geen informatie bekend over het werkelijk gebruik door de school, eventuele andere scholen en/of verenigingen. Normatief gezien heeft de Jenaplanschool een behoefte van 9 klokuren bewegingsonderwijs per week en de verwachting is dat dit in de toekomst nog wat zal stijgen. Aangezien zij de enige gebruikers zijn op dit moment is er meer dan voldoende capaciteit. De normatieve bezetting door onderwijs is circa 46%.

Ondanks het gedateerde gebouw wordt de gymzaal goed beoordeeld op kwaliteit met de zaalafmeting en de schoonmaak als aandachtspunten. Er zijn geen gegevens bekend over de onderhoudsstaat en de verwachte onderhoudslasten.

Het niet voldoen aan de VNG-norm zou voor sloop en nieuwbouw van de gymzaal kunnen pleiten. De gymzaal is echter in eigen beheer van het schoolbestuur en in dit gedeelte van Delft zijn normatief gezien voldoende zaaldelen beschikbaar om het bewegingsonderwijs te kunnen huisvesten. Zeker wanneer de sporthal bij de Maria Duystlaan wordt opgeleverd. Vanuit het capaciteitsvraagstuk bekeken is het geen verstandige keuze om te investeren in een nieuwe gymzaal bij de Jenaplanschool. De uiteindelijke keuze zal verder afgestemd moeten worden met het schoolbestuur.

¹⁸ De sporthal bestaat uit 2 zaaldelen, maar er is op dit moment geen doek, net of schuifwand aanwezig waardoor de sporthal slechts door één school per keer gebruikt kan worden. Door een scheiding aan te brengen kunnen de 2 zaaldelen los gebruikt worden en kan het tweede zaaldeel ingezet worden als tijdelijke voorziening voor de scholen die gebruik maken van de gymzaal aan de Maria Duystlaan. De afstand tussen de huidige locatie en sporthal Wippolder is 2 tot 2,5 km (bron: Google Maps).

Gymzaal H. Broerenschool

Gekoppeld aan de Herman Broerenschool en -college is een kleine gymzaal aan de Clara van Sparwoudestraat. Het bouwjaar is niet bekend, maar gedateerd en de afmetingen van de gymzaal zijn evenals de gymzaal bij de Jenaplanschool zeer klein, 15 bij 8 meter. De gymzaal is daarmee slechts 120 vierkante meter groot voldoet niet aan de VNG-norm. De school heeft echter aangegeven dat het voor de leerlingen wel prettig is om te gymmen in een wat kleinschaligere ruimte. Dus de afmetingen zijn zeker geen beletsel voor de school. Wel geeft het schoolbestuur aan dat het voor het VSO wel klein is. Het is zeer waarschijnlijk dat ze voor deze leerlingen gebruik gaan maken van het sportcentrum Maria Duystlaan.

De gymzaal is in beheer bij het schoolbestuur waardoor er geen gegevens beschikbaar zijn over de bezetting, de kwaliteit en de onderhoudsstaat. De normatieve behoefte in klokuren bewegingsonderwijs van de school is 25 tot 27 uur. Op basis van 32 beschikbare uren per week is de bezetting daarmee circa 78% en biedt de gymzaal voldoende capaciteit.

Het niet voldoen aan de VNG-norm zou voor sloop en nieuwbouw van de gymzaal kunnen pleiten. De gymzaal is echter in eigen beheer van het schoolbestuur, en de school heeft aangegeven de afmetingen wel prettig te vinden. De uiteindelijke keuze zal verder afgestemd moeten worden met het schoolbestuur.

Sporthal Wippolder

Aan de rand van Delft tegen Delfgauw aan ligt sporthal Wippolder in de gelijknamige wijk. De sporthal is gebouwd in 2002 en is eigendom van SV Wippolder. De sporthal wordt daarnaast door diverse andere partijen gebruikt. Overdag zijn dat de Cornelis Musiusschool en de Prins Mauritschool. Zij hebben samen een klokuurbehoefte van 23 uur (respectievelijk 6 en 17 uur). Dit komt neer op één zaaldeel. De sporthal is groot genoeg voor twee zaaldelen, maar momenteel is er geen net, doek of schuifwand om de zaal te splitsen. De zaal wordt daarom altijd in zijn geheel verhuurd, maar er zijn wel afspraken gemaakt met de gemeente over het hanteren van een tarief voor een reguliere gymzaal bij gebruik door onderwijs. Als de sporthal opgedeeld zou kunnen worden in twee delen ontstaat er dubbele capaciteit om bewegingsonderwijs te kunnen faciliteren. Dit zal dan besproken moeten worden met de eigenaar van de sporthal.

De bezetting van de sporthal door verenigingen is goed. SV Wippolder is de hoofdgebruiker en samen met de overige huurders komt de bezetting in het reguliere seizoen op bijna 60%. In de winter maakt hockeyvereniging Hudito ook gebruik van de hal waardoor de bezettingsgraad naar bijna 80% gaat. De andere gebruikers zijn korfbalverenigingen Excelsior en Des, studentenvolleybalvereniging Punch, ouderensport Participe-Delft en ook kinderopvang ZON! maakt vier dagen per week gebruik van de hal.

De kwaliteit van de sporthal wordt als goed beoordeeld. De enige aandachtspunten zijn de ligging en bereikbaarheid, maar dat is te verwachten gezien de sporthal aan de andere zijde van de A13 is gesitueerd. Uit de onderhoudsinspectie blijkt dat de onderhoudsstaat redelijk is. De gemiddelde kosten per jaar in het MJOP zijn wel aan de hoge kant. Dit komt met name door een zeer hoge post in 2033 van € 550.000,-. De zaal is dan twintig jaar oud en er zullen dan een heel aantal grote elementen vervangen moeten worden, zoals de stalen gevelbekleding en de sportvloer.

Sporthal Wippolder is geen eigendom van de gemeente, maar het scenario voor de sporthal zou ook instandhouding kunnen zijn. De realisatie van sportcentrum Maria Duystlaan zou voor opheffen van de gymzaal kunnen pleiten.

Conclusie

- Gymzaal Jenaplan Oostpoort, gymzaal Maria Duystlaan en gymzaal H. Broerenschool voldoen niet aan de VNG-norm.
- Voor het merendeel van de gymzalen geldt dat de bezetting vanuit de sportverenigingen (en eventuele andere gebruikers) onbekend is. Dit doordat de gymzalen in dit cluster veelal in beheer zijn van de scholen;
- De behoefte in het gebied is voor het basisonderwijs 4 à 5 zaaldelen. Met een sporthal ter vervanging van de gymzaal aan de Maria Duystlaan kom je op een totale capaciteit van 7 zaaldelen.
- Sporthal Wippolder wordt goed bezet door de verenigingen en is momenteel maar als één zaaldeel te gebruiken. De gemeente kan in gesprek gaan met de eigenaar van de sporthal om het toevoegen van een scheidingswand/doek te bespreken. Hierdoor kan de beschikbare capaciteit van de sporthal worden vergroot.
- De bezetting van gymzaal Raam is hoog. De ruimtebehoefte van de twee scholen die nu gebruik maken van de gymzaal is hoger dan 26 uur per week en dit zal in de toekomst, gezien de leerlingenprognoses, zo blijven of nog verder stijgen. Mogelijke oplossingsrichting is het doorverwijzen van de Montessorischool Jan Vermeer (Raam) of Max Havelaar kindcentrum naar gymzaal Delftse school of gymzaal Jenaplan Oostpoort. En na de oplevering van de sporthal Maria Duystlaan behoort deze sporthal ook tot de mogelijkheden.
- Bij sloop en nieuwbouw van de gymzaal Maria Duystlaan dient er een tijdelijke oplossing te worden gevonden voor de ruimtebehoefte van die scholen. Dit is in totaal 20 tot 22 uur (exclusief ISK, ISK behoefte is circa 5 uur). Mogelijke oplossingsrichting is:
  - Sporthal Wippolder bestaat uit 2 zaaldelen, maar er is op dit moment geen doek, net of schuifwand aanwezig waardoor de sporthal slechts door één school en/of sportvereniging per keer gebruikt kan worden. Door een scheiding aan te brengen kunnen de 2 zaaldelen los gebruikt worden en kan het tweede zaaldeel ingezet worden als tijdelijke voorziening voor de scholen die gebruik maken van de gymzaal aan de Maria Duystlaan. De afstand tussen gymzaal Maria Duystlaan en sporthal Wippolder is 2 tot 2,5 km.

Sportaccommodatie	VNG-norm	Ontwikkelrichting	Aandachtspunt
Gymzaal Delftse School	?	In stand houden	
Gymzaal Raam	V	In stand houden	Knelpunt tekort capaciteit bewegingsonderwijs oplossen
Gymzaal Maria Duystlaan	X	Reeds plannen voor sloop en nieuwbouw van sporthal met 3 zaaldelen	
Gymzaal Jenaplan Oostpoort	X	In stand houden	Overleg met schoolbestuur
Gymzaal H. Broerenschool	X	In stand houden	Overleg met schoolbestuur
Sporthal Wippolder	V	In stand houden	Scheiding ten behoeve van tweede zaaldeel bespreken met eigenaar

Tabel 16 - Ontwikkelrichtingen sportaccommodaties cluster Binnenstad, Vrijenban en Wippolder

Gymzaal Poptahof Noord Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Ondersw	92%	100%
Week (16:00-23:00)	43%	43%
Weekend (8:00-23:00)	23%	23%

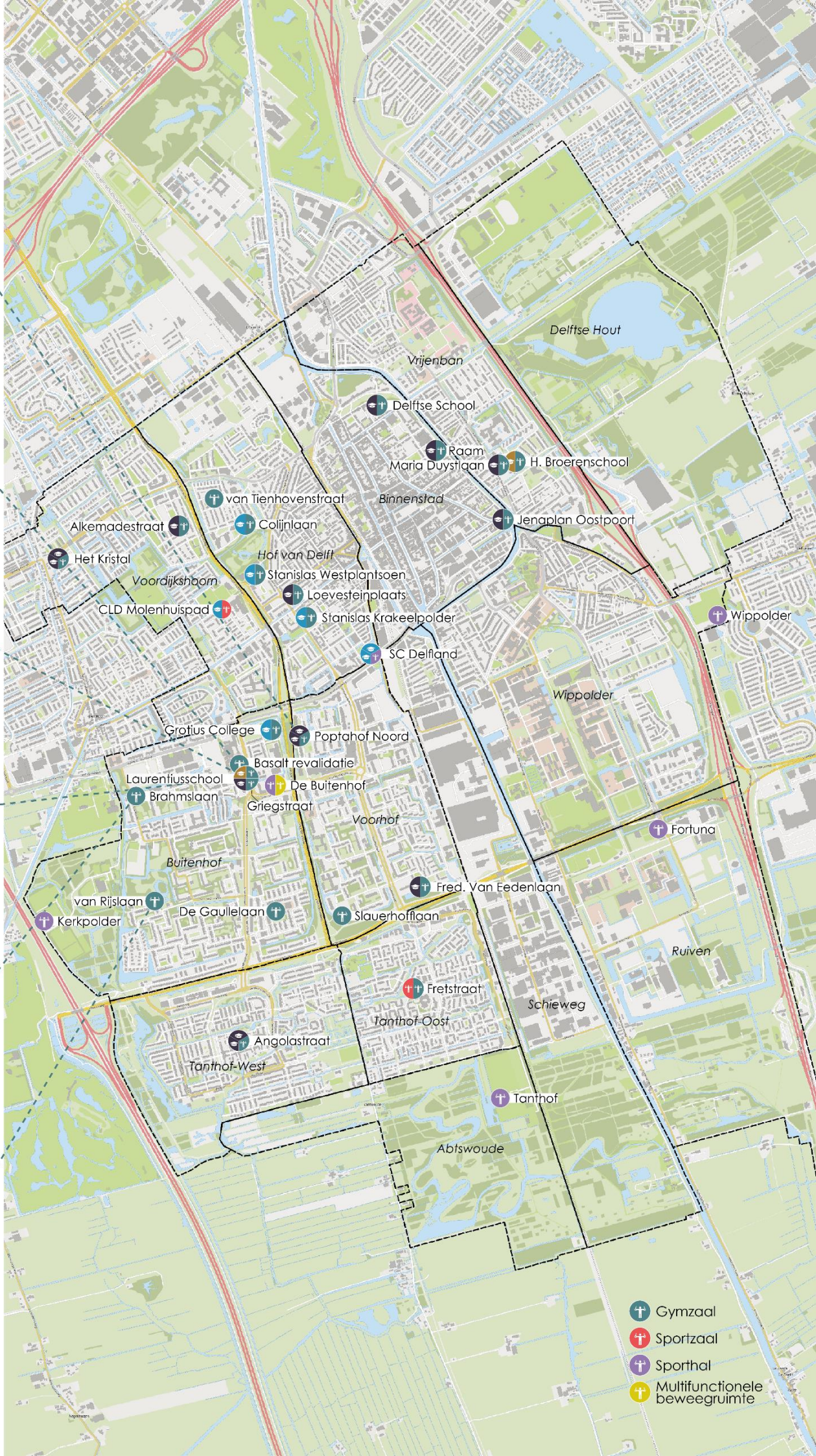
Gymzaal Basalt Revalidatie Beheer: Basalt		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Ondersw		
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Gymzaal Laurentiuschool Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Ondersw	98%	98%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

Gymzaal Griegstraat Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Ondersw	25%	27%
Week (16:00-23:00)	24%	25%
Weekend (8:00-23:00)	0%	0%

Gymzaal Brahmslaan Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Ondersw	51%	51%
Week (16:00-23:00)	40%	32%
Weekend (8:00-23:00)	10%	10%

Gymzaal van Rijslaan Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Ondersw	82%	83%
Week (16:00-23:00)	21%	16%
Weekend (8:00-23:00)	0%	0%

- + Gymzaal
- + Sportzaal
- + Sporthal
- + Multifunctionele beweegruimte

Gymzaal Grothius College Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Dinsdags	122%	131%
Week (16:00-23:00)		
Weekend (8:00-23:00)		

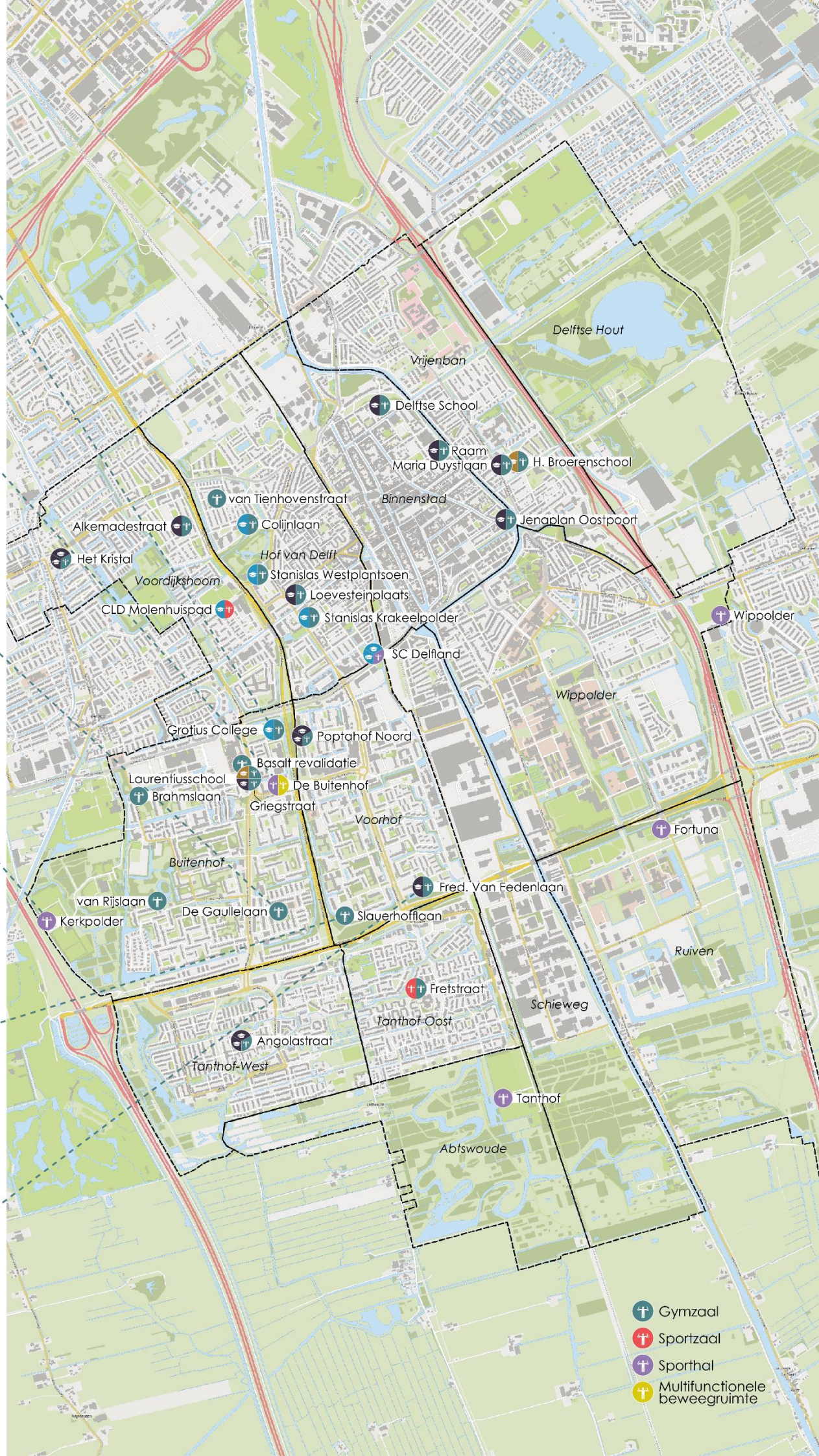
Sporthal De Buitenhof Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Dinsdags	67%	67%
Week (16:00-23:00)	54%	60%
Weekend (8:00-23:00)	47%	37%

Gymzaal De Gaullelaan Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Dinsdags	48%	48%
Week (16:00-23:00)	51%	71%
Weekend (8:00-23:00)	18%	27%

Sporthal Kerkpolder Beheer: Stichting/Vereniging		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Dinsdags	125%	141%
Week (16:00-23:00)	49%	43%
Weekend (8:00-23:00)	5%	5%

Gymzaal Slauerhofflaan Beheer: Onderwijs		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Dinsdags	109%	142%
Week (16:00-23:00)	29%	14%
Weekend (8:00-23:00)	0%	0%

Gymzaal Fred, van Eedenlaan Beheer: Gemeente		
Kwaliteit		
Onderhoud		
	Heiden	Prognose
Dinsdags	81%	81%
Week (16:00-23:00)	21%	23%
Weekend (8:00-23:00)	0%	0%

- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte

4.3 Buitenhof en Voorhof

In de wijken Buitenhof en Voorhof te midden van Delft liggen twaalf sportaccommodaties, waarvan tien gymzalen en twee sporthallen:

- Gymzaal Brahmslaan;
- Gymzaal Laurentiuschool;
- Gymzaal Griegstraat;
- Gymzaal Poptahof Noord;
- Gymzaal Van Rijslaan;
- Gymzaal De Gaillelaan;
- Gymzaal Slauerhofflaan;
- Gymzaal Frederik van Eedenlaan;
- Gymzaal Basalt Revalidatie;
- Gymzaal Grotius College;
- Sporthal De Buitenhof (met multifunctionele beweegruimte);
- Sporthal Kerkpolder.

In de volgende paragrafen wordt per accommodatie een beschrijving gegeven van de bezetting, kwaliteitsbeoordeling, onderhoudsstaat, een eventueel knelpunt en mogelijke oplossingsrichting in de vorm van één of meerdere scenario's.

De beschikbare capaciteit voor bewegingsonderwijs in vergelijking met de normatieve klokuurbehoefte is in onderstaande tabel weergegeven.

Sport-accommodatie	Capaciteit	School	Normatieve ruimte-behoefte 2020/2021	Verskil met capaciteit	Normatieve ruimte-behoefte 20235/2036	Verskil met capaciteit
Gymzaal Brahmslaan	26	De Horizon (Brahmslaan)	6	20	6	20
Gymzaal Laurentiuschool	26	Laurentiuschool	12	14	13	13
Gymzaal Poptahof Noord	26	De Parkschool	6	5	8	2
		Delftse Montessorischool	9		11	
		De Horizon (Poptahof Noord)	6		5	
Gymzaal Van Rijslaan	26	Delftse Daltonschool	5	10	5	10
		Titus Brandsmaschool	11		11	
Gymzaal De Gaillelaan	26	Rembrandtschool	5	20	5	21
		Praktijkschool Grotius College	1		0	
Gymzaal Slauerhofflaan	12	IKC De Eglantier Voorhof	12	0	15	- 3
Gymzaal Fred. van Eedenlaan	26	Mgr. Bekkersschool	5	18	6	17
		IKC De Eglantier Voorhof	3		3	
Totaal uren	168		81	87	88	80
Zaaldelen	6,46		3,11	3,35	3,38	3,08

Tabel 17 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte PO - cluster Buitenhof en Voorhof

Sport- accommodatie	Capa- citeit	School	Normatieve ruimte- behoefte 2020/2021	Vershil met capa- citeit	Normatieve ruimte- behoefte 20235/2036	Vershil met capa- citeit
Gymzaal Griegstraat	32	Praktijkschool Grotius College	3	26	3	24
		De Strandwacht	3		5	
Gymzaal Slauerhofflaan	20	Pleysier College Delft	26	- 6	31	- 11
Gymzaal Basalt Revalidatie	96	Maurice Maeterlinckschool	46	50	48	48
Gymzaal Grotius College	128	Grotius College	78	50	84	43
Sporthal De Buitenhof	96	Praktijkschool Grotius College	6	42	8	40
		Christelijk Lyceum Delft (Hof van Delft)	48		48	
Sporthal Kerkpolder	64	Stanislascollege (Reinier de Graafpad)	68	- 19	68	- 19
		Stanislascollege (Krakeelpolderweg)	15		15	
Totaal uren	436		293	143	310	125
Zaaldelen	13,63		9,16	4,47	9,69	3,91

Tabel 18 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte SO/VO - cluster Buitenhof en Voorhof

Gymzaal Brahmslaan

Gymzaal Brahmslaan wordt alleen door basisschool de Horizon gebruikt (locatie Brahmslaan). De ruimtebehoefte van deze school is 6 klokuren per week. Hierdoor blijft er een capaciteit van 20 klokuren per week beschikbaar. Er is alleen geen andere basisschool direct in de buurt om door te verwijzen naar gymzaal Brahmslaan. De enige scholen die verwezen zouden kunnen worden naar de Brahmslaan zijn de Laurentiuschool en de Strandwacht, maar de Laurentiuschool en de Strandwacht hebben reeds een eigen gymzaal (respectievelijk gymzaal Laurentiuschool en gymzaal Griegstraat). Deze gymzalen bieden meer dan voldoende capaciteit voor de scholen. Waardoor verwijzing naar de Brahmslaan niet nodig is.

De kwaliteit van de gymzaal Brahmslaan wordt op de meeste punten als goed beoordeeld, met schoonmaak en klimaatbeheersing als aandachtspunt. Ook voldoet de gymzaal wat afmetingen betreft aan de VNG-norm.

Concreet betekent dit dat het scenario voor deze accommodatie instandhouding is.

Gymzaal Laurentiuschool en gymzaal Griegstraat

Deze twee gymzalen zijn naast elkaar gesitueerd. Gymzaal Laurentiuschool wordt gebruikt door de Laurentiuschool en gymzaal Griegstraat wordt gebruikt door De Strandwacht. Praktijkschool Grotius College maakte tijdelijk ook gebruik van deze gymzaal toen de nieuwbouw werd gerealiseerd. De ruimtebehoefte van beide scholen is veel lager dan de beschikbare capaciteit. Dat betekent dat de gymzalen voldoende capaciteit bieden. Door het overschot aan ruimte maakt bijvoorbeeld de Laurentiuschool veel meer gebruik van de gymzaal dan wat de ruimtebehoefte aangeeft.

Beide gymzalen voldoen niet aan de VNG-norm, wat niet direct tot resultaat heeft dat de gymzalen voor verenigingssporten zoals badminton, gymnastiek en verdedigings- en vechtsporten niet meer gebruikt kan worden. Dit alles valt en staat verder met de grootte en ook de leeftijden van de groepen. De kwaliteit van de gymzaal Laurentiuschool wordt als matig tot redelijk beoordeeld. De beoordeling van gymzaal Griegstraat is over het algemeen goed met nadrukkelijke uitzondering van de staat van het onderhoud, klimaatbeheersing en schoonmaak.

Van de gymzaal van de Laurentiuschool zijn geen bezettingscijfers door verenigingen beschikbaar. De bezettingsgraad van gymzaal Griegstraat door verenigingen is zeer laag. Circa 24% doordeweeks en geen bezetting in het weekend.

Concreet betekent dit dat het scenario voor deze accommodaties instandhouding is op de korte termijn, maar dat op langere termijn gekeken zal moeten worden naar eventuele vervanging. Daarbij is een gezamenlijke ontwikkeling, waarin beide gymzalen in één keer worden meegenomen, denkbaar.

Gymzaal Poptahof Noord

In de wijk Voorhof zijn drie gymzalen. De gymzaal aan de Poptahof Noord 448 is de meest recent gerealiseerde gymzaal. Deze redelijk nieuwe gymzaal, gebouwd in 2014, is gekoppeld aan de Parkschool en De Horizon.

Naast de Parkschool en De Horizon maakt ook de Delftse Montessorischool gebruik van de gymzaal. De bezetting van de gymzaal door onderwijs is hoog. Op dit moment circa 92% (op basis van beschikbare capaciteit van 26 uur per week). De scholen hebben onderling al afspraken gemaakt en een aantal groepen maakt noodgedwongen gebruik van sporthal De Buitenhof. Dit is noodzakelijk, omdat twee scholen met een continuooster werken, dus die 8% "leegstand" kan niet worden ingeroosterd. Ook is het een puzzel met de werktijden van vakleerkrachten die vaak maar op twee vaste dagen voor een school werken. De verwachting is daarnaast dat de ruimtebehoefte van de scholen verder omhoog zal gaan, omdat het aantal leerlingen stijgt. Dit betekent dat er een nog grotere vraag ontstaat die buiten deze gymzaal moet worden opgevangen.

De bezetting door verenigingen is doordeweeks redelijk. De gymzaal wordt met name gehuurd door de tafeltennisvereniging DHC. Zij huren iedere avond van circa 19:00 tot 23:00 uur. Op doordeweekse dagen blijven daarom alleen wat rest uren over voor 19:00/20:00 uur of na 22:00 uur. In het weekend is de bezetting zeer minimaal.

De kwaliteit van de gymzaal wordt redelijk tot goed beoordeeld. Aandachtspunten zijn de staat van het onderhoud, klimaatbeheersing, schoonmaak en afstemming met de beheerder. Ook gaf de vereniging aan dat het sinds kort betaald parkeren is in de buurt. Doordat veel leden woonachtig zijn buiten Delft kunnen de extra parkeerkosten mogelijk gaan leiden tot opzegging van het lidmaatschap.

Een MJOP van de gymzaal was niet beschikbaar, maar is mogelijk in het bezit van de VvE.

Concreet betekent dit dat het scenario voor deze accommodatie instandhouding is, maar er zal mogelijk gekeken moeten worden naar een andere accommodatie voor doorverwijzing van het onderwijs als roostering van het basisonderwijs niet volledig lukt in deze gymzaal.

Gymzaal Van Rijslaan

Gymzaal Van Rijslaan gelegen aan de westkant van de Buitenhof wordt gebruikt door twee scholen, namelijk de Delftse Daltonschool en de Titus Brandsmaschool. De verwachting is dat de ruimtebehoefte van de scholen de komende jaren gelijk zal blijven. De gymzaal biedt daarom voldoende capaciteit en er is zelfs sprake van enig overschot die nu door de scholen zelf wordt gebruikt voor aanvullende uren gym. De bezetting door onderwijs is daarmee circa 83%. De locatie van de gymzaal ten opzichte van andere delen van de Buitenhof zorgt er voor dat doorverwijzing van een andere basisschool naar gymzaal van Rijslaan niet direct voor de hand liggend is.

Er is nauwelijks bezetting vanuit verenigingen. Alleen enkele kleine verenigingen maken per vereniging 1,5 tot 2 uur per week gebruik van de gymzaal. Er is geen bezetting in het weekend.

De kwaliteit van de accommodatie wordt als redelijk beoordeeld. De onderhoudsstaat volgens het inspectierapport is goed, maar de verwachte kosten, zoals opgenomen in het MJOP, zijn wel wat hoger in vergelijking met andere accommodaties in Delft. De komende 15 jaar circa € 37,- per m² per jaar.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie op korte termijn instandhouding, maar er kan overwogen worden om (vanwege onderwijsbezetting) op langere termijn mogelijkheden te onderzoeken voor clustering van gymvoorzieningen in combinatie met gymzaal De Gaullelaan. Bij de planontwikkeling zal nader moeten worden bekeken of één gymzaal voldoende is (ter vervanging van gymzaal Rijslaan en gymzaal De Gaullelaan) of dat de nieuwe situatie ook in twee zaaldelen (bijvoorbeeld in de vorm van een sportzaal) moet voorzien.

Gymzaal De Gaullelaan

De gymzaal aan De Gaullelaan 1 wordt voor gymonderwijs gebruikt door de nabijgelegen Rembrandtschool (en 1 uur per week door Praktijkschool Grotius College). De ruimtebehoefte van de Rembrandtschool is op basis van het aantal leerlingen niet heel hoog, maar doordat de gymzaal meer dan voldoende capaciteit heeft, maakt de school in de praktijk twee keer zo veel gebruik van de gymvoorziening.

De bezetting vanuit verenigingen is redelijk. De vereniging die de meeste uren huurt van deze gymzaal is de vechtsportvereniging Team Gouwe Sports en zij hebben aangegeven graag nog meer uren te willen gaan huren. Als de vereniging inderdaad gaat groeien qua ledenaantal, zoals hun verwachting is, en ze nemen meer zaaluren af, dan gaat de bezettingsgraad doordeweeks van redelijk naar goed. Dit betekent wel dat er andere afspraken gemaakt moeten worden met de andere huurders, zoals bijvoorbeeld Zumbaerobics.

De kwaliteit van de gymzaal wordt als goed beoordeeld (ook door Team Gouwe Sports als grootste huurder). Een aandachtspunt is wel het parkeren in de buurt. Eén van de verenigingen heeft in de vragenlijst aangegeven dat dit tot problemen leidt.

Er is geen MJOP of inspectierapport beschikbaar waardoor geen uitspraak kan worden gedaan over de onderhoudsstaat en het financiële plaatje.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie op korte termijn instandhouding, maar er kan overwogen worden om (vanwege onderwijsbezetting) op langere termijn mogelijkheden te onderzoeken voor clustering van gymvoorzieningen in combinatie met gymzaal Van Rijslaan. Daarbij is het advies om Team Gouwe Sports, als grootste huurder van deze gymzaal, te betrekken bij het onderzoek. Bij de planontwikkeling zal nader moeten worden bekeken of één gymzaal voldoende is (ter vervanging van gymzaal Van Rijslaan en gymzaal De Gaullelaan) of dat de nieuwe situatie ook in twee zaaldelen (bijvoorbeeld in de vorm van een sportzaal) moet voorzien.

Gymzaal Slauerhofflaan

De tweede gymzaal in de wijk Voorhof is de gymzaal aan de Slauerhofflaan. Deze gymzaal is gebouwd in 1967. De gymzaal voldoet niet aan de VNG-norm en wordt ook wat kwaliteit betreft als matig tot redelijk beoordeeld.

De gymzaal aan de Slauerhofflaan wordt voor 2 dagen per week gebruikt door IKC De Eglantier Voorhof en 3 dagen per week door Pleysier College Delft. Daarmee is de gymzaal volledig bezet, voor wat betreft onderwijs. Normatief gezien kan het Pleysier College al enkele uren niet kwijt. Daarnaast groeit het Pleysier College naar verwachting de komende jaren nog sterk, wat ook een grotere vraag naar uren bewegingsonderwijs betekent. Het tekort qua capaciteit bewegingsonderwijs neemt daarmee toe.

Voor het Pleysier College zijn, in combinatie met de ISK, nieuwbouwplannen voor het schoolgebouw in de maak. Deze ontwikkeling zal dan plaatsvinden aan de Aart van der Leeuwlaan. Realisatie zal medio 2023 plaatsvinden. Mogelijk is deze nieuwbouw in combinatie met een sportzaal.

De bezetting door verenigingen is minimaal, door de meeste verenigingen worden slechts enkele losse uren gehuurd. Er is geen bezetting in het weekend.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie instandhouding tot de nieuwbouw van het Pleysier College is gerealiseerd. In de tussentijd kan gekeken worden naar doorverwijzing van het onderwijs naar gymzaal De Gaullelaan. Zodra de nieuwbouw gereed is, kan overwogen worden om deze gymzaal te slopen, mits IKC De Eglantier Voorhof gebruik kan maken van de nieuwe sportzaal van het Pleysier College of een andere nabijgelegen gymzaal.

Gymzaal Frederik van Eedenlaan

De derde gymzaal in de wijk Voorhof is de gymzaal aan de Frederik van Eedenlaan. Deze gymzaal gebouwd in 1969 is gekoppeld aan het naastgelegen Mgr. Bekkersschool. De gymzaal voldoet aan de VNG-norm.

De gymzaal aan de Frederik van Eedenlaan wordt gebruikt door drie scholen; Mgr. Bekkersschool, IKC De Eglantier Voorhof en de Internationale Schakel Klas (ISK). De ruimtebehoefte van beide scholen is lager dan de beschikbare capaciteit. Dat betekent dat de gymzaal voldoende capaciteit biedt. Door het overschot aan ruimte maakt bijvoorbeeld de Mgr. Bekkersschool meer gebruik van de gymzaal dan wat de ruimtebehoefte aangeeft.

De bezetting door verenigingen is minimaal. De meeste verenigingen nemen tussen de 2 en 3 uur per week af, met name tussen 19:00 en 22:00 uur op doordeweekse dagen. De uren vóór 19:00 en ná 22:00 worden daarom niet gebruikt. In het weekend is er nagenoeg geen bezetting. De verenigingen die het meeste gebruik maken van de gymzaal zijn de Nederlandse Wing Chun Kung Fu vereniging en Rayosports.

De onderhoudsstaat van de gymzaal wordt als redelijk beoordeeld, maar de gemiddelde kosten in het MJOP voor de komende jaren zijn hoog. Gemiddeld € 49,- per m² bvo voor de komende 15 jaar. In 2026 en 2028 zijn grote onderhoudsposten voorzien. De beoordeling op kwaliteit is volgens de gebruikers redelijk, maar zeker niet goed. Eén van de scholen heeft aangegeven dat materialen afgekeurd worden, maar dat deze zelden worden vervangen. Hierdoor wordt het aantal activiteiten dat de school zou willen aanbieden steeds verder beperkt. De brug, trapezoïde en bok zijn niet meer beschikbaar.

In het Integraal Huisvesting Plan Onderwijs 2020 – 2036 werd reeds een nieuwe ontwikkeling benoemd, namelijk een sporthal aan de Vulcanusweg. Onder andere Mgr. Bekkersschool en de Praktijkschool Grotius College zouden dan gebruik kunnen maken van deze voorziening. Gezien de beperkte vraag van verenigingen is het echter niet heel reëel om op deze locatie een nieuwe sporthal te bouwen. Mede omdat er een nieuwe sporthal wordt gebouwd in het centrum en er mogelijk 1 of 2 sporthallen in Voordijkshoorn/Hof van Delft. Er is extra vraag van verenigingen op de piekuren, maar die vraag is zeker niet groter dan 2 of 3 sporthallen. Het advies is om dit voorstel opnieuw kritisch te bekijken. De verouderde gymzaal aan de Frederik van Eedenlaan kan in deze planvorming worden meegenomen.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie: nader onderzoek behoefte nieuwbouw (onder andere te bepalen welk type sportaccommodatie wenselijk is: gymzaal, sportzaal of sporthal) in combinatie met plannen Vulcanusweg.

Gymzaal Grotius College

Het Grotius College gelegen aan de Juniusstraat 8 heeft een eigen voorziening voor bewegingsonderwijs bij de school. De gymzalen bestaan uit vier zaaldelen. Twee standaard gymzalen en een sportzaal die in twee delen kan worden opgesplitst.

De school met circa 1.000 leerlingen heeft volgens de prognose een klokuurbehoefte van 78 tot 84 klokuren per week. Op basis van vier zaaldelen is de capaciteit van de accommodatie 128 uur (vier keer 32 uur). Dit betekent dat de accommodatie voldoende capaciteit biedt om alle uren bewegingsonderwijs kwijt te kunnen. De school maakt om die reden ook geen gebruik van andere gymzalen in de buurt.

Er zijn geen gegevens bekend over de bezetting door verenigingen en de onderhoudsstaat. De kwaliteit wordt over het algemeen als goed beoordeeld met zaalafmeting, belijning en inventaris als aandachtspunt.

In het IHP Onderwijs wordt gesproken over een gebiedsontwikkeling Junius wat mogelijk tot vervangende huisvesting voor bewegingsonderwijs kan zorgen.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie instandhouding.

Gymzaal Basalt revalidatie

Nabij het Reinier de Graaf ziekenhuis heeft de organisatie Basalt revalidatie een gymzaal. Deze gymzaal wordt door de organisatie zelf gebruikt, maar wordt ook verhuurd aan de gemeente voor bewegingsonderwijs van de Maurice Maeterlinckschool. Deze sportvoorziening is speciaal ingericht op mensen met een beperking.

De gymzaal bestaat uit 3 zaaldelen wat neerkomt op een beschikbare capaciteit van 96 uur (op basis van 32 uur per zaaldeel). De ruimtebehoefte van de Maurice Maeterlinckschool ligt tussen de 46 en de 48 uur per week. Dit is reeds de helft van de beschikbare doordeweekse uren onder schooltijd. Het is niet bekend wat de daadwerkelijke beschikbaarheid is van de gymzalen, want informatie over de eigen bezetting door Basalt revalidatie en bezetting door andere organisaties/verenigingen, zoals Redeoss, is niet beschikbaar. Maar de school heeft aangegeven dat wanneer zij gaan groeien er niet voldoende zaalruimte is om alle klokuren kwijt te kunnen.

Daarnaast wordt de kwaliteit van de accommodatie als redelijk beoordeeld. Alleen ligging, bereikbaarheid en beschikbaarheid scoren hoog vanwege de nabijheid bij de school. Ook geeft de school aan dat de inventaris van de zaal slecht is of niet bruikbaar vanwege de huursituatie.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie nader onderzoek naar voorwaarden voortzetting huur van deze gymzaal, en de relatie met de gebiedsontwikkeling Junius. Momenteel huurt de gemeente de school en sportvoorziening van Basalt, maar mogelijk gaat de gemeente in de gebiedsontwikkeling zelf een voorziening bouwen. Basalt zou dan van de gemeente kunnen huren. Dit is onderdeel van de gesprekken rondom de gebiedsontwikkeling.

Sporthal De Buitenhof

In de wijk Buitenhof liggen twee sporthallen. Eén van die sporthallen is in eigendom en beheer van de gemeente Delft, namelijk sporthal De Buitenhof. Deze sporthal, gelegen aan de Duke Ellingtonstraat nabij de doorgaande route van de Prinses Beatrixlaan, is gebouwd in 2010. De sporthal beschikt over drie zaaldelen en een multifunctionele beweegruimte.

De sporthal wordt gebruikt door twee VO scholen, namelijk de Praktijkschool Grotius College en het Christelijk Lyceum Delft, locatie Hof van Delft, en momenteel een paar uur door de scholen die geen gebruik kunnen maken van de gymzaal Poptahof Noord (Montessori, Parkschool en Horizon). Van de twee VO scholen maakt het CLD het meeste gebruik van de sporthal. Momenteel ook meer dan hun normatieve ruimtebehoefte. Met drie zaaldelen biedt de sporthal voldoende capaciteit om beide scholen te kunnen accommoderen en is er zelfs capaciteit over.

De bezetting van verenigingen ligt rond de 50% zowel doordeweeks als in het weekend. Dit lijkt aan de lage kant, maar als we kijken naar de bezetting op piekuren (tussen 17:00 en 22:00 uur) dan ligt de bezettingsgraad op doordeweekse dagen gelijk een stuk hoger, namelijk op 72%. We zien in het rooster dat met name de uren tussen 17:00 en 18:00 uur en 22:00 en 23:00 uur leeg blijven. Dit zorgt ervoor dat de bezettingsgraad lager blijft dan men in de praktijk zou verwachten.

Sporthal De Buitenhof - Urenbezetting weekdays				Sporthal De Buitenhof - Urenbezetting weekend	
Scholen	Uren	Sport	Uren	Sport	Uren
PRO Grofius	4,75	Badminton Instuif Buiten.	4,5	Excelsior C.K.V	33
CLD (Hof van Delft)	60	BC Sweti Day	7,75		
		BRC De Buitenhof	5		
		Des Korfbalvereniging	12		
		Excelsior C.K.V.	31,5		
		Migo	1,5		
Totale bezetting	64,75	Totale bezetting	62,25	Totale bezetting	33
Capaciteit	96	Capaciteit	105	Capaciteit	90
Verschil	+ 31,25	Verschil	+ 42,75	Verschil	+ 57

Tabel 19 - Urenbezetting per week Sporthal De Buitenhof

De gemeente kampt met een capaciteitstekort voor zaalkorfbalsport. Een aantal jaren geleden heeft de gemeente het capaciteitsknelpunt voor de zaalkorfbalsport getracht deels op te lossen door de huur van een vaste gebruiker (KNVB) van Sporthal De Buitenhof te beëindigen¹⁹. De vrijkomende uren zijn toen gegund aan Delftse korfbalverenigingen.

Momenteel wordt de sporthal gebruikt door drie badmintonverenigingen; Badminton Instuif Buitenhof, BC Sweti Day en BRC De Buitenhof, en twee korfbalverenigingen; Des korfbalvereniging en Christelijke Korfbal Vereniging Excelsior Delft (ofwel Excelsior C.K.V.). De laatstgenoemde vereniging neemt de meeste uren af. Zij huren circa 30 uur doordeweeks (2,5 avond) en de gehele zaterdag.

BC Sweti Day heeft aangegeven nog op zoek te zijn naar een extra trainingmoment door de weeks (op maandag, dinsdag of woensdag) van 4 badmintonbanen (dit betekent ten minste 2 zaaldelen) in de periode september tot en met januari. In sporthal De Buitenhof zijn die dagen alleen niet beschikbaar, tenzij de training voor 18:00 uur ingeroosterd kan worden.

De kwaliteit van de sporthal wordt goed beoordeeld door alle respondenten. Een aandachtspunt dat wel wordt meegegeven is het parkeren bij de sporthal. Naast de hal is een flat in aanbouw. Eén van de verenigingen heeft in de vragenlijst haar twijfels geuit bij de parkeermogelijkheden in de toekomst. Ze denken dat dit voor problemen kan gaan zorgen wanneer de mensen hun nieuwe woning daar gaan betrekken. Daarnaast is aangegeven dat de schoonmaak een aantal keer te wensen overliet. De vereniging moest door de gladheid zelf een keer van tevoren goed vegen om veilig te kunnen sporten.

De onderhoudsstaat van de sporthal werd in het inspectierapport van 2017 als uitstekend beoordeeld. De verwachte onderhoudslasten in het MJOP zijn gemiddeld ten opzichte van andere accommodaties in Delft. De grootste onderhoudsposten staan nu gepland voor 2026 en 2034.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie instandhouding.

¹⁹ Daarnaast maken Des korfbalvereniging en volleybalvereniging VVV gebruik van Sporthal de Hoornbloem in Den Hoorn (Midden-Delfland). Deze sporthal gaat zoals eerder beschreven op redelijk korte termijn sluiten. Zij zullen dan moeten uitwijken naar een andere locatie.

Sporthal De Buitenhof – Multifunctionele beweegruimte

De multifunctionele beweegruimte (MFR) behorende bij sporthal De Buitenhof wordt door enkele kleine verenigingen gebruikt, zoals bijvoorbeeld de dansvereniging Dance 2 Beats. De bezetting door deze verenigingen is echter nog zeer laag. Er zijn nog veel beschikbare uren doordeweeks, maar ook in het weekend.

De kwaliteit van de MFR wordt als goed beoordeeld, alleen worden wel als aandachtspunten de schoonmaak en onderhoud meegegeven. Er zou iets meer aandacht kunnen zijn voor een regelmatige schoonmaak.

Concreet is het scenario voor de multifunctionele beweegruimte instandhouding.

Sporthal Kerkpolder

De tweede sporthal in de wijk Buitenhof is de sporthal aan de Kerkpolderweg 14. Deze sporthal is gebouwd in 2002 en bestaat uit twee zaaldelen, en wordt beheerd door de Stichting Sporthal Kerkpolder (SSK). Het bestuur van de stichting bestaat uit een afvaardiging van de twee hoofdgebruikers. De hoofdgebruikers van Sporthal Kerkpolder zijn volleybalvereniging VVV Delta en voetbalvereniging DVV Delft. Daarnaast sporten de leerlingen van het Stanislascollege dagelijks in de hal. Dit zijn met name leerlingen van de locatie Reinier de Graaf, maar ook een aantal groepen van de locatie Krakeelpolder.

Stanislascollege, locatie Reinier de Graaf, maakt 4 dagen per week gebruik van de sporthal en Stanislascollege, locatie Krakeelpolder, maakt gebruik van de resterende dag. Normatief gezien komt de locatie Reinier de Graaf net tekort. Hun behoefte is normatief gezien 68 uur en zij kunnen nu maar 64 uur kwijt. Daarnaast is de verwachting dat het leerlingenaantal zal stijgen. De ruimtebehoefte neemt daarmee ook toe tot een verwachte 74 klokuren per week. Dit betekent dat de sporthal onvoldoende capaciteit biedt om beide locaties van het Stanislascollege te kunnen blijven faciliteren.

De bezetting door verenigingen gebeurt met name door één van de twee hoofdgebruikers, namelijk VVV Delta. De bezetting door DVV Delft is minimaal (op basis van de roostering). Mogelijk dat zij zonder te roosteren gebruik maken van alle overige uren. Daarnaast maakt ook de KNVB gebruik van de hal voor 8 uur per week, en gebruikt Excelsior C.K.V. de sporthal in de winterperiode. Waarschijnlijk omdat sporthal De Buitenhof onvoldoende capaciteit biedt om de extra behoefte van de korfbalvereniging in de winterperiode te accommoderen.

Sporthal Kerkpolder - Urenbezetting wekdagen				Sporthal Kerkpolder - Urenbezetting weekend	
Scholen	Uren	Sport	Uren	Sport	Uren
Stanislascollege (RdG)	64	VVV Delta	22	VVV Delta	3
Stanislascollege (KP)	16	DVV Delft	0	DVV Delft (winter)	1
		KNVB	8	Excelsior C.K.V. (winter)	4
		Excelsior C.K.V. (winter)	15		
Totale bezetting	80	Totale bezetting	45	Totale bezetting	8
Capaciteit	80	Capaciteit	105	Capaciteit	90
Verschil	0	Verschil	+ 60	Verschil	+ 82

Tabel 20 - Urenbezetting per week Sporthal Kerkpolder

De kwaliteit van de sporthal wordt als goed beoordeeld met ligging en bereikbaarheid als aandachtspunt, wat gezien de ligging helemaal aan de rand van Delft te verklaren is. De onderhoudsstaat is volgens het inspectierapport goed en de onderhoudslasten voor de komende jaren zijn iets lager dan gemiddeld. Grote onderhoudsposten worden pas weer in 2031 en 2033 verwacht.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie instandhouding, maar er zal wel gekeken moeten worden naar het gebruik door het Stanislascollege. Mogelijk moeten enkele uren bewegingsonderwijs van de locatie Krakeelpolder in een andere accommodatie worden gefaciliteerd.

Conclusies

- Gymzaal Laurentiuschool, gymzaal Griegstraat en gymzaal Slauerhofflaan voldoen niet aan de VNG-norm.
- De behoefte in het gebied is voor het basisonderwijs 3 à 4 zaaldelen. De behoefte van het speciaal en voortgezet onderwijs is 9 à 10 zaaldelen. In totaal is er in het gebied een totale capaciteit van 20 zaaldelen (6,5 gymzaal à 1 zaaldeel die door het basisonderwijs wordt gebruikt en 13,5 zaaldelen die door het speciaal en voortgezet onderwijs worden gebruikt).
- Capaciteitsproblemen in het bewegingsonderwijs doen zich voor in gymzaal Poptahof Noord en Sporthal Kerkpolder.
- In gymzaal Poptahof Noord wordt een tekort ervaren. Door het continuooster dat de scholen hanteren, zijn minder uren beschikbaar op een dag voor het inplannen van bewegingsonderwijs. De gymzaal zit daarmee helemaal vol. Op dit moment wijken de scholen uit naar sporthal De Buitenhof. De gymzaal wordt momenteel ook gebruikt door de Delftse Montessorischool. Als deze basisschool in het cluster Voordijkshoorn/Hof van Delft kan worden ingeroosterd, ontstaat er meer ruimte voor de scholen die fysiek gekoppeld zijn aan de gymzaal Poptahof Noord.
- Het Stanislascollege maakt voor de volle 80 uur gebruik van sporthal Kerkpolder. Het aantal leerlingen stijgt naar verwachting. In de toekomst zal 80 uur daarom niet meer voldoende zijn en moet een extra locatie worden gevonden voor het bewegingsonderwijs van het Stanislascollege. Mogelijke oplossingsrichtingen zijn: Sporthal De Buitenhof, Sporthal Tanthof of één van de gymzalen in de buurt.
- In het IHP was een plan opgenomen voor de bouw van een sporthal aan de Vulnanusweg. Het is de vraag of dit nog steeds een reëel scenario is.
- Bij realisatie van de nieuwbouw van het Pleysier College aan de Aart van der Leeuwlaan zal bekeken moeten worden of de gymzaal aan de Slauerhofflaan gesloopt kan worden. Deze gymzaal scoort 'het slechtst' in vergelijking met de andere sportaccommodaties. De basisschool die nu gebruik maakt van deze gymzaal zal ergens anders ingeroosterd moeten worden. Er zal onder andere onderzocht moeten worden of deze basisschool gebruik kan maken van de nieuwe sportzaal aan de Aart van der Leeuwlaan.
- De bezetting (mits bekend) vanuit de sportverenigingen van vrijwel alle gymzalen in deze wijken is laag;
- Team Gouwe Sports heeft behoefte aan extra huur, bijvoorbeeld in de gymzaal (aan de De Guallelaan) waar zij momenteel reeds huren.
- De bezetting van de sporthallen (De Buitenhof en Kerkpolder) door de verenigingen is in de piekuren hoog. Er blijft rond de reeds verhuurde uren weinig ruimte over voor extra verhuur. Met name in de winterperiode zie je dat sommige verenigingen niet uitkomen in sporthal De Buitenhof. De vraag van de verenigingen kan in de toekomst worden opgevangen in de nieuwe sporthal bij de Maria Duystlaan of in de nieuw te bouwen sporthal(len) bij het Stanislascollege Westplantsoen. In de tussentijd biedt bijvoorbeeld een blaashal mogelijk uitkomst in de winterperiode. Bovendien is het mogelijk om te kijken in hoeverre bepaalde sporten (zoals tafeltennis en badminton) geprogrammeerd kunnen worden in een gymzaal.

Sportaccommodatie	VNG-norm	Ontwikkelrichting	Aandachtspunt
Gymzaal Brahmslaan	V	In stand houden	
Gymzaal Laurentiuschool	X	Kort termijn: in stand houden Lange termijn: vervanging in combinatie met gymzaal Griegstraat (1 of 2 zaaldelen).	
Gymzaal Griegstraat	X	Kort termijn: in stand houden Lange termijn: vervanging in combinatie met gymzaal Laurentiuschool (1 of 2 zaaldelen).	
Gymzaal Poptahof Noord	V	In stand houden	Capaciteitsprobleem nader bekijken.
Gymzaal Van Rijslaan	V	Korte termijn: in stand houden Lange termijn: vervanging in combinatie met gymzaal De Gaullelaan (1 of 2 zaaldelen).	
Gymzaal De Gaullelaan	V	Korte termijn: in stand houden Lange termijn: vervanging in combinatie met gymzaal Van Rijslaan (1 of 2 zaaldelen).	
Gymzaal Slauerhofflaan	X	In stand houden. Eventueel sloop na realisatie nieuwbouw Pleysier College inclusief sportzaal.	Ruimtetekort onderwijs doorverwijzen naar gymzaal De Gaullelaan
Gymzaal Fred. Van Eedenlaan	V	In stand houden	Nader onderzoek in combinatie met plannen Vulcanusweg
Gymzaal Grotius College	V	In stand houden	
Sporthal De Buitenhof	V	In stand houden	
Sporthal De Buitenhof – MFR	n.v.t.	In stand houden	
Sporthal Kerkpolder	V	In stand houden	Mogelijk capaciteitsprobleem bewegingsonderwijs op termijn (Stanislascollege (Krakeelpolder) nader bekijken.

Tabel 21 - Ontwikkelrichtingen sportaccommodaties cluster Buitenhof en Voorhof

Sporthal Fortuna
Beheer: Stichting/Vereniging

Kwaliteit

Onderhoud

	Heden	Prognose
Overnachts	0%	0%
Week (7:00-23:00)	91%	92%
Weekend (8:00-23:00)	73%	73%

Gymzaal/Sportzaal Fretstraat
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

	Heden	Prognose
Overnachts	63%	63%
Week (7:00-23:00)	46%	46%
Weekend (8:00-23:00)	19%	18%

Gymzaal Angolastraat
Beheer: Gemeente

Kwaliteit

Onderhoud

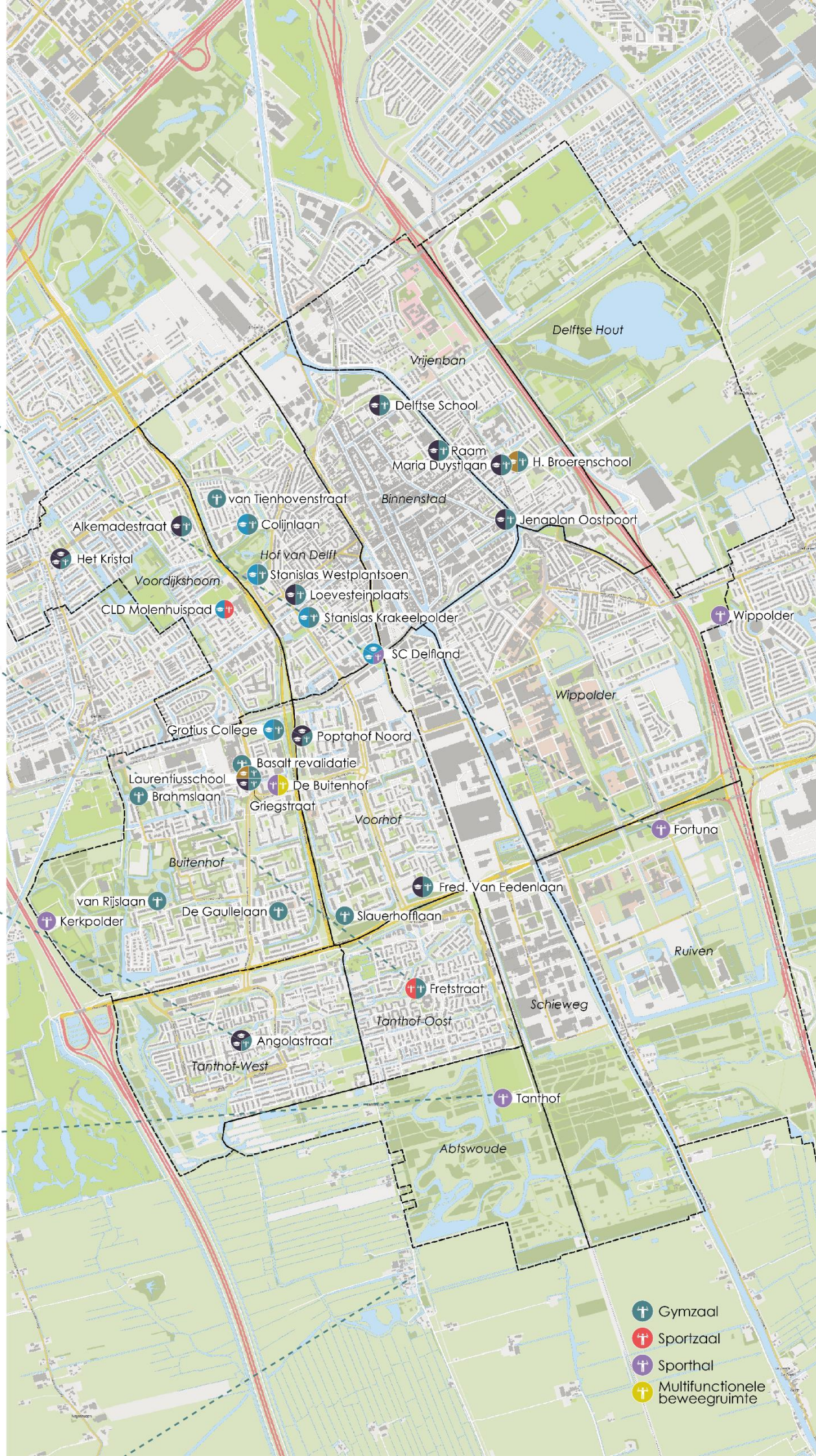
	Heden	Prognose
Overnachts	102%	102%
Week (7:00-23:00)	33%	40%
Weekend (8:00-23:00)	3%	10%

Sporthal Tanthof
Beheer: Stichting/Vereniging

Kwaliteit

Onderhoud

	Heden	Prognose
Overnachts	36%	61%
Week (7:00-23:00)	79%	79%
Weekend (8:00-23:00)	23%	23%

- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte

4.4 Tanthof-West, Tanthof-Oost, Abtswoude en Schieoevers

In de wijken Tanthof-West, Tanthof-Oost, Abtswoude en Schieoevers, het zuidwestelijke gedeelte van Delft liggen vijf sportaccommodaties, waarvan twee gymzalen, één sportzaal en twee sporthallen:

- Gymzaal Angolastraat;
- Gymzaal Fretstraat;
- Sportzaal Fretstraat;
- Sporthal Tanthof;
- Sporthal Fortuna.

De gymzaal en de sportzaal aan de Fretstraat zitten in hetzelfde gebouw.

In de volgende paragrafen wordt per accommodatie een beschrijving gegeven van de bezetting, kwaliteitsbeoordeling, onderhoudsstaat, een eventueel knelpunt en mogelijke oplossingsrichting in de vorm van één of meerdere scenario's.

De beschikbare capaciteit voor bewegingsonderwijs in vergelijking met de normatieve klokuurbehoefte is in onderstaande tabel weergegeven.

Sport-accommodatie	Capaciteit	School	Normatieve ruimte-behoefte 2020/2021	Verskil met capaciteit	Normatieve ruimte-behoefte 20235/2036	Verskil met capaciteit
Gymzaal Angolastraat	26	De Waterhof (Angolastraat)	6	6	5	7
		De Bonte Pael	8		8	
		De Eglantier Tanthof	6		6	
Gymzaal en Sportzaal Fretstraat	52	Simon Carmiggelsschool	9	29	11	29
		De Regenboog	6		6	
		De Waterhof (Angolastraat)	5		4	
		De Waterhof (Lepelaarstraat)	3		2	
Totaal uren	78		43	35	42	36
Zaaldelen	3		1,65	1,35	1,62	1,38

Tabel 22 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte PO - cluster Tanthof-West, Tanthof-Oost, Abtswoude en Schieoevers

Sport-accommodatie	Capaciteit	School	Normatieve ruimte-behoefte 2020/2021	Verskil met capaciteit	Normatieve ruimte-behoefte 20235/2036	Verskil met capaciteit
Sporthal Tanthof	64	Praktijkschool Grotius College	32	32	36	28
Sporthal Fortuna	-	-	-	-	-	-
Totaal uren	64		32	32	36	28
Zaaldelen	2		1,00	1,00	1,13	0,87

Tabel 23 - Beschikbare capaciteit versus normatieve klokuurbehoefte SO/VO - cluster Tanthof-West, Tanthof-Oost, Abtswoude en Schieoevers

Gymzaal Angolastraat

In de wijk Tanthof-West is één gymzaal, namelijk de gymzaal aan de Angolastraat. De gymzaal is gebouwd in 1983 en gekoppeld aan twee scholen; De Waterhof en De Bonte Pael. Daarnaast maakt nog één andere school gebruik van de gymzaal. Dit is De Eglantier Tanthof.

Gezien de normatieve ruimtebehoefte zou de gymzaal voldoende capaciteit moeten bieden om alle leerlingen van de drie scholen te kunnen faciliteren. Echter, een deel van de leerlingen van de Waterhof wijk uit naar de accommodatie aan de Fretstraat. Mogelijk dat dit komt door de roostering (De Eglantier Tanthof en De Bonte Pael hebben bijvoorbeeld meer uren ingeroosterd dan zij normatief gezien zouden mogen gebruiken) en/of beschikbaarheid van gymdocenten.

De bezetting door verenigingen is laag. De meeste verenigingen die gebruik maken van de gymzaal doen dit slechts 1 à 2 uur per week. Alleen Haaglanden Beweegt en de vechtsport vereniging Kamakura Delft maken per week meer gebruik van de accommodatie. Kamakura Delft heeft daarnaast wel aangegeven eigenlijk vaker te willen trainen. Hun latente vraag is 2 uur doordeweeks en 2 uur in het weekend extra, in een gymzaal dan wel sporthal. De gymzaal aan de Angolastraat biedt in principe voldoende capaciteit om deze extra vraag te accommoderen.

Deze gymzaal voldoet qua afmetingen niet aan de VNG-norm en de kwaliteit van de gymzaal wordt als redelijk beoordeeld. Het onderhoud voor de komende jaren zal zeer hoog zijn. Volgens het MJOP gemiddeld € 28.500,- per jaar. Dit is voor zo'n kleine gymzaal echt aan de hoge kant, want daarmee komt de prijs per vierkante meter op zo'n € 62,- per jaar. De grootste onderhoudsposten staan gepland voor 2027, 2030 en 2032.

In het IHP Onderwijs werd gesproken over Project Tanthof. Project Tanthof zit momenteel in de onderzoeksfase. De opgave is om van zes basisscholen terug te gaan naar drie basisscholen voor beide wijkdelen. Deze fase is gericht op het vinden van een geschikte locatie voor de bouw van drie nieuwe geclusterde basisscholen, inclusief voldoende buitenruimte, ruimte voor bewegingsonderwijs nabij de basisscholen en kinderopvang. Inmiddels is besloten dat de twee bestaande locaties voor een clustering van de drie scholen niet haalbaar is. Het onderzoek richt zich nu op alternatieven voor nieuwbouw van drie van de bestaande zes scholen. In de eerste helft van 2022 wordt hierover meer duidelijk.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie vervangende nieuwbouw, mogelijk in combinatie met de gymzaal en sportzaal aan de Fretstraat. In het gebied Tanthof-Oost en Tanthof-West is een ruimtebehoefte vanuit het basisonderwijs voor 1,7 zaaldelen. Normatief gezien zou twee zaaldelen dus voldoende zijn. Roostertechisch kan het in de praktijk echter zo zijn dat 3 zaaldelen realiseren beter passend is. Het zwaartepunt (qua normatieve behoefte van klokuren bewegingsonderwijs) ligt in de wijk Tanthof-West (25 klokuren tegenover 18 klokuren).

Gymzaal en sportzaal Fretstraat

In de wijk Tanthof-Oost staat, gelegen aan de Fretstraat, een sportaccommodatie met een gymzaal en een sportzaal. De accommodatie is in 1978 in het midden van de wijk gebouwd.

De gymzaal en sportzaal worden gebruikt door vier scholen; De Simon Carmiggelsschool, De Regenboog en de twee locaties van de Waterhof (aan de Angolastraat en de Lepelaarstraat). De twee zalen bieden een capaciteit van 52 klokuren. Dat is ruim voldoende voor de behoefte van de scholen. Doordat er meer capaciteit is dan behoefte maken alle scholen ook meer uren gebruik van de gymzaal en sportzaal dan waar ze normatief behoefte aan hebben.

De bezetting door verenigingen is redelijk, maar zeker niet hoog. Je ziet dat er iedere avond verenigingen zijn die óf de gymzaal huren, óf de sportzaal (of beiden), soms zijn dit slechts 1 tot 2 uren op een avond. De verenigingen die de meeste uren huren zijn de Dok Gymnastiekvereniging en Sparta DGV (ook een gymnastiekvereniging), beide zo'n 14 uur per week. Daarnaast zijn er nog een heel aantal kleine vechtsportverenigingen en badmintonverenigingen die 1 tot 2 uur per week afnemen. In het weekend is de bezetting minimaal, dit komt ook omdat de gymnastiekverenigingen dan geen gebruik maken van de zalen.

De kwaliteit van de accommodatie wordt als redelijk tot goed beoordeeld, maar wel werden een heel aantal opmerkingen gegeven, met name op onderhoud en schoonmaak. Zo is de douche vaak buiten gebruik, vanwege risico op legionellabesmetting, is er al meerdere keren een daklekkage geweest en is de vloer vaak glad vanwege het gebruik van magnesium door de gymnastiekverenigingen en slechte schoonmaak tussendoor. Daarnaast gaf één van de scholen aan dat de akoestiek slecht is waardoor het geluid wordt versterkt in plaats van gedempt. Dit maakt het lastig werkbaar met de leerlingen.

Het onderhoud voor de komende jaren gaat volgens het MJOP hoog zijn. Gemiddeld zo'n € 55,- per vierkante meter per jaar. Grote onderhoudsposten (meer dan € 150.000,-) staan gepland voor 2023, 2031 en 2033.

Concreet is het scenario voor deze accommodatie vervangende nieuwbouw, mogelijk in combinatie met de gymzaal aan de Angolastraat. In het gebied Tanthof-Oost en Tanthof-West is een ruimtebehoefte vanuit het basisonderwijs voor 1,7 zaaldelen. Normatief gezien zou twee zaaldelen dus voldoende zijn. Roostertechnisch kan het in het de praktijk echter zo zijn dat 3 zaaldelen realiseren beter passend is. Het zwaartepunt (qua normatieve behoefte van klokuren bewegingsonderwijs) ligt in de wijk Tanthof-West (25 klokuren tegenover 18 klokuren).

Daarnaast kan gekeken worden naar het realiseren van een aparte turnhal voor het accommoderen van de gymnastiekverenigingen. Hiermee worden klachten en mogelijk gevaarlijke situatie met betrekking tot gladheid in de sportaccommodatie opgelost. Het advies is om hier een nader haalbaarheidsonderzoek naar te laten uitvoeren met betrekking tot de locatie, maar ook de businesscase rondom de exploitatie (huurinkomsten versus onderhoud/schoonmaak/etc.).

Sporthal Tanthof

Aan de zuidwestzijde van Delft in de wijk Abtswoude ligt nog één sporthal. Sporthal Tanthof aan de Henk van Riessenlaan. De sporthal is in eigendom van stichting Sportpark Tanthof en is in gebruik sinds november 2008. De sporthal beschikt over twee zaaldelen. De hal is gelegen op sportpark Tanthof-Zuid, vanouds het thuishonk van de voetbalclubs Vitesse Delft en SEP. Met de komst van de sporthal is ook volleybalvereniging Kratos'08 op het sportpark gevestigd. Sinds november 2014 heeft Graziella Idili haar Taekwon-Do Academy in de bovenruimte van de sporthal. De sporthal wordt sinds een paar jaar overdag gebruikt door de praktijkschool PrOGrotius.

De Praktijkschool Grotius College maakt gebruik van vier verschillende accommodaties in Delft. Sporthal Tanthof is de accommodatie waar ze de meeste uren gymmen. Volgens de roostering van seizoen 2020-2021 zo'n 23 uur. Dit is echter volgens hun normatieve ruimtebehoefte niet voldoende. Ze zouden op dit moment normatief gezien 11 klokuren tekortkomen. De school geeft wel aan dat de sporthal erg ver weg van de school ligt. De leerlingen moeten nu 10 minuten fietsen. Liever zouden ze gebruik maken van een gymzaal nabij de school. Daarnaast heeft de school ook aangegeven een deel van de uren vrij te willen invullen voor sportoriëntatie. Aan de andere kant is de sporthal wel een goede voorziening met de mogelijkheid van gebruik van de buitenruimte.

De gemeente is al enige tijd in gesprek met het schoolbestuur en stichting Sportpark Tanthof om een deel van de hal in te richten voor het bewegingsonderwijs en het realiseren van een berging (net als bij Sporthal Wippolder).

De bezetting door verenigingen is met name door volleybalvereniging Kratos en één van de hoofdgebruikers SEP. De bezetting door Vitesse Delft is minimaal (op basis van de roostering). Mogelijk dat zij zonder te roosteren gebruik maken van alle overige uren. Daarnaast maken ook badmintonvereniging BTC, volleybalvereniging Roze Blok, en senioren sportverenigingen nog enkele uren per week gebruik van de sporthal.

Sporthal Tanthof - Urenbezetting weekdagen				Sporthal Tanthof - Urenbezetting weekend	
Scholen	Uren	Sport	Uren	Sport	Uren
PrOGrotius	23	SEP	8	Kratos	12
		Vitesse	1	Roze Blok	1,5
		Kratos	50,5		
		BTC	4,5		
		Delft voor elkaar	1		
Totale bezetting	23	Totale bezetting	65	Totale bezetting	13,5
Capaciteit	64	Capaciteit	105	Capaciteit	90
Vershil	+ 41	Vershil	+ 40	Vershil	+ 76,5

Tabel 24 - Urenbezetting per week Sporthal Tanthof

De kwaliteit van de sporthal wordt als goed beoordeeld en het gepland onderhoud in het MJOP is wat kosten betreft gemiddeld. In 2033 staat een grote onderhoudspost op de planning.

Het scenario voor deze sporthal is instandhouding.

Sporthal Fortuna

In het zuidoosten van Delft ligt sporthal Fortuna aan de Schoemakerstraat. De sporthal is eigendom van korfbalvereniging Fortuna en is in gebruik sinds 1987. Naast de hoofdgebruiker KV Fortuna maakt ook volleybalvereniging Volcano Delft gebruik van de sporthal. De sporthal wordt niet verhuurd voor bewegingsonderwijs.

De kwaliteit van de sporthal wordt als goed beoordeeld en de onderhoudsstaat is redelijk tot goed. Eind januari 2022 is de vereniging gestart met de bouw van een tweede sporthal.

Het scenario voor deze sporthal is instandhouding.

Conclusie

- Gymzaal Angolastraat voldoet niet aan de VNG-norm.
- De behoefte in het gebied is voor het basisonderwijs 2 zaaldelen. De behoefte van het voortgezet onderwijs is 1 à 2 zaaldelen. In totaal is er in het gebied een totale capaciteit van 5 zaaldelen.
- In het gebied is de bezetting van de gym- en sportzalen vanuit sportverenigingen laag (1x) en redelijk (2x).
- Er zijn geen capaciteitsproblemen voor het bewegingsonderwijs.
- Kamakura Delft heeft aangegeven meer uren te willen afnemen in gymzaal Angolastraat om meer trainingsmogelijkheden te kunnen bieden.
- De verwachte onderhoudskosten voor de komende jaren voor de gymzaal aan de Angolastraat en de sportaccommodatie aan de Fretstraat zijn hoog.
- De bezetting van sporthal Tanthof en sporthal Fortuna door verenigingen is hoog. Er is op doordeweekse dagen geen ruimte over voor extra verhuur.
- Korfbalvereniging Fortuna bouwt momenteel een tweede sporthal. Zij hebben reeds afspraken met DAS Delft over huur van deze tweede sporthal. Of dit ook mogelijkheden biedt voor andere verenigingen en of onderwijsinstellingen om eventueel extra gevraagde huur bij sporthal Tanthof en Fortuna in deze nieuwe hal te accommoderen is onduidelijk.

Sportaccommodatie	VNG-norm	Ontwikkelrichting	Aandachtspunt
Gymzaal Angolastraat	X	Vervangende nieuwbouw	
Gymzaal Fretstraat	V	Vervangende nieuwbouw	
Sportzaal Fretstraat	V	Vervangende nieuwbouw	
Sporthal Tanthof	V	In stand houden	
Sporthal Fortuna	V	In stand houden	Tweede sporthal in aanbouw.

Tabel 25 - Ontwikkelrichtingen sportaccommodaties cluster Tanthof-West, Tanthof-Oost, Abtswoude en Schieoevers

5. Oplossingsrichtingen

5.1 Korte termijn (0-5 jaar)

Projecten

- **In uitvoering** → Nieuwbouw sporthal Maria Duystlaan.
- **In uitvoering** → Nieuwbouw tweede sporthal Fortuna.
- **In uitvoering** → Nieuwbouw sportzaal bij nieuwbouw Pleysier College aan de Aart van der Leeuwlaan.

Herprogrammering i.v.m. capaciteitsproblemen

- Gymzaal Poptahof Noord: Capaciteitsprobleem bewegingsonderwijs nader bekijken voor toekomstbestendige oplossing.
- Gymzaal Loevesteinplaats: Capaciteitsprobleem gymzaal Loevesteinplaats nader bekijken voor toekomstbestendige oplossing.
- Gymzaal Raam: Capaciteitsprobleem gymzaal Raam nader bekijken voor toekomstbestendige oplossing.
- Gymzaal Maria Duystlaan: Huidige gebruikers tijdelijk elders onderbrengen tijdens bouw nieuwe sporthal.
- Stanislascollege (Westplantsoen): Capaciteitsprobleem Stanislascollege dat ontstaat vanaf augustus 2023 nader bekijken voor tijdelijke oplossing.
- Christelijk Lyceum Delft (Molenhuispad): Capaciteitsprobleem CLD Molenhuispad dat ontstaat vanaf augustus 2023 nader bekijken voor tijdelijke oplossing.
- Sporthal De Buitenhof: Indeling verenigingen nader bekijken nadat uren van DAS Delft beschikbaar komen in sporthal Delfland om zo de drukte op piekuren in sporthal Buitenhof op te lossen. Met name in de winterperiode.
- Sporthal Kerkpolder: Mogelijk capaciteitsprobleem bewegingsonderwijs Sporthal Kerkpolder nader bekijken voor toekomstbestendige oplossing.
- Latente behoefte verenigingen nader bekijken en bespreken met de betreffende verenigingen²⁰. Eventueel anders programmeren:
  - BC Delft: zij maken momenteel gebruik van sporthal SC Delfland en hebben behoefte aan huur van een extra avond per week (circa 3 uur);
  - Kamakura Delft: zij maken momenteel gebruik van gymzaal Angolastraat en hebben behoefte aan meer trainingsmogelijkheden (2 uur doordeweeks en/of 2 uur op de zaterdag);
  - Team Gouwe Sports: zij maken momenteel gebruik van gymzaal De Gaullelaan en hebben behoefte aan significant meer uren doordeweeks (circa 18 uur) en uren op de zondag (circa 5 uur);
  - Aikido Stichting Delft: zij maken momenteel gebruik van gymzaal van Tienhovenstraat en huren daarnaast 1 dag in de week bij een commerciële partij. Zij overwegen het lesaanbod uit te breiden op de zaterdag (circa 2 uur). Mochten zij de huur bij de commerciële partij opzeggen, betekent dat een extra behoefte van 7 uur op doordeweekse dagen;
  - BC Sweti Day: zij maken momenteel gebruik van Sporthal De Buitenhof en hebben behoefte aan een extra trainingslocatie in een sporthal (maandag, dinsdag of woensdag) met 4 badmintonbanen in de periode september tot en met januari.

Verenigingssporten

Voor de verenigingssporten geldt dat er in algehele zin geen directe sprake is van een capaciteitsprobleem, afgezien van enige drukte op piekuren in de winterperiode. Immers, de bezetting tijdens de piekuren is gemiddeld 75% (sporthallen) en men is in algehele zin tevreden over de gebruikmaking van de accommodaties. De druk zal echter wel gaan toenemen zodra Sporthal de Hoornbloem in Den Hoorn niet

²⁰ De genoemde lijst met verenigingen is naar alle waarschijnlijkheid niet geheel compleet door de beperkte reactie op de verstuurd vragenlijsten van verenigingen.

meer beschikbaar is voor Delftse verenigingen. Er zijn plannen voor het bouwen van een aantal nieuwe sporthallen. Dit zal nodig zijn om alle verenigingsporten een plek te kunnen bieden en zo voor onder andere de zaalkorfbalsport, zaalvoetbal en hockeyverenigingen in de winter seizoensgebonden capaciteitsproblemen op te lossen.

De vraag hierbij is wel, welke sporten hier vervolgens in worden geacommodeerd en in hoeverre deze sporthallen vervolgens een goede bezettingsgraad kunnen realiseren gedurende het gehele jaar? Ontstaat hier geen overcapaciteit? Het advies is om bij ontwikkelingen in relatie tot nieuwbouw van een sporthal een gedegen inventarisatie te maken van de exploitatie: wie gaat gebruikmaken van de accommodatie en is er vervolgens een goede bezetting te realiseren gedurende het reguliere seizoen alsmede het winterseizoen? Daarbij is ook het advies goed te kijken naar welk type sport hier gebruik van gaat maken? Immers, trends laten (zoals ook op pagina 17 van dit rapport is benoemd) een toenemende vraag naar een 'andersoortige gebruikmaking' van binnensportaccommodaties zien. Overigens wijst dit onderzoek uit, dat deze 'veranderende vraag' in Delft zich nog niet noemenswaardig voordoet, maar het advies is wel om in de wijken goed op de hoogte te zijn van dergelijke ontwikkelingen (in samenspraak met buurtsportcoaches, scholen, sportverenigingen, etcetera) en zo ook deze (nieuwe) beweeggroepen en verenigingen te accommoderen.

Vervolgonderzoek

- Onderzoeken nieuwbouw sporthal (3 zaaldelen) Stanislascollege (Westplantsoen) in relatie tot ontwikkelingen in Midden-Delfland (Hoornbloem en DIOS).
- Onderzoeken nieuwbouw sportzaal (2 zaaldelen) CLD Molenhuispad in relatie tot ontwikkeling in Midden-Delfland (Hoornbloem).
- Planvorming Vulcanusweg in combinatie met scenario ontwikkeling gymzaal Frederik van Eedenlaan;
- Haalbaarheidsonderzoek/businesscase in combinatie met locatieonderzoek turnzaal;
- Sport en bewegen meer stimuleren onder jeugd/jongeren tot en met 18 jaar;
- Toegankelijkheid van de sportaccommodaties voor inwoners met een beperking nader onderzoeken;
- Met businesscases invullen en inzage geven in exploitatie van nieuw te bouwen sporthallen.

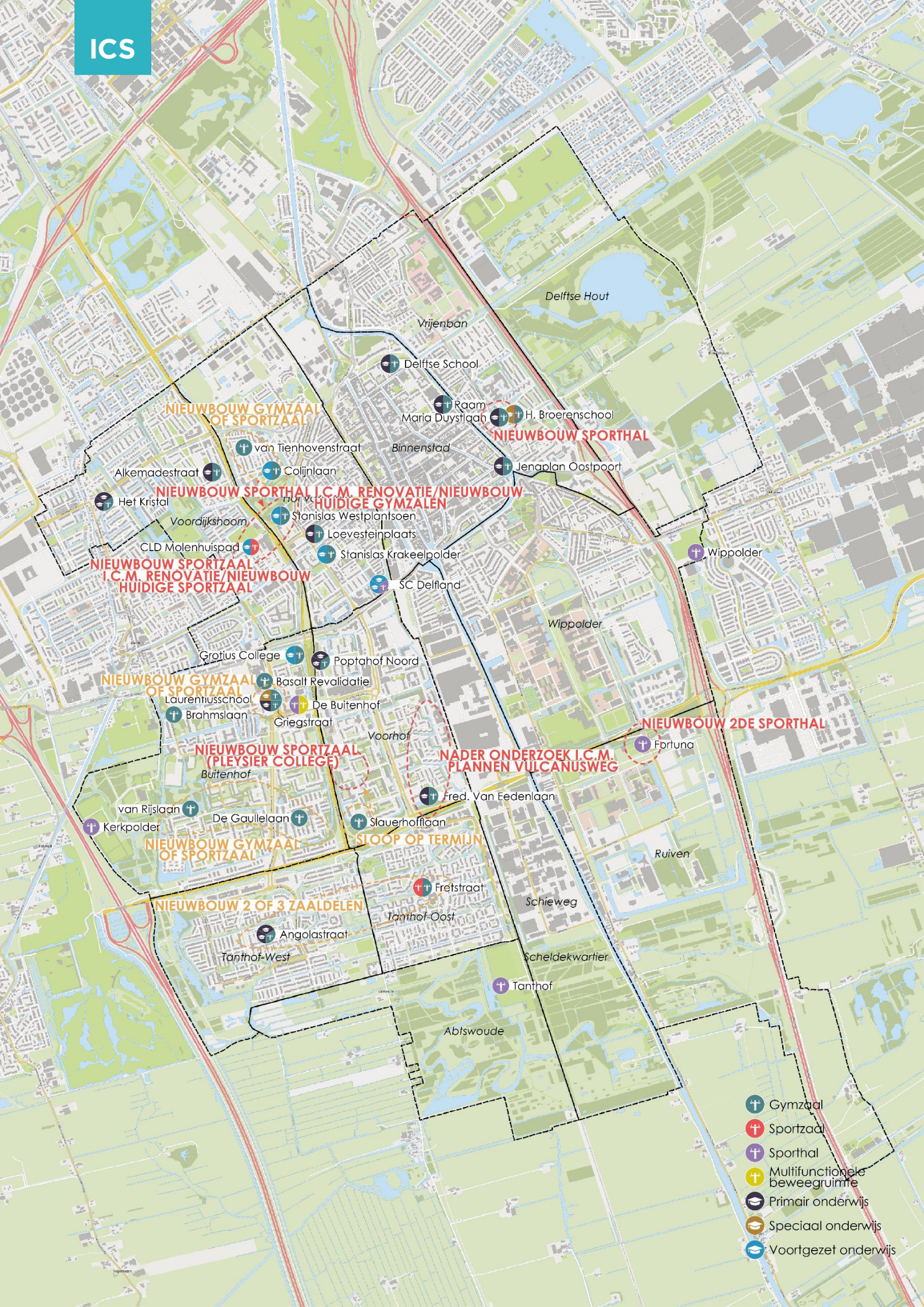
Vervolggesprekken

- Sporthal Wippolder: in gesprek met eigenaar/beheerder sporthal Wippolder over toevoegen scheidingswand/doek (mede ten behoeve van tijdelijke oplossing gedurende sloop en nieuwbouw Maria Duystlaan);
- Schoolbestuur Jenaplan Oostpoort: in gesprek over medegebruik gymzaal Jenaplan Oostpoort als tijdelijke oplossing gedurende sloop en nieuwbouw Maria Duystlaan;
- Schoolbestuur Jenaplan Oostpoort: in gesprek met bestuurder Jenaplan Oostpoort over toekomstig gebruik gymzaal;
- Schoolbestuur H. Broerenschool: in gesprek met bestuurder H. Broerenschool over toekomstig gebruik gymzaal;
- Basalt revalidatie: in gesprek met Basalt revalidatie over voortgang huur gymzalen door Maurice Maeterlinkschool.

5.2 Lange termijn (5-15 jaar)

- Een passende oplossing voor het capaciteitstekort van Stanislas Westplantsoen en CLD Molenhuispad conform uitkomst onderzoeken/businesscases (Zie 5.1 'vervolgonderzoek').
- Nieuwbouw twee gymzalen of één gymzaal en één sportzaal in Tanthof (ontwikkeling koppelen aan de nieuwbouwontwikkelingen van de scholen in het gebied, mogelijk is daardoor uitvoering eerder of later);
- Nieuwbouw of renovatie gymzalen Stanislas College (Westplantsoen);
- Nieuwbouw of renovatie sportzaal CLD Molenhuispad;

- Nieuwbouw turnhal;
- Nieuwbouw gymzaal of sportzaal ter vervanging van gymzaal Griegstraat en gymzaal Laurentiuschool;
- Nieuwbouw gymzaal of sportzaal ter vervanging van gymzaal Van Rijslaan en gymzaal De Gallelaan;
- Nieuwbouw gymzaal of sportzaal ter vervanging van gymzaal Van Tienhovenstraat en gymzaal Colijnlaan;
- Sloop/afstoten gymzaal Slauerhofflaan.

NIEUWBOUW GYMZAAL OF SPORTZAAL

NIEUWBOUW SPORTHAL

NIEUWBOUW SPORTHAL I.C.M. RENOVATIE/NIEUWBOUW HUIDIGE GYMZALEN

NIEUWBOUW SPORTZAAL I.C.M. RENOVATIE/NIEUWBOUW HUIDIGE SPORTZAAL

NIEUWBOUW GYMZAAL OF SPORTZAAL

NIEUWBOUW SPORTHAL (PLEYSIER COLLEGE)

NADER ONDERZOEK I.C.M. PLANNEN VULCANUSWEG

NIEUWBOUW 2DE SPORTHAL

NIEUWBOUW GYMZAAL OF SPORTZAAL

SLOOP OP TERMIJN

NIEUWBOUW 2 OF 3 ZAALDELEN

- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Multifunctionele beweegruimte
- Primair onderwijs
- Speciaal onderwijs
- Voortgezet onderwijs

6. Financieel perspectief

6.1 Uitgangspunten

Type accommodatie	Oppervlak totale accommodatie	Oppervlak sportvloer	Investering (inclusief btw)
Gymzaal	533 m ² bvo	308 m ²	€ 2.950,- per m ² bvo
Sportzaal	1.004 m ² bvo	616 m ²	€ 3.100,- per m ² bvo
Sporthal met 3 zaaldelen	1.974 m ² bvo	1.344 m ²	€ 3.200,- per m ² bvo
Turnhal			€ 5.220.000,-
Sloopkosten	Per object verschillend		

Tabel 26 - Overzicht investeringsbedragen per type sportaccommodatie (per m² bvo)

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:

- Alle bedragen zijn inclusief btw en prijspeil november 2021;
- Bedragen in de toekomst worden niet geïndexeerd;
- Prijsstijgingen tot start/einde bouw door bouwkostenontwikkelingen zijn niet meegenomen;
- Nieuwe sportaccommodaties worden BENG gerealiseerd;
- Voor nieuwbouw van een gymzaal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 2.950,- per bruto vierkante meter;
- Voor nieuwbouw van een sportzaal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 3.100,- per bruto vierkante meter;
- Voor nieuwbouw van een sporthal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 3.200,- per bruto vierkante meter;
- Voor nieuwbouw van een turnhal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 5.220.000,-;
- Bij renovatie is het uitgangspunt 70% van de nieuwbouwprijs;
- Uitgangspunt voor het energieconcept is een warmtepompsysteem. Aansluiten op een warmtenet (stadsverwarming) geeft meerkosten voor met name de (nuts)aansluiting;
- In de doorrekening wordt rekening gehouden met een opslag op de berekende investeringskosten per project van 10%. Deze eenmalige kosten zijn bedoeld als opslag voor specifieke extra investeringskosten zoals bijvoorbeeld bijzondere kosten om het terrein aan te sluiten op het openbaar gebied, kosten om verkeersinfrastructuur rond een locatie aan te passen of kosten voor (extra) geluidsmaatregelen. Kosten die locatie specifiek zijn en pas redelijkerwijs kunnen worden voorzien op het moment dat de planvorming verder wordt uitgewerkt. Bij ieder project wordt rekening gehouden met die 10% opslag, maar houden we er ook rekening met dat niet voor elk project dergelijke kosten uiteindelijk gemaakt hoeven worden.

Geen onderdeel van de investeringskosten en opslagen:

- Kosten voor aankoop grond;
- Kosten voor het bouwrijp maken zijn niet opgenomen in de kostenramingen;
- Eventuele eenmalig afboeken van boekwaarde bij nieuwbouw en eventuele lopende boekwaarden;
- Kosten en baten bij eventueel afstoten van gebouwen en gronden;
- Eventuele kosten voor het verleggen van kabels en leidingen. In een vervolgtraject dient dit verder te worden onderzocht;
- Eventuele kosten voor sanering van vervuilde grond. In een vervolgtraject dient de bodem verder te worden onderzocht;
- Kosten voor 1e inrichting gymzaal (conform KVLO) zijn niet opgenomen;
- Gemeentelijke plan- en apparaatskosten zijn niet opgenomen in de kostenramingen;

- Consequenties uit eventuele Flora- en fauna activiteiten (bescherming van soorten);
- Consequenties uit eventuele Waterschapsverordening;
- Consequenties voor de exploitatiekosten;
- Eventuele tijdelijke huisvesting en verhuiskosten;
- Exclusief kosten voor ENG.

6.2 Financiële doorrekening

Scenario	Planning (start uitvoering)	Indicatie Investering (prijspeil 2021)	
		Minimaal	Maximaal
Nieuwbouw tweede sporthal Fortuna	In uitvoering	n.v.t.	
Nieuwbouw sporthal ter vervanging van gymzaal Maria Duystlaan	In uitvoering	n.v.t.	
Nieuwbouw sportzaal Aart van der Leeuwlaan	In uitvoering	n.v.t.	
Nieuwbouw sporthal Stanislas Westplantsoen	2025	€ 6.952.000,-	
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 6.320.000,-	
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 632.000,-	
Nieuwbouw sportzaal CLD Molenhuispad	2025	€ 3.421.000,-	
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 3.110.000,-	
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 311.000,-	
Nieuwbouw twee of drie zaaldelen ter vervanging van gymzaal Angolastraat en sportaccommodatie Fretstraat	2027	€ 3.454.000,-	€ 5.148.000,-
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 3.140.000,-	€ 4.680.000,-
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 314.000,-	€ 468.000,-
Nieuwbouw of renovatie gymzalen Stanislas Westplantsoen	2030	€ 3.773.000,-	€ 5.379.000,-
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 3.430.000,-	€ 4.890.000,-
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 343.000,-	€ 489.000,-
Nieuwbouw of renovatie sportzaal CLD Molenhuispad	2030	€ 2.398.000,-	€ 3.421.000,-
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 2.180.000,-	€ 3.110.000,-
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 218.000,-	€ 311.000,-
Nieuwbouw turnhal	2032	€ 5.742.000,-	
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 5.220.000,-	
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 522.000,-	
Nieuwbouw gymzaal of sportzaal ter vervanging van gymzaal Laurentiuschool en gymzaal Griegstraat	2034	€ 1.727.000,-	€ 3.421.000,-
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 1.570.000,-	€ 3.110.000,-
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 157.000,-	€ 311.000,-
Nieuwbouw gymzaal/sportzaal ter vervanging van gymzaal van Rijslaan en gymzaal de Gaullelaan	2038	€ 1.727.000,-	€ 3.421.000,-
<i>Investeringsbedrag (prijspeil 2021)</i>		€ 1.570.000,-	€ 3.110.000,-
<i>Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%</i>		€ 157.000,-	€ 311.000,-

Nieuwbouw gymzaal/sportzaal ter vervanging van gymzaal van Tienhovenstraat en gymzaal Colijnlaan	2042	€ 1.727.000,-	€ 3.421.000,-
Investeringsbedrag (prijspeil 2021)		€ 1.570.000,-	€ 3.110.000,-
Bijkomende kosten / opslag investeringskosten 10%		€ 157.000,-	€ 311.000,-
Subtotaal investeringsbedrag		€ 28.110.000,-	€ 36.660.000,-
Subtotaal bijkomende kosten / opslag investeringskosten		€ 2.811.000,-	€ 3.666.000,-
Totaal		€ 30.921.000,-	€ 40.326.000,-

Tabel 27 - Berekening investeringskosten minimaal en maximaal scenario per project

6.3 Benchmark tarieven

	Gymzaal		Sportzaal		Sporthal	
	Vereniging/ Maatschappelijk	Commercieel	Vereniging/ Maatschappelijk	Commercieel	Vereniging/ Maatschappelijk	Commercieel
Gemeente Den Haag	€ 17,00	€ 25,50			€ 67,00	
Gemeente Lansingerland	€ 25,79		€ 33,42		€ 62,00	
Gemeente Leiden	€ 27,40 / € 29,60		€ 35,60	€ 145,65	€ 55,85	€ 226,70
Gemeente Leidschendam-Voorburg	€ 18,55					
Gemeente Pijnacker-Nootdorp	€ 23,00	€ 67,00	€ 45,00	€ 88,00	€ 65,00	€ 132,00
Gemeente Rijswijk						
Gemeente Westland	€ 18,00				€ 45,00 / € 55,00	€ 112,35
Gemeente Zoetermeer	€ 13,70	€ 50,33	€ 27,28	€ 99,59	€ 54,39	€ 197,55
Gemiddelde tarief	€ 20,65	€ 35,85	€ 35,33	€ 91,67	€ 59,04	€ 146,12
Gemeente Delft	€ 20,65		€ 27,25		€ 63,40	
Vershil	€ 0,00	-€ 15,20	-€ 8,08	-€ 64,42	€ 4,36	-€ 82,72

Tabel 28 - Benchmark tariefstelling verhuur gymzalen, sportzalen en sporthallen

De meeste gemeenten hanteren een tarief voor verenigingen/maatschappelijke organisaties en een commercieel tarief. De gemeenten die een apart tarief hanteren voor verenigingen/maatschappelijke organisaties geven aan dat dit tarief niet kostprijsdekkend is. Gemiddeld genomen is dit tarief 30% tot 50% kostprijsdekkend. Met het beschikbaar stellen van betaalbare binnensportvoorzieningen faciliteren die gemeenten de maatschappelijke organisaties, zoals sportaanbieders. De tarieven voor commerciële organisaties dienen daarom minimaal kostprijsdekkend te zijn om een betere kostendekking te krijgen van de binnensportvoorzieningen.

In Den Haag geldt dat alleen Haagse sportverenigingen die aangesloten zijn bij NOC/NSF in aanmerking komen voor het gereduceerde tarief.

De gemeente Zoetermeer hanteert daarnaast 15% korting op de gymzalen en sportzalen bij huur van een aaneengesloten periode van minimaal 13 weken in combinatie met het verenigingstarief. Ook de gemeente Den Haag heeft voor niet commerciële activiteiten die minimaal 13 weken 1 uur per week een sporthal huren een kortingstarief van € 57,00 per uur in plaats van € 67,00.

Voor de gymzalen in de gemeente Leiden geldt ook een gereduceerd tarief bij afname van een aantal aaneengesloten weken. Zo kan in 1 keer per 4 weken of per 40 weken gehuurd worden. Het tarief wordt daarmee met € 9,- tot € 12,- per klokuur gereduceerd.

De meeste gemeente geven aan dat het tarief op basis van historische ontwikkeling ontstaan of dat de tarieven zijn bepaald op basis van het aantal vierkante meter sportruimte. Binnen de huur valt gebruik van de beschikbare ruimten zoals zaal en kleedkamers, energie en water verbruik, beheer en schoonmaak.

In de gemeente Westland wordt geen éénduidige tariefstelling gehanteerd. De tarieven lijken afhankelijk te zijn van de beheerder. Bij één van de sporthallen in de gemeente Westland wordt bij commercieel gebruik nog verder onderscheid gemaakt tussen commerciële sportactiviteiten en niet-sportactiviteiten. Het tarief voor niet-sportactiviteiten ligt € 12,00 per uur hoger. Ook worden goedkopere tarieven gehanteerd (voor zowel maatschappelijke als commerciële activiteiten) wanneer de zaaldelen worden gehuurd van maandag tot en met vrijdag tot 18:00 uur.

Daarnaast zijn in enkele gemeenten nog andere type binnensportvoorzieningen. Daarvan zijn de gemiddelde tarieven als volgt:

	Verenigingen/Maatschappelijk	Commercieel
Danszaal	€ 25,00	€ 32,00
Turnhal ½	€ 29,00	€ 52,00
Turnhal geheel	€ 56,00	€ 67,00
Dojo	€ 22,00	€ 32,00

Tabel 29 - Gemiddelde tarieven in de regio voor verhuur van overige type sportaccommodaties

7. Algehele conclusies & aanbevelingen

Dit rapport laat zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin zien, hoe het met de binnensportaccommodaties is gesteld in gemeente Delft. Per wijk is vervolgens inzichtelijk gemaakt waar de knelpunten liggen en op welke wijze op korte en lange termijn te komen tot oplossingsrichtingen voor zowel het bewegingsonderwijs als ook de verenigingssport.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat voor de sportverenigingen geldt dat zij in algehele zin tevreden zijn over de accommodaties en er voldoende capaciteit is voor nu en zeker ook in de toekomst. Daarbij dient wel te worden vermeld dat de respons op de vragenlijsten redelijk laag was. 31 verenigingen van de 112 aangeschreven verenigingen hebben een volledig ingevulde vragenlijst retour verzonden. Hierdoor zijn mogelijk niet alle knelpunten goed zichtbaar geworden. Wat wel geconcludeerd kan worden over het huidige gebruik is dat er veel gymzalen zijn in de gemeente die door verenigingen nauwelijks worden gebruikt. Dit komt doordat die voorzieningen dan veelal niet aan de afmetingen voldoen benodigd voor bepaalde verenigingssporten.

Voor de komende jaren zijn meerdere (nieuwbouw)plannen voor sporthallen in ontwikkeling. Voor de toekomstige capaciteit is de vraag gerechtvaardigd in hoeverre er dan geen sprake is van overcapaciteit wanneer die nieuwe sporthallen (aanvullende op de bestaande) worden gerealiseerd. Bovendien is er bij de huidige gym- en sportzalen, zoals in bovenstaande tekst, de nodige capaciteit beschikbaar. Met een herprogrammering is het goed mogelijk om met minder accommodaties toe te kunnen, maar het is de vraag of dit vanuit de ruimtebehoefte van het bewegingsonderwijs ook kan.

Voor de scholen geldt dat zij net als de sportverenigingen tevreden zijn over de accommodaties. Hier zijn de ontwikkelingen voor het accommoderen van het bewegingsonderwijs ten opzichte van de verenigingssporten wat meer diffuus. De normatieve vraag ligt in algehele zin in de toekomst hoger, wat met de genoemde mutaties is op te lossen. Ook hier geldt dat het goed is om stil te staan bij het toekomstig invulling geven aan het bewegingsonderwijs en op welke wijze daar passende accommodaties voor te bieden.

Aanbevelingen

- Verbinding met Integraal Huisvestingsplan onderwijs: Het advies is de uitkomsten van dit onderzoek, voor wat betreft de onderwijs behoefte bewegingsonderwijs, mee te nemen in de herijking van het IHP.
- Herprogrammering: Het advies is dat wanneer er bij sporthallen sprake is van een grote druk op de bezetting (tijdens piekuren) te kijken naar een herprogrammering: in hoeverre kunnen verenigingen die sporten aanbieden zoals bijvoorbeeld badminton, volleybal, gymnastiek, tafeltennis een plek krijgen in een gym- dan wel sportzaal? Zo zijn er sporten die niet per definitie in een sporthal geaccommodeerd hoeven te worden, zie hiervoor ook pagina 9 van dit rapport.
- Verdere consultatie verenigingen: Als vervolg op dit onderzoek is het ook aan te bevelen nog verder met de verschillende verenigingen in Delft rond de tafel te gaan. De respons op de vragenlijsten was relatief laag. Het advies is daarom bijvoorbeeld inloopavonden (per cluster van sportaccommodaties) te organiseren waarin verenigingen verder worden geïnformeerd, maar waarin zij ook wensen en opmerkingen kunnen delen.
- Veranderende wensen en behoeften sportaccommodaties: Verder is het aan te bevelen om bij nieuwbouw van sporthallen stil te staan bij de veranderende wensen en behoeften van (nieuwe) gebruikers en de vraag te stellen in hoeverre er één op één een nieuwe 'standaard' sporthal wordt (terug) gebouwd? De vraag hierbij is ook in hoeverre hier per definitie een sporthal voor (terug)gebouwd dient te worden of dat een sportzaal ook kan volstaan? De aanbeveling is hierbij om dus goed inzage te

krijgen voor welke doeleinden en voor welke groepen er uiteindelijk een nieuwe binnensportaccommodatie gebouwd wordt en richtlijnen te hanteren vanuit de VNG, KVLO en NOC*NSF. Verder worden accommodaties vaker ingezet voor (grootschalige) evenementen en maatschappelijke activiteiten/algemeen belang (onder andere verkiezingen en vaccinaties). Kortom het bouwen (en ook renoveren) van accommodaties vraagt om maatwerk.

8. Bijlagen

Bijlage 1 – Overzicht binnensportaccommodaties

Bijlage 2 – Overzicht bewegingsonderwijs

Bijlage 3 – Overzicht verenigingen Delft

Bijlage 4 – Factsheets sportaccommodaties

De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

Datum: 29 juli 2022
Auteur(s): Michel de Boer en Marieke Slits

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27